

Φυλλάδιο

2 0 0 1

Jahresschrift
der Gesellschaft griechischer Akademiker
Nordrhein-Westfalen e.V.

G
R
E
K
A

Φίλες και φίλοι, αγαπητά μέλη!

Τον Δεκέμβριο του 2001 πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 4ο συνέδριο του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού (ΣΑΕ) που τίμησαν με την παρουσία τους ο οικουμενικός Πατριάρχης και ο πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Οι σύεδροι μαζί και η νεολαία της ελληνικής διασποράς, από όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη μας, εκπρόσωποι ομογενειακών οργανώσεων, επιχειρηματίες, καλλιτέχνες και επιστήμονες αντάλλαξαν απόψεις για θέματα αυτοοργάνωσης, σύσφιξης σχέσεων μεταξύ τους και με το μητροπολιτικό κέντρο, θέματα επικοινωνίας, εθνικά θέματα, ολυμπιακοί αγώνες 2004, και εθελοντισμός της ομογενειακής νεολαίας.

Σ' έναν κόσμο που τρέχει γρήγορα, με τόσες κοσμογονικές αλλαγές, παρά την αισιοδοξία, υπάρχουν αγωνίες και προβληματισμοί για το μέλλον, ιδιαίτερα για την διατήρηση της ελληνικής συνείδησης στα παιδιά μας στην εποχή της παγκοσμιοποίησης.

Σ' αυτή την εποχή της αβεβαιότητας, όπου αναζητούνται σταθερές, όπου οι νέοι μας ψάχνουν στηρίγματα το τι θα γίνει αύριο, ποιος είναι και πως μπορεί να φτιαχτεί ο καλύτερος κόσμος, εμείς οι μεγαλύτεροι, που οι περισσότεροι μεγαλώσαμε σε συνθήκες φτώχειας και ανέχειας, αλλά με ηθικές αξίες και το όνειρο να κάνουμε καλύτερη τη ζωή μας, έχουμε καθήκον να συμπαρασταθούμε, να βοηθήσουμε, να δείξουμε στη νεολαία της ομογένειας ένα δρόμο σίγουρο, στηριγμένο και δυναμωμένο με πνευματικά εφόδια σε μια παγκόσμια κοινωνία:

Μια ιδιαιτερότητα, μια σιγουριά, μια ταυτότητα, που αποτελεί πνευματική αξία και τρόπο ζωής.

**Την ελληνική πολιτιστική κληρονομιά,
την ελληνική παιδεία.**

Φιλικά,

Ζώης Βρεττός

Impressum

Herausgeber:

GREKA – Gesellschaft griechischer Akademiker Nordrhein-Westfalen e.V.

Web: <http://greka-nrw.nostos.gr>

E-Mail: greka-nrw@nostos.gr

Gestaltung:

Dr.-Ing. Leonidas Drisis

Vorstand

Vorsitzender

Vrettos, Zois, Internist-Kardiologe, Auf dem Hee 16, 58455 Witten, Tel. 02302-585703

Stellvertretender Vorsitzender

Tzivras, Gerasimos, Dr. Med., Chirurg, Gysenbergstr. 51, 44627 Herne, Tel. 02323-961733

Kassenwart

Ramoglou, Anastasios, Dipl.-Chemiker, Lehrer, Drachenfelsstr. 1, 50939 Köln, Tel. 0221-9435296

Schriftführerin

Tsobanelli, Argyro, Rechtsanwältin, Nordseestr. 112, 45665 Recklinghausen, Tel. 02361-491552

Beisitzer

Paschos, Emmanuel, Prof. Dr. Physiker, Heiduferweg 51, 44229 Dortmund, Tel. 0231-735044

Drisis, Leonidas, Dr.-Ing. Maschinenbau, Cramerstr. 5, 44793 Bochum, Tel. 0234-6404321

Duda, Edward-Konstantin, Diplom-Soziologe, Rauendahlstr. 4, 58452 Witten, Tel. 02302-33718

Die in diesem Heft vorgestellten Artikel und Meinungen geben nicht unbedingt die Meinung der Redaktion und des Vorstands wieder.

Inhaltsverzeichnis

Inhaltsverzeichnis	3
Veranstaltungen der Gesellschaft	
Χαιρετισμός – Ομιλία της Α. Θ. Παναγιώτητος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου	5
Κατά την έναρξιν των εργασιών της Γενικής Συνελεύσεως του ΣΑΕ (9 Δεκεμβρίου 2001)	
Ομιλία του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνου Στεφανόπουλου	7
κατά την τελετή έναρξης της Δ' παγκόσμιας συνέλευσης του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού στο συνεδριακό κέντρο «Ι. Βελλίδης».	
«Δεν έχει κολόνες»	10
Νίκη Άιντενάιερ	
4ο Παγκόσμιο Συνέδριο του Απόδημου Ελληνισμού	11
Ζώης Βρεττός	
Ποιήματα	13
Δρ. Ευαγγελία Γαλάνη	
Οι ηγέτες και η ζωή τους	14
Αιδεσιμολογιώτατου Πολύεукτου Παν. Γεωργακάκη	
Kirchliches Leben : Wurzeln des Glaubens	16
Prof. Dr. Anastasios Kallis	
Hellas in der Europäischen Union	18
Dr. Pantaleon Giakoumis	
Coenzym Q10 : Energie und Schutz	21
Dr. med. Heiner Borgmann & Dr. Georgios Tsobanelis	
Gentechnik und Lebensmittel	25
Karaguni Ioanna-Maria	
Νερό: Πηγή ζωής και μόλυνσης	29
Δρ. Παναγιώτης Καράνης	
Στερεοτακτικές, λειτουργικές επεμβάσεις σε παιδιά με εγκεφαλική παράλυση	30
Αθανάσιος Κουλουζάκης	
Η σημασία της Παγκοσμιοποίησης	32
Univ.-Prof. Dr. Sp. Paraskewopoulos	
Auslandseinsatz weiblicher Führungskräfte im Rahmen des internationalen Personalmanagements..	35
Panagiota Vergini	
Zypern: Die Britische Herrschaft, der Antikolonialkampf 1878-1960 und die Zeit nach der Unabhängigkeit Zyperns	37
Marina Chatziioannidou	
Τουριστική Προοπτική	40
Ιωάννης Σουλτανίδης	
Τα ελληνικά & ελληνογενή τοπωνύμια της οικουμένης	42
Βαρθολομαίος Λάζαρης	
Die Drachme - Die Geschichte einer Überlebenskünstlerin geht zu Ende	48
Stavros Stathoulopoulos	
Mitgliederliste	53
Beitrittserklärung	
Einzugsermächtigung	
Bankverbindung des Vereins:	

Veranstaltungen der Gesellschaft

14. Januar 2001, Bonn: Neujahrs-Empfang / Vassilopita in der griech.-orth. Metropole.

31. Januar 2001, Düsseldorf: Besuch des Nordrhein-Westf. Landtages auf Einladung des Landtagspräsidenten Herrn Ulrich Schmid.

17. März 2001, Dortmund: "Das große Geheimnis des Homer", Lichtbildervortrag von Konstantinos Dukas aus Athen, Schriftsteller/Homer-Forscher.

23. April 2001, Dortmund: "Gegenwart und Zukunft der Europäischen Gemeinschaft" mit Herrn Prof. Tsatsos, Universität Athen, Fernuniversität Hagen, Europaabgeordnete, gemeinsame Veranstaltung der griech. Gemeinde in Dortmund und der griech. Akademischen Gesellschaft.

23.-27. Mai 2001: Exkursion nach Konstantinopel unter Führung des Bischofs Evgenios.

9. Juni 2001, Dortmund: "Zypern, Ankara und die Europäische Gemeinschaft", Vortrag von Herrn Prof. Dr. Heinz Richter, Universität Mannheim.

21.-22. Juli 2001, Düsseldorf: Deutsch/griech. Ärztekongress, "Neuentwicklung in der Onkologie im Licht der modernen medizinischen Technologie" in Düsseldorf, griech. Generalkonsulat in Düsseldorf in Zusammenarbeit mit der Gesellschaft griech. Akademiker NRW. Mitwirkende: Klinik für Haematologie, Onkologie und klinische Immunologie der Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf (Direktor Prof. Dr. Reiner Hass) und der Hellenic Foundation of Oncology (Präsident Prof. Dr. Ioannis Garras).

Aus dem Liederabend am 17.11.01: Lisa Xanthopoulou, Rosmarie Kipreou

9. September 2001, Dortmund: Gemäldeausstellung, "griech. Impressionen in Öl", Rathaus Dortmund, eine gemeinsame Veranstaltung des Vereins griech. Eltern und Erziehungsberechtigter in Dortmund und der griech. Akademischen Gesellschaft. Der Reinerlös kam der griech. Schule in Dortmund zu Gute.

17. November 2001, Dortmund: Liederabend mit Werken von Theodorakis, Markopoulos, Benakis, Konstantinidis, Chatzidakis, Spathis, Voukanos, Georgiadis, Xarchakos, mit Rosmarie Kipreou (Sopran) und Lisa Xanthopoulou, (Klavier), Museum für Kunst- und Kulturgeschichte in Dortmund.

06.-13. Dezember 2001: Teilnahme am "World Council of Hellenes Abroad (SAE)" in Thessaloniki.

13. Januar 2002, Bonn: Neujahrs-Empfang / Vassilopita in der griech.-orth. Metropole.

9. Februar 2002, Dortmund: Musik- und Tanzabend im Grand Hotel Mercure.

13. April 2002, Dortmund: Jahreshauptversammlung mit Vorstandswahlen.

Aus dem Musik- und Tanzabend am 9.2.2002 im Grand Hotel Mercure.

Χαιρετισμός – Ομιλία της Α. Θ. Παναγιώτητος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου

**Κατά την έναρξιν των εργασιών της Γενικής Συνελεύσεως του ΣΑΕ
(9 Δεκεμβρίου 2001)**

Εξοχώτατε κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας,
Μακαριώτατοι,
Ιερώτατοι,
Αγαπητοί εκπρόσωποι των ανά την οικουμένην ομογενών
ορθοδόξων αδελφών,

Ανερχόμενοι εις το ευγενώς παραχωρηθέν ημίν βήμα δια να κηρύξωμεν την έναρξιν των εργασιών της τρεχούσης Δ' Γενικής Συνελεύσεως του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού, πρώτον απευθύνομεν τον εγκάρδιον ημών χαιρετισμόν εις τους παρόντας και εις τους απόντας Έλληνας, οι οποίοι νοερώς συμπαρίστανται εδώ και πνευματικώς συμμετέχουν και συντονίζουν τους παλμούς των καρδιών των μετά των παλμών ολοκλήρου του Γένους.

Εκφράζομεν εν συνεχεία την χαράν μας δια το ότι η πρόσκλησις και η αθρόα συμμετοχή των Μακαριωτάτων Πατριάρχου Αλεξανδρείας και Αρχιεπισκόπων Αθηνών και Τιράνων, του εκπροσώπου του Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ιεροσολύμων κ. Ειρηναίου, ως και σημαντικού αριθμού Αρχιερέων και λοιπών εκκλησιαστικών παραγόντων, μαρτυρεί ότι έχει γίνει αποδεκτός ο σπουδαιότατος ρόλος, τον οποίον επί σειράν αιώνων διεδραμάτισεν η Ορθόδοξος Εκκλησία εις την διαμόρφωσιν και διατήρησιν του Ελληνισμού.

Χαιρετίζομεν ειλικρινώς το γεγονός ότι η αυτοσυνειδησία του Γένους και η καθολική πρόοδος αυτού επέτρεψε το βήμα της συσπειρώσεως, το οποίον επεχειρήθη δια της συστάσεως του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού. Το βήμα τούτο ασφαλώς εγένετο δια να συντελέση εις την έτι μεγαλύτεραν ενότητα του ανά την οικουμένην Ελληνισμού και ασφαλώς ουδείς διαφωνεί δια την προοπτικήν αυτήν.

Ασφαλώς δε άπαντες έχομεν τούτο υπ' όψιν και ουδείς διανοείται ότι θα προκύψη ανταγωνισμός ή αλληλοπαρεμβολή μεταξύ των διαφόρων δυνάμεων του Γένους, αι οποίαι αποτελούν τας συνιστώσας της εκφράσεώς του. Και ασφαλώς έκαστος, επιστρατευόμενος υπό του Γένους δια να προσφέρει υπηρεσίας εις την περαιτέρω ανάπτυξιν αυτού, θα θελήση να συντονισθή με τας ήδη κατεστρωμένας και δρώσας δυνάμεις αυτού, ώστε να μη υπάρξουν τριβαί, αλλ' ενισχύσεις και υποστηρίξεις, και ανάπτυξεις νέων πρωτοβουλιών εις χώρους κενούς ή ελλιπώς καλυπτόμενους.

Το Οικουμενικόν Πατριαρχείον και η Ορθόδοξος Εκκλησία εν γένει σέβεται απολύτως τας θρησκευτικές και εν γένει μεταφυσικές πεποιθήσεις έκαστου και δεν αγνοεί ότι μεταξύ των ομογενών υπάρχουν και τινές μη ανήκοντες εις αυτήν. Ο απόλυτος αυτός σεβασμός προς τας θρησκευτικές προτιμήσεις έκαστου, αφ' ενός μεν συνεπάγεται την αυτονόητον παραδοχήν ότι ωρισμένα μέλη του Ελληνισμού, αν και δεν ανήκουν εις την Ορθόδοξον Εκκλησίαν, είναι ειλικρινή και σεβαστά μέλη αυτού, αφ' ετέρου όμως δεν αίρει το αναμφισβήτητον γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία του Ελληνισμού διατηρεί ειλικρινείς σχέσεις διαφόρου εντάσεως με τας παραδόσεις της Ορθοδόξου Εκκλησίας και με αυτήν την ιδίαν.

Ταύτα έχουν το πρακτικόν αποτέλεσμα ότι ούτε ημείς, οι ανήκοντες εις την Ορθόδοξον Εκκλησίαν, θα επιχειρήσωμεν να επιβάλλωμεν τας πεποιθήσεις μας εις τους εκτός αυτής, ούτε όμως ούτοι θα θελήσουν να εμποδίσουν την δράσιν της Εκκλησίας μεταξύ εκείνων οι οποίοι την αποδέχονται ή και την επιζητούν.

Κατόπιν της διευκρινήσεως αυτής, δυνάμεθα να είπωμεν ότι γενικώς η σχέση της Εκκλησίας μετά της Ορθοδόξου Εκκλησίας είναι μακροχρόνιος, παγία και τόσο διαδεδομένη, ώστε η σύξυξις αμφοτέρων να θεωρήται αυτονόητος.

Και είναι γνωστόν, ότι αι κατά τους τελευταίους αιώνας μεταναστεύσεις των Ελλήνων από τας αρχαίας κοιτίδας των εις τας νέας δι' αυτούς χώρας, κυρίως της Αμερικής και της Αυστραλίας, αλλά και των λοιπών ηπειρών Αφρικής, Ευρώπης και Ασίας, είχαν ως συνέπειαν την ίδρυσιν εις τας νέας πατρίδας των μεταναστών Ορθοδόξων Εκκλησιών. Έχει δηλαδή καταστή έμφυτον πλέον το αίσθημα ότι ο Ελληνισμός συμβαδίζει με την Ορθόδοξον Εκκλησίαν και δι' αυτό μέχρι τούδε το ενοπιόν στοιχείον των ομογενών υπήρξεν αυτή, η Εκκλησία μας. Εις αυτό το αίσθημα η Ορθόδοξος Εκκλησία δια των κατά τόπους αρμοδίων ποιμεναρχών ανταπεκρίθη, και ούτως εδημιουργήθησαν αι ενοριακαί και άλλαι δομαί, εντός των οποίων διεσώθη και ετονώθη το ομόψυχον, η ενότης και η ελληνική και χριστιανική παράδοσις και πίστις του Ελληνισμού, και προήχθησαν τα πνευματικά και βιοτικά ενδιαφέροντα των ομογενών.

**... και ουδείς
διανοείται ότι θα
προκύψη
ανταγωνισμός ή
αλληλοπαρεμβολή
μεταξύ των διαφόρων
δυνάμεων του Γένους,
αι οποίαι αποτελούν
τας συνιστώσας της
εκφράσεώς του**

Η προσπάθεια αυτή της εκ κληρικών και λαϊκών συγκειμένης Ορθόδοξου Εκκλησίας πρέπει ασφαλώς να συνεχισθή και ενισχυθή, διότι δεν υπάρχει ούτε θα ευρεθή το δυνάμενον να την υποκαταστήσει.

Τούτο δεν σημαίνει βεβαίως ότι δεν υπάρχει τεράστιος χώρος δια να αναπτύξη το Συμβούλιον Αποδήμου Ελληνισμού τας εαυτού δραστηριότητας. Σημαίνει απλώς ότι χρειάζεται, προ της καταρτίσεως εκάστου προγράμματος δράσεως, μελέτη και συντονισμός των υπαρχουσών και των μελλουσών προσπαθειών, ώστε ούτε σπατάλη δυνάμεων να επέρχεται δια της καλύψεως του ίδιου τομέως υπό πλειόνων φορέων, ούτε αμφισβητήσεις αρμοδιοτήτων.

Από της απόψεως ταύτης χαιρετίζομεν ως εν πολύ καλόν πρώτον βήμα προς την κατεύθυνσιν αυτήν τας γενομένας μεταβολάς εις την αφορώσαν το Συμβούλιον Αποδήμου Ελληνισμού νομοθεσίαν, είμεθα δε βέβαιοι ότι υπάρχει η καλή διάθεσις να θεσμοθετηθούν και όσα ακόμη μέτρα η πείρα δείξει ότι είναι χρήσιμα δια την αρμονικήν και αποτελεσματικήν συνεργασίαν όλων των οργανωμένων φορέων του Οικουμενικού Ελληνισμού.

Εις όλην αυτήν την μακρόπνοον προοπτικήν δεν πρέπει να λησμονήται και το ότι η Ορθόδοξος Εκκλησία είναι υποχρεωμένη εκ της οικουμενικής αποστολής της, να απευθύνη το σωτηριώδες μήνυμά της και προς όλους τους πέραν του Ελληνισμού συνανθρώπους μας. Τούτο έπραξε και κατά την εποχήν της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας δια δεκάδων ιεραποστολών, εκ των οποίων η πλέον γνωστή είναι η των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, των εκχριστιανισάντων τους σλαούς. Τούτο εξακολουθεί και σήμερα να πράττη ίδια εις την Αφρικήν και την Ασίαν και οφείλει να το επεκτείνη εις όλας τας χώρας όπου υπάρχουν ανάγκαι και δυνατότητες.

Η τοιαύτη στροφή είναι σύμφωνος προς το οικουμενικόν πνεύμα του Ελληνισμού και αναζωογονεί τας πτέρυγας του, ως ανοίγουσα τομείς δράσεως εξόχως ενδιαφέροντας και σπουδαίους. Η πολιτιστική σημασία αυτής της στροφής είναι καταφανής και το καθήκον έντονον, δεδομένης της κενότητος των πλείστων εκ των προσφερομένων εις τον σύγχρονον άνθρωπον πολιτιστικών προτύπων.

Το Οικουμενικόν Πατριαρχείον, εις την πνευματικήν δικαιοδοσίαν του οποίου υπάγεται κατά τους ιερούς κανόνας το πλείστον του Ελληνισμού της Διασποράς, και το οποίον επί σειράν αιώνων υπό αντιξόους εν πολλοίς συνθήκας συντηρήσε τον σύνδεσμον αυτού μετά των ελληνοχριστιανικών παραδόσεων, επευλογεί πάσαν καλήν προσπάθειαν, ως η του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού, τρέφει δε την ελπίδα ότι η μακρά πείρα αυτού και των απανταχού οργάνων του και αι οργανωτικά δομαί του θα αξιοποιηθούν, διότι τούτο επιβάλλει το συμφέρον του Γένους.

Η συστηματική συνεργασία θα αποφέρει πλουσίους καρπούς. Δι' αυτό και ο διάλογος πρέπει να είναι συνεχής. Το δε όραμα πρέπει κατά το εφικτόν να καταστή κοινόν και να θεμελιούται από του πολιτιστικού ιδεώδους της ανοικτής οικουμενικότητος

του Ελληνισμού και της Ορθοδοξίας.

Περαίνοντες τους εισαγωγικούς τούτους λόγους μας, σας ευχαριστούμεν δια την προσοχήν μετά της οποίας μας ηκούσατε και κηρύσσομεν την έναρξιν των εργασιών της Δ' Γενικής Συνελεύσεως του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού, ευχόμενοι ευόδωσιν αυτών και πάσαν παρά Θεού ευλογίαν επί πάντας. Αμήν.

■

**... χρειάζεται, προ της
καταρτίσεως εκάστου
προγράμματος
δράσεως, μελέτη και
συντονισμός των
προσπαθειών, ώστε
ούτε σπατάλη
δυνάμεων να
επέρχεται, ούτε
αμφισβητήσεις
αρμοδιοτήτων.**

Ομιλία του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνου Στεφανόπουλου

Κατά την τελετή έναρξης της Δ' παγκόσμιας συνέλευσης του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού στο συνεδριακό κέντρο «Ι. Βελλίδης».

Θεσσαλονίκη, 9/12/2001

Παναγιώτατε, η παρουσία σας είναι πολύτιμη σ' αυτό το Συνέδριο. Πολύτιμη και σημαντική. Δείχνει ότι η μεγάλη του Χριστού Εκκλησία συμπορεύεται με τις προσπάθειες του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού και η συνεισφορά της στην προσπάθεια αυτή είναι εξαιρετικά σπουδαία. Οι λόγοι σας χθες και σήμερα μας ενέπνευσαν και θα μας εμπνέουν και εις το μέλλον για την συνέχιση των προσπαθειών μας.

Μακαριότατοι. Μακαριότατε Πατριάρχα Αλεξανδρείας, Μακαριότατε Αρχιεπίσκοπε Αθηνών και Πάσης Ελλάδος, οι λόγοι σας ακούστηκαν με πολύ μεγάλη προσοχή, ήσαν σπουδαίοι σε περιεχόμενο, εξαιρετικά υψηλοί, εξέφρασαν την Πίστη της Εκκλησίας και το ήθος των κληρικών της. Είμαστε ευγνώμονες για την εδώ παρουσία σας.

Κύριοι αρχηγοί των πολιτικών Κομμάτων, ποτέ δεν αμφέβαλα ότι όλοι μαζί στηρίζετε αυτή την προσπάθεια που είναι καθαρώς εθνική και συμβάλλετε τα μέγιστα στη διάσωση του Ελληνισμού.

Ένα σημείο του χθεσινού λόγου σας, Παναγιώτατε, μου έδωσε την ουσία των όσων θέλω να πω. Εσκέφθηκα τι έχουμε να κάνουμε σήμερα, τι κάνουμε πέραν της συγκινήσεως την οποία καλλιεργούμε, μια συγκίνηση που βγαίνει από μέσα μας και η οποία πρέπει να εκφράζεται. Τι κάνουμε από το να συναντώμεθα εμείς οι Έλληνες και μέσα σ' αυτή τη συνάντηση το μυαλό μας να στρέφεται σε όλους εκείνους που είτε εκπροσωπούνται είτε δεν εκπροσωπούνται από τους Συλλόγους που είναι εδώ παρόντες, σε όλους τους Έλληνες από το ένα άκρον της γης στους άλλους προς τους οποίους απευθύνουμε αυτή τη στιγμή όχι απλώς χαιρετισμό, αλλά τα θερμότερα αισθήματα αγάπης τα οποία έχουμε προς αυτούς. Τι έχουμε λοιπόν σαν βασικό στόχο το Συμβούλιο Αποδήμου Ελληνισμού. Κι αυτοί οι στόχοι ας εξετάσουμε αν εκπληρώνονται επαρκώς.

Θα κάνω μια αναφορά στο Σύνταγμα της Ελλάδος. Όχι για να αναφερθώ στην πρόσφατη τροποποίηση, η οποία αναγνώρισε το ΣΑΕ ως ένα σημαντικό παράγοντα λειτουργίας, αλλά ως το βασικό πρώτο άρθρο του Συντάγματός μας, το οποίο κάνει μία σημαντική διάκριση, την οποία ούτε λησμονούμε βεβαίως, αλλά την έχουμε πάντοτε ως βασικό οδηγό μας: Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το λαό και ασκούνται υπέρ του λαού και του Έθνους. Το μεγάλο αυτό άρθρο, το βασικό άρθρο του Συντάγματος κατοχυρώνει και καθιερώνει, κατ'

αρχήν, τη λαϊκή κυριαρχία, άρα αναφέρεται εις το λαό και εις το Έθνος. Δύο σπουδαίες έννοιες, περί των οποίων μάλιστα η τότε συζήτηση στη Βουλή, όταν εψηφίζετο αρχικώς το Σύνταγμα, έδωσε πολλά στοιχεία με τα οποία μπορεί κανείς να εμπλουτίσει αυτές τις δύο έννοιες.

Ο λαός είναι μία νομική έννοια. Είναι εκείνη που συνδέεται με το κράτος, με τη σχέση του πολίτη, με τη σχέση της υπηκοότητας. Είναι μια καθαρά νομική έννοια. Η έννοια του έθνους είναι δύσκολο να περιγραφεί. Κατά μέγα μέρος εις το έθνος ανήκει ο λαός, αλλά όχι όλος ο λαός. Έχουμε και ανθρώπους στο λαό μας που δεν ανήκουν εις το έθνος μας, έχουμε ανθρώπους οι οποίοι πολιτογραφούνται συνεχώς ως Έλληνες, χωρίς να ανήκουν εις τη ρίζα της Ελλάδος. Και έχουμε ένα κομμάτι που βρίσκεται εκτός του λαού και είναι το έθνος μας,

το οποίο καλύπτει και το λαό και ένα άλλο κομμάτι. Ποια είναι τα στοιχεία αυτού του «περισσεύματος» του λαού μας. Ποια είναι τα στοιχεία αυτά τα οποία μπορούμε να αποδώσουμε εις το Έθνος μας και να μην κάνουμε μόνο συζήτηση και να μην αναφερόμαστε μόνο στους αποδήμους, οι οποίοι ως χαρακτηρισμός – και συμφωνώ μαζί σας Μακαριότατε Αλβανίας – είναι υποδεέστερος της πραγματικής σημασίας που έχει για τον Ελληνισμό το Έθνος.

Τι συνδέει τους ανθρώπους μεταξύ τους, όταν ανήκουν στο ίδιο Έθνος; Μήπως η γλώσσα; Ασφαλώς είναι ένας τεράστιος δεσμός, ένας ισχυρότατος δεσμός. Αλλά,

υπάρχουν στοιχεία του Έθνους μας που δεν ομιλούν την Ελληνική γλώσσα. Μήπως η Πίστις η Χριστιανική; Άλλος σπουδαίος δεσμός, ο οποίος έχει άλλη πνευματική διάσταση, που υπερβαίνει και το λαό και το Έθνος και τα πάντα. Ούτε, όμως, αυτός αρκεί για να περιγράψει την έννοια του Έθνους, διότι στο Έθνος μας ανήκουν και στο λαό μας ανήκουν άνθρωποι οι οποίοι ανήκουν σε άλλα δόγματα και σε άλλες θρησκείες και προς αυτούς τους ανθρώπους τρέφουμε τα ίδια αισθήματα αγάπης, σεβασμού και θέληση να προστατεύσουμε τα δικαιώματά τους. Η έννοια του Έθνους μπορεί και πρέπει να αναζητηθεί σε εκπροσώπους της ελληνικής φυλής, οι οποίοι είναι σήμερα τετάρτης και πέμπτης γενεάς και έχουν μεταξύ των προγόνων τους μία μόνη ρίζα. Μία μόνη ρίζα αρκεί για να καταστήσει κάποιον μέλος του Έθνους μας. Και έχουμε σήμερα πολλούς τέτοιους ανθρώπους, οι οποίοι μπορεί να μην έχουν γονείς αμφοτέρου γένους, μπορεί να μην έχουν γνωρίσει ούτε καν τους πάππους των, αλλά

***Τι πρέπει να κάνουμε
για να συγκρατήσουμε
τους Έλληνες που
κινδυνεύουν, το Έθνος
μας που κινδυνεύει να
περιοριστεί; Πρέπει να
αναρωτηθούμε, κάναμε
αρκετά μέχρι τώρα;***

έχουν έναν προπάππον. Αρκεί αυτός για να χαρακτηριστεί ως μέλος του Έθνους, αρκεί να έχει συνείδηση ότι ενώνεται με αυτό το Έθνος. Ότι έχει δεσμούς με αυτό το Έθνος, ότι έχει, κυρίως, όχι νομικούς, αλλά συναισθηματικούς δεσμούς. Και αν ξεκαθαρίζαμε μ' αυτό τον τρόπο κάπως τη μία έννοια από την άλλη, ας δούμε τι επιτάσσει το Σύνταγμα, όταν λέει ότι όλες οι εξουσίες ασκούνται υπέρ του λαού και του Έθνους. Και υπέρ του λαού, το αντιλαμβάνομαστε. Το κράτος το οργανωμένο, το οποίο εκφράζεται δια του Συντάγματός του, προσπαθεί να προσφέρει στο λαό ό,τι ο λαός δικαιούται, ό,τι ο λαός αξιώνει στο πλαίσιο των δυνατοτήτων, πολιτικών και οικονομικών, για να αναπτύξει αυτό το λαό απέναντι του Έθνους. Τι μπορεί να κάνει το Σύνταγμα, το μπορεί να κάνει η οργανωμένη εξουσία. Ένα και μόνο, να τον συντηρήσει. Εγώ δεν φαντάζομαι τίποτε άλλο ως προσφορά προς τον Ελληνισμό, δεν φαντάζομαι τίποτα άλλο μεγαλύτερο πρωταρχικό στόχο από τη συντήρηση αυτού το Έθνους, από τη συντήρηση και τη συνεχή παρουσία του.

Ωραιότατα Μακαριότατε Αρχιεπίσκοπε Αθηνών και Πάσης Ελλάδος μνημονεύσατε τους κινδύνους, τους οποίους διατρέχει αυτό το Έθνος, τους κινδύνους, τους οποίους δεν τους γνωρίζουμε και τους κινδύνους τους οποίους δεν μπορούμε πάντοτε να αντιμετωπίζουμε. Και προς αυτή την κατεύθυνση της αντιμετώπισης των κινδύνων λειτουργεί το ΣΑΕ. Αυτός είναι ο προορισμός του, αυτή είναι η εντολή την οποία έχει λάβει, αυτή είναι η εκπλήρωση της συνταγματικής επιταγής. Και ας μη νομισθεί ότι ζητούμε από τους αποδήμους μας, να υπάρχει κάλυψη των εθνικών μας συμφερόντων. Ασφαλώς, λειτουργούν υπέρ των εθνικών συμφερόντων, αλλά όλοι γνωρίζουμε ότι τα μεν συμφέροντά της η Ελλάς τα στηρίζει επί του δικαίου, τα δε άλλα μεγάλα κράτη πλησίον των οποίων καλείστε να λειτουργήσετε, καθιστούν τα συμφέροντά τους δίκαια, ενώ δεν είναι δίκαια πάντοτε.

Δεν ζητούμε, λοιπόν, τα απραγματοποίητα, δεν ζητούμε από την ομογένεια να μπορέσει να μεταβάλει τις απόψεις των ισχυρών της γης. Ζητούμε να φωνάζει το δίκαιο της Ελλάδος και μόνο το δίκαιο της Ελλάδος, διότι αυτό είναι το συμφέρον το οποίο η Ελλάς αντιλαμβάνεται. Αλλά, γιατί η Ελλάς πάσχει μπροστά στη σκέψη ότι μπορεί αυτό το Έθνος να υποστεί απώλειες, όπως υφίσταται; Γιατί, ενώ για το λαό αισιοδοξούμε – κι εγώ αισιοδοξώ προσωπικώς – ότι ο ελληνικός λαός έχει μέλλον σπουδαίο και σημαντικό και ήδη έχει επιτυχίες πολύ μεγάλες, για το Έθνος αισιοδοξώ, αλλά ανησυχώ συχνά. Γιατί ανησυχούμε: Γιατί η Ελλάς ως ιδέα, η Ελλάς που δεν είναι μόνο το κράτος, η Ελλάς που εκπροσωπείται στους πίνακες των μεγάλων ζωγράφων μας σαν μια λευκο-ντυμένη κόρη στεφανωμένη με δάφνη, που κρατάει στα χέρια της τον κατάλογο των σπουδαίων παλικαριών και μετράει με τα βήματά της το μέγεθος της γης που έχει απελευθερώσει. Η Ελλάς αυτή και πέρα απ' αυτή, η Ελλάς της σκέψης της ελληνικής, η Ελλάς της προσφοράς προς την παγκόσμια

Ιστορία, προς την παγκόσμια γνώση, η Ελλάς του ελληνικού πνεύματος αποτελείται από Έθνος και λαό σήμερα.

Και κάθε απώλεια ενός οιοδήποτε στοιχείου του Έθνους μας αποτελεί απώλεια για την Ελλάδα. Και αυτή την απώλεια δεν την αντέχουμε, δεν την υποφέρουμε, δεν τη θέλουμε πρέπει να την καταπολεμήσουμε με κάθε τρόπο.

Αλλά η πραγματικότητα είναι σκληρή. Δεν είναι μόνο οι μικτοί γάμοι στους οποίους αναφερθήκατε Μακαριότατε. Ίσως, όσο περισσότερο προκόβουν πολλοί Έλληνες, τόσο περισσότερο – είναι μια σκέψη που δεν ξέρω αν είναι ορθή, αλλά επιτρέψτε μου να την κάνω – πολλοί από αυτούς απομακρύνονται περισσότερο, διότι, η προκοπή τους αφομοιώνει περισσότερο. Τους εντάσσει περισσότερο στις ξένες κοινωνίες. Κάνουν με την προκοπή τους διάφορα πράγματα τα οποία τους απομακρύνουν από τη βασική σκέψη που είναι ο συνδετικός κρίκος μεταξύ των ατόμων, μελών του Έθνους, τη σκέψη για την Ελλάδα.

Τι πρέπει να κάνουμε για να συγκρατήσουμε τους Έλληνες που κινδυνεύουν, το Έθνος μας που κινδυνεύει να περιοριστεί; Πρέπει να αναρωτηθούμε, κάναμε αρκετά μέχρι τώρα;

Κύριε Πρόεδρε του ΣΑΕ, μέλη του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού, θέλω να σας βεβαιώσω ότι παρακολουθώ με πολύ μεγάλο ενδιαφέρον, με πολύ μεγάλη αγάπη και πολύ μεγάλη εκτίμηση όσα κάνατε μέχρι σήμερα. Είναι η 4η φορά που συναντώμεθα σε αυτή την αίθουσα. Και όσο αφορά εμέ, αν ο Θεός επιτρέψει να ζήσω, θα συναντηθούμε άλλη μια φορά. Έπειτα, δεν θα σας συναντώ με αυτή την ιδιότητα, ίσως από

άλλη, ίσως από καμία. Τι εκάναμε μέχρι τώρα; Είμαστε ικανοποιημένοι από την προσφορά μας προς το Έθνος; Κατά μέγα μέρος, απαντώ ναι, αλλά όχι πλήρως. Και δεν πρέπει να εφησυχάζουμε ούτε επί των δαφνών μας να αναπαυόμεθα. Μένουν πάρα πολλά ακόμη. Και αυτά που μένουν πάρα πολλά το είπα ήδη ποια είναι. Και το ερώτημα μένει τι πρέπει να κάνουμε για να απαντήσουμε και σ' αυτή ακόμη την απειλή, και σ' αυτήν ακόμη την αγωνία, και σ' αυτούς τους μεγάλους φόβους.

Να προσεγγίσουμε όλους τους Έλληνες οπουδήποτε υπάρχουν. Σήμερα ας ομολογήσουμε ότι στις τάξεις των Συλλόγων που εκπροσωπούνται στο ΣΑΕ δεν ανήκουν όλοι οι Έλληνες. Ούτε είναι δυνατόν πρακτικά να συμμετέχουν όλοι. Εκπροσωπήτε, χωρίς να θέλω κανένα να προσβάλω, και πολύ περισσότερο το ΣΑΕ, ένα μάλλον μικρό ποσοστό του απόδημου Ελληνισμού. Και όμως πρέπει να τους συγκαλέσουμε όλους, οι οποίοι όλοι δεν προσέρχονται στους Συλλόγους. Πολλές φορές μάλιστα οι Σύλλογοι – και εδώ να με συγχωρήσετε – είναι απωθητικοί για μερικούς, γιατί εκφράζουν άλλη σκέψη, διότι εκφράζουν άλλη φιλοδοξία, διότι έχουν άλλες επιδιώξεις, τα ξέρετε καλύτερα από εμένα. Πρέπει, όμως, να τους προσεγγίσουμε με οποιοδήποτε τρόπο. Και αυτή είναι η βασική μας υποχρέωση, πώς θα προσεγγίσουμε και κυρίως ανθρώπους σπουδαίους οι οποίοι δεν έχουν χαθεί για την Ελλάδα. Και ελληνικό όνομα και ελληνική φωνή και ελληνικά

Πολλές φορές μάλιστα οι Σύλλογοι – και εδώ να με συγχωρήσετε – είναι απωθητικοί για μερικούς, γιατί εκφράζουν άλλη σκέψη, διότι εκφράζουν άλλη φιλοδοξία, διότι έχουν άλλες επιδιώξεις

επιτεύγματα προβάλλουν, αλλά δεν είναι συνδεδεμένοι επαρκώς μέσω του Έθνους με την πατρίδα.

Να τους προσεγγίσουμε και να τους παρακαλέσουμε. Να τους υπενθυμίσουμε τις υποχρεώσεις τους, όχι μόνο απέναντι της επιστήμης, την οποία διακονούν. Όχι μόνο απέναντι των μεγάλων ιδεών τις οποίες υπηρετούν, αλλά απέναντι και της πατρίδας, αυτής της πατρίδας, η οποία τους περικλείει στους κόλπους της και δε θέλει να ανοίξει τους κόλπους της για να χάσει κανένα, παρά μόνο για να δεχτεί και άλλους. Δεν ξέρω τον τρόπο της προσεγγίσεως, εσείς θα τον αναζητήσετε.

Σε κάθε περιοχή κάθε Συλλόγου, υπάρχουν σπουδαίοι άνθρωποι. Να καλούνται, όχι στις συνεδριάσεις του Συλλόγου, αλλά στις εκδηλώσεις των Συλλόγων οι οποίοι πρέπει να έχουν τρεις κυρίως σκοπούς: Τη συντήρηση της γλώσσας, βασικό θέμα επί του οποίου δε θέλω να επανέλθω, διότι έχω πάρα πολλές φορές ομιλήσει, αλλά καθώς αποδέχομαι τη μεγάλη σπουδαιότητα της γλώσσας, με τον ίδιο τρόπο σέβομαι και εκείνους οι οποίοι δεν την ομιλούν είτε επαρκώς είτε καθόλου. Διότι μέσα στην ψυχή τους, παρά την ύπαρξη άλλης γλώσσας μέσω αυτής της ξένης γλώσσας εκφράζουν τα εθνικά των αισθήματα κατά τον καλύτερο τρόπο.

Πρέπει όμως να καλλιεργήσουμε τη γλώσσα ως ισχυρό δεσμό. Πρέπει να καλλιεργήσουμε την ελληνική ιστορία η οποία με το παρελθόν μας συνδέει και ενισχύει τις σημερινές μας αντιλήψεις, διότι μας καθιστά συνεχιστάς μιας ενδόξου ιστορίας της οποίας αποτελούμε σήμερα την τελευταία σύγχρονη σελίδα. Και πρέπει όλη αυτή η ιστορία να είναι εν γνώσει και των παιδιών μας που ζουν στο εξωτερικό και όλων των Ελλήνων.

Και πρέπει να παρουσιάζουμε, τέλος, και τη σύγχρονη Ελλάδα, η οποία όπως ορθώς ετονίσθη δεν είναι η Ελλάδα του παρελθόντος αιώνος, δεν είναι η Ελλάδα των μεταναστεύσε-

ων, δεν είναι η Ελλάδα των δυσκολιών. Είναι η Ελλάδα που έχει κατορθώσει πάρα πολλά και μπορεί να κατορθώσει ακόμη περισσότερα στο μέλλον.

Όλα αυτά προϋποθέτουν ένα σχεδιασμό. Και το σχεδιασμό αυτό καλείται το ΣΑΕ να εφαρμόσει. Άρα, πρώτο μέλημα η αναζήτηση και νέων προσώπων, τα οποία θα κληθούν να λειτουργήσουν είτε στους κόλπους του ΣΑΕ είτε παραλλήλως του ΣΑΕ, για να ενεργοποιηθούν υπέρ της Ελλάδας και του Έθνους των. Έπειτα, εκδηλώσεις διάφορες οι οποίες θα συγκινήσουν τους Έλληνες, θα συγκινήσουν εκείνους οι οποίοι αισθάνονται την ανάμνηση της καταγωγής των, έχουν συνείδηση της ρίζας των, έστω και αν μικρό ποσοστό ελληνικού αίματος ρέει στις φλέβες των. Η εξήγηση της σπουδαιότητας της Ιστορίας, η παρουσίαση της συγχρόνου Ελλάδος είναι σπουδαία μέσα για να επιτύχουμε όλα αυτά.

Αλλά περισσότερο από όλα, μας χρειάζεται η ψυχική δύναμη, η θέληση, η επιθυμία, η αγωνία και το πάθος, προκειμένου να ικανοποιήσουμε αυτούς τους μεγάλους στόχους. Άρα, το ΣΑΕ, άρα σήμερα εσείς, αύριο άλλοι και στη συνέχεια των χρόνων πόσοι άλλοι ακόμη, καλείστε να συντηρήσετε τον Ελληνισμό, να υπερασπίσετε τον Ελληνισμό και να μην αφήσετε να χαθεί ούτε ένας πλέον. Ή και αν είναι προορισμένοι να χαθούν ορισμένοι, ας περιοριστεί ο αριθμός των εις τον δυνατόν ολιγότερον και μικρότερον απόλυτον αριθμό.

Και με αυτούς τους λόγους, εκφράζοντας άλλη μια φορά τη βαθύτατη αγάπη μου απέναντι όλων, τα συγχαρητήριά μου για τα επιτεύγματα του ΣΑΕ, τις ελπίδες μου για τους μελλοντικούς σχεδιασμούς του, κάνω μια ευχή. Όχι απλώς να επιτύχει το Συνέδριό σας, αλλά να επιτύχει ο Ελληνισμός εις τους στόχους του. Αυτή είναι η βασική ευχή, αυτή ας εκπληρώσουμε.

■

«Δεν έχει κολόνες»

Νίκη Αιντενάιερ

Η κ. Αιντενάιερ είναι φιλόλογος και εκδότης (εκδοτικός οίκος «Ρωμιόσυνη»)

“Δεν έχει κολόνες – είναι ένα σύγχρονο κτίριο”, είπαν οι Γερμανοί όταν είδαν τη μακέτα του “Forum”, την Αγορά, που θ’ αποτελούσε την πεμπτούσια της ελληνικής παρουσίας στη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου της Φραγκφούρτης, τον Οκτώβριο του 2001. Και ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Forum, Δημήτρης Καλοκύρης, στη συνέντευξη που έδωσε πρόσφατα στη μηνιαία Επιθεώρηση Του βιβλίου “Διαβάζω” συμπληρώνει: “Η ιδέα ήταν να αποτελεί το ίδιο το Forum έναν ζωντανό, παλλόμενο χώρο, έναν χώρο, στον οποίο θα μπει κυρίως η νεολαία και θα αισθανθεί ότι κάτι συμβαίνει”.

Κάτι συνέβη. Και δεν ήταν ούτε εξ ουρανού ούτε τυχαίο. Εκατοντάδες άνθρωποι δούλεψαν σκληρά και, βέβαια, όχι μόνον για την εξωτερική εμφάνιση της χώρας μας σ’ αυτή τη διεθνή ανταγωνιστική αρένα, όπου οι χώρες μπαίνουν σε αγώνα άμιλλας, εκδοτικοί οίκοι μικροί και μεγάλοι προσπαθούν να παρουσιάσουν τα πνευματικά τους προϊόντα, που λέγονται βιβλία και που έχουν να αντιμετωπίσουν στη σκληρή εποχή που ζούμε ένα πλήθος άλλων τρόπων απόκτησης γνώσης αλλά και τέρψης. Το βιβλίο ζει, το βιβλίο πεθαίνει, το βιβλίο θα επιβιώσει, το βιβλίο είναι αναντικατάστατο, το βιβλίο ανήκει πια στα αζήτητα — θεωρίες προφητικές, απόψεις που ακούγονται παντού, μια ανασφάλεια που κάθε άλλο παρά προωθεί την παραγωγή και την αγορά.

Και όμως — η Ελλάδα προχώρησε απότομη να παίξει το ρόλο, όπου την έταξαν, το ρόλο της τιμώμενης χώρας, με όλες τις υποχρεώσεις απέναντι στους φιλοξενούντες με όλες τις απαιτήσεις του σύγχρονου μάρκετινγκ, με όλες τις αμφιβολίες και αμφισβητήσεις για την ικανότητα των διοργανωτών, με όλες τις συνέπειες για το εσωτερικό και το εξωτερικό που θα συνεπάγονταν μια αποτυχία και, βέβαια, με όλες τις δάφνες και την ικανοποίηση που θα επέφερε, η προσδοκώμενη από όλους επιτυχία.

Και η επιτυχία δεν ήταν δεδομένη, σύμφωνα με φωνές από διάφορες Κασσάνδρες. Έγινε όμως εφικτή. Χωρίς κολόνες, που αποφεύχθηκαν χωρίς όμως διόλου να απορρίπτονται. Χωρίς τυμπανοκρουσίες αλλά με βεβαρημένο παρόν λόγω των γεγονότων της 11ης Σεπτεμβρίου που έκλεψαν την παράσταση, εφόσον ο Τύπος και τα ΜΜΕ έδωσαν σ’ αυτά την προτεραιότητα ή “χρησιμοποίησαν” την έκρυθμη αυτή κατάσταση, ώστε να καλύψουν την άγνοια ή και το μειωμένο ενδιαφέρον και τη λειψή τους προετοιμασία σχετικά με το ελληνικό βιβλίο. Λιγότεροι εκδότες γενικά, ιδίως από τις ΗΠΑ, ενισχυμένα μέτρα ασφαλείας και σωματικοί έλεγχοι κι ένας υπέροχος καιρός δεν ήταν, ασφαλώς, οι ιδανικοί κράχτες για τους ενδεχόμενους επισκέπτες.

Κι όμως: Ο αριθμός των επισκεπτών του Forum ξεπέρασε κάθε προσδοκία αλλά και κάθε προηγούμενη χρονιά. Το ίδιο παρατηρήθηκε και στο χώρο όπου εξέθεσαν οι Έλληνες

εκδότες τα προγράμματά τους. Σεμνή, διακριτική η διακόσμηση, φιλόξενοι χώροι, το Café littéraire. Η παρουσία εκεί με προβολή και αναγνώσεις από το έργο των Ελλήνων συγγραφέων, που αποτελούσαν την ελληνική αποστολή ήταν δυστυχώς απρογραμμάτιστη, και έτσι δεν ανταμείφθηκε από πολυπληθές κοινό, τη στιγμή μάλιστα που όλα αυτά γίνονταν στην ελληνική γλώσσα και έτσι εκ προοιμίου υπήρχε το μεγάλο εμπόδιο της κατανόησης. Ενώ οι παρουσιάσεις στο αμφιθέατρο του Forum, – αν και αυτές όχι με μεγάλη συνέπεια ως προς τις ανακοινώσεις, τα ονόματα και την ώρα όπως δυστυχώς και οι υπόλοιπες μουσικές ή επιστημονικές εκδηλώσεις που έλαβαν χώρα εκεί – είχαν μεγάλη θεαματικότητα και ακροαματικότητα, ίσως γιατί το κοινό ήταν πιο πληροφορημένο κι επομένως πιο προσεκτικό και περιεργό.

Μένει να πούμε δυο λόγια και για τις εκδηλώσεις εκτός Έκθεσης που γίνονταν σχεδόν ακατάπαυστα πριν και κατά τη διάρκειά της: ο ραδιοφωνικός σταθμός της Έσσης με πάμπολλα προγράμματα, η τηλεόραση, βιβλιοπωλεία που διοργάνωναν αναγνώσεις και βραδινές παρουσιάσεις, το “Σπίτι της λογοτεχνίας” της Φραγκφούρτης που είχε διατεθεί καθ’ ολοκληρίαν στην Ελλάδα, συναυλίες, θέατρο, κινηματογράφος, ό,τι δηλαδή συνοδεύει τη λογοτεχνία, το βιβλίο, όχι για να το επικαλύψει, αλλά για να τονίσει την αποστολή του, την έξαψη δηλαδή του πνεύματος και την ανάταση που προσφέρει η πνευματική ζωή μιας χώρας.

Και το τελευταίο μα όχι το πιο ασήμαντο: Η προεργασία που είχε γίνει στα προεόρτια από την Επιτροπή της Έκθεσης με υπεύθυνο το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου (ΕΚΕΒΙ) – επικεφαλής ο Χρήστος Λάζος και το επιτελείο του, ο Παντελής Παντελούρης και ο Νίκος Δεληβοριάς, αλλά και από πολλούς μικρούς ντόπιους δηλ. ελληνικούς ή ελληνογερμανικούς φορείς, τα πανεπιστήμια, π. χ. του Münster, Μονάχου και Αμβούργου με τα νεοελληνικά τους τμήματα, οι Ελληνογερμανικοί Συνδέσμοι, ακόμη και ιδιώτες εδώ στη Γερμανία και πρώτα-πρώτα το Ίδρυμα Ελληνικού Πολιτισμού – Παράρτημα Βερολίνου με επικεφαλής τον διευθυντή του δρ. Ελευθέριο Οικονόμου -, με παρουσιάσεις συγγραφέων, εκδόσεις καταλόγων, σεμινάρια μεταφραστών, σεμινάρια για ευρύτερο κοινό περί Ελλάδας και της λογοτεχνίας της συζητήσεις με εκδοτικούς οίκους, εκθέσεις σε συνεργασία με τα πολιτιστικά γραφεία των Γερμανικών Δήμων και τα Σπίτια Λογοτεχνίας, συνέτειναν τα μέγιστα.

Χωρίς αυτήν την υποδομή που πήρε σάρκα και οστά πριν λίγα μόλις χρόνια, θα ήταν αδιανόητη η καθομολογούμενη επιτυχία της παρουσίας της Ελλάδας στη μεγάλη αυτή διεθνή γιορτή του βιβλίου, που ήταν κάθε άλλο παρά λαϊκή εμποροπανήγυρη.

■

4ο Παγκόσμιο Συνέδριο του Απόδημου Ελληνισμού

Ζώης Βρεττός

Ο κ. Ζώης Βρεττός είναι ειδικός παθολόγος – καρδιολόγος

Από 6 – 13 Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο του Απόδημου Ελληνισμού (ΣΑΕ).

Παρόντες ο οικουμενικός Πατριάρχης, ο πρόεδρος της ελληνικής Δημοκρατίας, ο πρόεδρος της ελληνικής Βουλής, εκπρόσωπος της κυπριακής Δημοκρατίας, ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας, εκπρόσωπος του Πατριάρχη Ιεροσολύμων, ο αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος, ο αρχιεπίσκοπος Αλβανίας, υπουργοί, βουλευτές, εκπρόσωποι κομμάτων, ο Δήμαρχος και Νομάρχης Θεσσαλονίκης.

Οι εργασίες του συνεδρίου ξεκίνησαν με συλλείτουργο πατριαρχών και προκαθημένων ορθοδόξων εκκλησιών στον Ιερό ναό του Αγ. Δημητρίου, προεξάρχοντας του οικουμενικού Πατριάρχου.

Παρέστη ο πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, ο πρόεδρος της Βουλής, σύνεδροι και πλήθος πιστών.

Το ΣΑΕ, μη κυβερνητική οργάνωση, έχει ως στόχους:

- συσπείρωση, συντονισμό, έκφραση όλων των δυνάμεων του απανταχού ελληνισμού.
- συνεχή διάλογο με την Ελληνική και Κυπριακή Δημοκρατία, με συμβουλευτικό – εισηγητικό ρόλο για όλα τα θέματα που αφορούν τον απόδημο ελληνισμό.

Στο 4 ο συνέδριο εκτός από το ΣΑΕ, που αποτελείται από εκπροσώπους ομογενειακών οργανώσεων και φορέων,

συμμετείχαν με τα δικά τους δίκτυα

- οι απόδημοι επιχειρηματίες
- οι νέοι
- γυναικείες ομογενειακές οργανώσεις
- οι άνθρωποι της τέχνης και του πολιτισμού
- οι ελληνικής καταγωγής επιστήμονες

Σκοπός του δικτύου των επιστημόνων είναι η καταγραφή των επιστημόνων του Απόδημου ελληνισμού, η οργάνωση τους, η πληροφόρηση σχετικά με το επιστημονικό τους έργο, η ανταλλαγή πληροφοριών και η στήριξη των ελλαδικών ερευνών με τη σύμπραξη του δικτύου.

Στόχοι:

- η καταγραφή και η αξιολόγηση του ομογενειακού επιστημονικού δυναμικού και η αξιοποίηση του από την Ελλάδα
- η σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ των επιστημόνων εντός και εκτός Ελλάδος
- η προώθηση των ελληνικών σπουδών σε πανεπιστήμια και εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής.

Η 4η παγκόσμια συνέλευση του ελληνισμού ήταν αφιερωμένη στους ολυμπιακούς αγώνες του 2004.

Η Ελλάδα και η Κύπρος, ο απανταχού ελληνισμός μπορούν μαζί να κερδίσουν το μεγάλο στοίχημα της προβολής των μηνυμάτων του ολυμπιακού ιδεώδους, το “ευ αγωνίζεσθαι,”

τον εθελοντισμό, το στεφάνωμα με τον „κότινο της νίκης“, την ολυμπιακή εκεχειρία.

Οι περίπου 5000 ομογενείς εθελοντές μαζί με τους ξένους εθελοντές που θα είναι στις τέσσερις ολυμπιακές πόλεις (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ηράκλειο) για να βοηθήσουν στη διοργάνωση, θα γίνουν οι κήρυκες και οι πρεσβευτές των αξιών του ολυμπισμού και του ελληνικού πολιτισμού σε όλο τον κόσμο.

Η εταιρεία των Ελλήνων επιστημόνων στη Βόρεια Ρηνανία Βεστφαλία συμμετείχε για πρώτη φορά στο 4ο συνέδριο.

Από το συλλείτουργο πατριαρχών και προκαθημένων ορθοδόξων εκκλησιών στον Ιερό ναό του Αγ. Δημητρίου.

Είχα την τιμή και την ιδιαίτερη χαρά ως σύνεδρος να αντιπροσωπεύσω την εταιρεία μας στο ωραίο αυτό αντάμωμα του ελληνισμού.

Είχα την ευκαιρία να γνωρίσω ομογενείς από πολλές χώρες, πλούσιες και φτωχές. Ήταν για μένα μια πρωτόγνωρη εμπειρία που μου πλάτυνε τους ορίζοντες του νου και της καρδιάς, που με γέμισε περηφάνια για την προκοπή των συμπατριωτών μας ανά την υφήλιο, αλλά συγχρόνως και λύπη για τις δύσκολες μέρες που περνάνε οι ομογενείς στις φτωχές χώρες της πρώην Σοβ. Ενώσεως.

Είναι ανήθικο και άδικο ο ελληνισμός των περιοχών αυτών που τόσες διώξεις και κακουχίες άντεξε στο παρελθόν, να εξαναγκάζεται, σε περίοδο ειρήνης, σε μαρασμό και αφανισμό.

Ο ελληνισμός σε όλο τον κόσμο καλείται να στηρίξει ηθικά και υλικά το ιστορικό αυτό κομμάτι της ομογένειας, κάνοντας πράξη τους σκοπούς και τους στόχους του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού.

Η οργάνωση του ελληνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο είναι σίγουρα απαραίτητη και δεν αμφισβητείται.

Παρά τις υπάρχουσες δυσκολίες και τις όποιες οργανωτικές ατέλειες, ιδίως της αντικειμενικής αντιπροσώπευσης της ομογένειας στο ΣΑΕ, αποτιμώντας το μέχρι στιγμής έργο, πιστεύω, ότι στο σύντομο χρονικό διάστημα των έξι ετών ζωής του ΣΑΕ, βρισκόμαστε σε πολύ καλό δρόμο.

Η ελληνική πολιτεία πρέπει να αξιοποιήσει τα διδάγματα του παρελθόντος και εμπράκτως να δείξει το ενδιαφέρον της για τον απόδημο ελληνισμό. Τα όποια συνέδρια δεν ωφελούν εάν τα συμπεράσματα που εξάγονται δεν μετουσιώνονται σε έργα.

Ο ελληνισμός, μαζί με την Ορθοδοξία, σε πνεύμα ενότητας και οικουμενικότητας, ειλικρίνειας και αλληλοσεβασμού, έχουν κάθε λόγο να αντιμετωπίζουν με αισιοδοξία το μέλλον.

■

Ποιήματα

Δρ. Ευαγγελία Γαλάνη

Η κ. Γαλάνη είναι διδάκτωρ φιλοσοφίας

ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΟ

Δεν ελπίζω τίποτα, δε φοβούμαι τίποτα,
είμαι λεύτερος.

N. Καζαντζάκης

Θεέ μου, Σ' ευχαριστώ,
για τις δοκιμασίες που αδιάκοπα περνώ,
όχι, γιατί το θέλεις, Εσύ ο σπλαχνικός, να με βασανίζεις,
αλλά για να αναμετρώ τις δυνάμεις που απλόχερα μου χαρίζεις.
Αναζητώ την ειλικρίνεια και την αλήθεια
μες στην υποκρισία, συκοφαντία και κακοήθεια.
Στους „ευσυνειδήτους“ και „ηθικούς“ μπορώ ν' αντισταθώ,
οπλισμένη με τη δύναμη της θέλησης θα πορευθώ,
που πλουσιοπάροχα θέλησες Εσύ να μου χαρίσεις,
ενάντια στους συμβιβασμούς και στις διακρίσεις,
που επέβαλαν τα πλάσματά Σου αναμεταξύ τους
καταπατώντας τους δικούς Σου τους νόμους.

Θεέ μου, Σ' ευχαριστώ,
για τα πολλαπλά εμπόδια που συναντώ,
με υπομονή και αγώνα θα τα υπερβώ.
Πόσο θα ήταν όλα στη ζωή μου ανιαρά
δίχως κόπο και την προσωπική μου συνεισφορά.

Θεέ μου, Σ' ευχαριστώ,
για το Σταυρό που επάνω μου κουβαλώ,
για τον Ανήφορο που θέλω να ανεβώ.
Είσαι ο Μόνος που απόλυτα μπορώ να εμπιστευθώ.
Είσαι ο Μόνος που το δημιουργικό Του χέρι
καλόκαρδα, ανυστερόβουλα πάντα μου προσφέρει
χωρίς ποτέ να το αποσύρει. Εμείς το εγκαταλείπουμε
μες στις αδυναμίες, στα πάθη μας για να χαθούμε.
Όχι το χέρι Σου ποτέ δε θα το αφήσω,
όσο κι αν μεσοστρατίς πληγωθώ και λυγίσω,
την αναζήτηση της αλήθειας δε θα παρατήσω,
τις ικανότητές μου άδικα δε θα σπαταλήσω.

Θεέ μου, Σ' ευχαριστώ,
την προστασία και συντροφιά Σου δε θ' αρνηθώ.
Σκοπός μου είναι να Σ' ακολουθώ,
γνωρίζοντάς το καλά πως δε θα μπορέσω
ουδέποτε εκεί που είσαι να Σε ...φτάσω!
Προχωρώ έχοντας για φωτεινό οδηγό
Τον ίδιο το μονάκριβό Σου τον Υιό.

Θεέ μου, Σ' ακολουθώ,
Σ' Εσένα μόνο έχω ν' απολογηθώ!

ΤΟ ΔΙΜΟΡΦΟ ΤΕΡΑΣ

Αν είμαι Χάρος χαλαστής,
είμαι και Χάρος πλάστης.

K. Παλαμάς

Εγώ το δίμορφο το τέρας
ο φοίνικας και λέοντας
αναγεννιέμαι καίοντας
φέροντάς τα όλα εις πέρας.

ΦΟΒΟΣ Ο ΠΑΡΑΛΥΤΗΣ

Το τέλος σου πια πλησιάζει,
ο θάνατος σ' εξουσιάζει,
κοιτάς με βλέμμα απαθές,
να το πιστέψεις δε το θες.
Τόσο πολύ εφοβόσουν,
όλα πάντα τα αρνιόσουν,
τίποτα τώρα στη ζωή
να σε κρατήσει δεν μπορεί.

Η λύτρωση απομένει,
η θύμηση παραμένει.

■

Οι ηγέτες και η ζωή τους

Αιδεσιμολογιώτατου Πολύευκτου Παν. Γεωργακάκη

Πρωτοπρεσβύτερου του Οικουμενικού Πατριαρχείου – Καθηγητού

Είναι τεράστια η επίδραση των κάθε λογής ηγετών στη ζωή των ανθρώπων. Οι λαοί και τα συγκεκριμένα άτομα, όπως συνέβαινε ανέκαθεν, και στον καιρό μας επηρεάζονται ακόμα σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό από τους ηγέτες τους. Το ήθος και η νοοτροπία των περισσότερων ανθρώπων και λαών εξακολουθεί να σημαδεύεται από το ήθος και τη νοοτροπία των ηγετών τους. Όπου οι ηγέτες έχουν γενναίο φρόνημα, ενάρετο ήθος, υψηλή πνευματικότητα, εκεί τα άτομα και ο λαός ακμάζουν. Όπου τις ηγετικές θέσεις τις κατέχουν άνθρωποι αδύνατοι, μικροπρεπείς, παγιδευμένοι σε πάθη, καιροσκόποι και υλόφρονες, εκεί τα πρόσωπα και οι λαοί οπισθοδρομούν.

Είναι μεγάλη υπόθεση το ήθος και η προσωπικότητα των ηγετών για την πρόοδο των πολιτών και των λαών. Παντού, σε όλους τους τομείς της ζωής και του πολιτισμού, πρωταγωνιστούν οι ηγέτες. Στην οικογένεια, στο σχολείο, στα πανεπιστήμια, στο συνδικαλισμό, στη πολιτική, στη διοίκηση, στο κράτος, στην Εκκλησία, οπουδήποτε προκληθεί κενό και κρίση και υποβάθμιση, είναι σίγουρο ότι ουσιαστικά πρόκειται για κενό και κρίση ηγεσίας. Παντού, αν οι ηγέτες είναι σωστοί, όλα πάνε καλά. Αν οι ηγέτες δεν είναι εντάξει, όλα πάνε κατά γκρεμού. Για να πάει, λοιπόν, ο κόσμος μπροστά, χρειάζεται ηγέτες, που να είναι αντάξιοι σε όλα, να είναι το άλας της γης, το φως του κόσμου.

Όμως, ποια είναι τα συγκεκριμένα προσόντα που κάνουν τους ηγέτες σωστούς και καλούς και επωφελείς, αντάξιους της θέσεώς τους; Ασφαλώς, το πιο βασικό προσόν για τον κάθε λογής σωστό ηγέτη είναι να έχει πνεύμα προσφοράς και θυσίας. Το εβεβαίωσε ο Χριστός λέγοντας «Ο ποιμήν ο καλός την ψυχήν αυτού τίθησιν υπέρ των προβάτων».

Ο ίδιος πορευόμενος στον εκούσιο πάθος Του συμβούλευσε τους μαθητές Του, ότι όποιος θέλει να είναι πρώτος, πρέπει να είναι διάκονος όλων. Και με το παράδειγμά Του επισφράγισε το λόγο Του. Ο Κύριος, ως γενάρχη και αρχηγός της Χριστιανοσύνης, προσέφερε τον εαυτόν Του λύτρον αντί πολλών. Προσέφερε την ύπαρξή Του, για να μπολιάζονται οι άνθρωποι σε αυτήν και χρησιμοποιούμενοι να νεουργούνται, να ασφαρίζονται και να στερεώνονται στην αιωνιότητα.

Εδώ ακριβώς στην προσφορά και την αυτοθυσία, μετριούνται και κρίνονται οι ηγέτες, αν είναι συντελεστές προόδου ή παράγοντες παρακμής. Ο ηγέτης που πάνω απ' όλα και πάνω απ' όλους βάζει τον εαυτόν του και τα συμφέροντά του. Ο ηγέτης που λιποτακτεί στις δυσκολες ώρες του λαού. Ο ηγέ-

της που παίρνει τη θέση του για προσωπικό του σιφλίκι και χρησιμοποιεί τους άλλους ως ψηλώματα για να ανεβαίνει ο ίδιος. Ο ηγέτης που είναι ατομιστής και καιροσκόπος, που στον κίνδυνο εγκαταλείπει τη θέση του και προδίδει τους πάντες και τα πάντα, ο ιδιοτελής και φιλόδοξος ηγέτης δεν είναι μόνον κακός και άχρηστος. Δεν είναι μόνο επικίνδυνος, διότι ναρκοθετεί την ασφαλή πορεία των λαών. Είναι κυρίως αιτία για γενική ηθική παραλυσία και κατάπτωση του χώρου στον οποίον είναι ηγέτης. Διότι γίνεται κακό παράδειγμα και εστία μολύνσεως και παρακμής στον περιβάλλον του.

Οικογένειες, ιδρύματα, κοινωνίες, κράτη, Εκκλησία, λαοί, που ατυχούν να έχουν τέτοιους ηγέτες, χάνονται από το πρόσωπο της γης. Διότι ο ατομισμός και ο καιροσκοπισμός τους μεταδίδονται σαν μιάσματα στους πολίτες, με συνέπεια να τους αποσυνθέτουν, να τους αποκοινωνικοποιούν, να τους εξαгриώνουν, να τους αλλοτριώνουν από την υπόστασή τους και την προοπτική τους και τελικά να τους αφανίζουν.

Αντίθετα, ο καλός ηγέτης είναι ανιδιοτελής και γενναίος. Ο καλός ηγέτης πίπτει, αλλά δεν υποκύπτει σε εκβιασμούς, σε σκοπιμότητες που βλάπτουν τους υπηκόους του, τους λαούς. Λιώνει σαν λαμπάδα στο πόστο του, για να φωτίζει τους ανθρώπους του. Ο άγιος ηγέτης έχει αποφασίσει τη ζωή του. Τη διαθέτει κάθε στιγμή για το καλό των απλών ανθρώπων. Ο καλός ηγέτης είναι σαν το Χριστό. Είναι πρώτος, διότι είναι δούλος όλων. Είναι μέγας, διότι είναι υπηρέτης όλων. Ακόμη ο σωστός ηγέτης πρέπει να είναι ηθικός και ενάρετος στη προσωπική του ζωή, καλός πατριώτης και

πιστός χριστιανός. Λένε μερικοί, ότι τάχα δεν ενδιαφέρει η προσωπική ζωή και η πίστη του ηγέτη. Ότι είναι αρκετό ο ηγέτης να κάνει καλά τη δουλειά του, ανεξάρτητα από το πώς συμπεριφέρεται και τι πιστεύει στη προσωπική του ζωή. Αυτό είναι μέγα λάθος. Ο άνθρωπος δεν είναι μηχανάκι. Δεν λειτουργεί με κουμπί. Δεν χωρίζει η ιδιωτική ζωή του ανθρώπου από τη δημόσια συμπεριφορά του. Ο τίμιος και ηθικός είναι σε όλα καλός. Και ο ανήθικος και καιροσκόπος είναι σε όλα επιζήμιος. Ο άνθρωπος των παθών, ο εξαρτημένος από αδυναμίες, ο υποδουλωμένος στην αρχομανία και στην πλεονεξία και να θέλει δεν μπορεί να θέσει τον εαυτόν του στην υπηρεσία του συνόλου. Η ιστορία και η σύγχρονη πραγματικότητα είναι γεμάτη από περιπτώσεις οικογενειαρχών, πολιτικών και εκκλησιαστικών ηγετών, που πρόδωσαν την αποστολή τους, διότι, παρά τις ίσως αγαθές προϋποθέσεις τους, υπέκυψαν στα πάθη τους ή δεν άντεξαν στους εκβιασμούς

Όπου τις ηγετικές θέσεις τις κατέχουν άνθρωποι αδύνατοι, μικροπρεπείς, παγιδευμένοι σε πάθη, καιροσκόποι και υλόφρονες, εκεί τα πρόσωπα και οι λαοί οπισθοδρομούν.

των ποικίλων εχθρών του πολιτισμού, της αρετής, της πατρίδος και της Εκκλησίας τους.

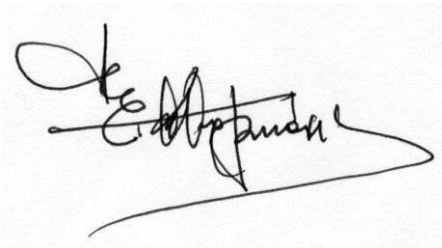
Εξ άλλου οι απλοί άνθρωποι από την ιδιωτική ζωή των ηγετών τους θα μπορούν με ασφάλεια και επιτυχία να τους εκτιμήσουν και να τους εμπιστευθούν. Είναι σίγουροι για τους ηγέτες τους, άμα οι ηγέτες τους είναι σωστοί οικογενειάρχες, τίμιοι πολίτες, πετυχημένοι στο επάγγελμά τους, καλοί πατριώτες, πιστοί χριστιανοί. Τότε μόνον θα έχουν εγγυήσεις αντικειμενικές, ότι οι ηγέτες τους θα είναι επωφελείς και σωστοί. «Τους αμαρτάνοντας ενώπιον πάντων έλεγχε, ίνα και οι λοιποί φόβον έχουσι» μας συμβουλεύει ο Απ. Παύλος. Όλοι οι λαοί του κόσμου, σε όποιο ημισφαίριο και αν ευρίσκονται και σε όποιο γεωγραφικό μήκος και πλάτος και αν κατοικούν, αξιώνουν απαρεγκλήτως οι ηγέτες τους, αυτοί που κατευθύνουν τις τύχες τους και την αξιοπρέπειά τους, αυτοί που χαράσσουν την πορεία τους και προσδιορίζουν το μέλλον τους, να είναι άσπιλοι και άμωμοι. Να είναι άμεμπτοι. Να είναι πρότυπα, δάσκαλοι της ηθικής, της ανθρωπιάς και του δικαίου.

Ο καλός ηγέτης, ο σωστός αρχηγός είναι ο εντολοδόχος του κοινωνικού αγαθού, που πρέπει να το ερμηνεύσει, να το υποστηρίξει και να το πραγματοποιήσει σαν το ύψιστο ενδιαφέρον της ομάδος του και, τελικά της κάθε προσωπικότητας, που συνδέεται μαζί του. Το κύρος και η υστεροφημία των ηγετών των λαών, που παραστρατούν ηθικά και διοικητικά, που παραβαίνουν το άγραφο δίκαιο και τους άγραφους νόμους, την παράδοση, τα ήθη και την πίστη, οι ηγέτες αυτοί χάνονται δια παντός. Πρέπει να είναι πρότυπα σε όλα τους. Έτσι τους θέλουν οι λαοί. Έτσι τους επιθυμούν. Τους θέλουν σοβαρούς και εντίμους. Ειλικρινείς και φιλαληθείς. Χωρίς πονηρία και δόλο. Χωρίς φαρισαϊσμό, υποκρισία, λαϊκισμό και δημαγωγία. Τους θέλουν να θρησκεύουν και να λένουν

πάντοτε εκείνο που λένουν στον όρκο τους, όταν αναλαμβάνουν την υπηρεσία τους στη θέση που τους δίδει η Πατρίδα «Και έστω ο Θεός, βοηθός εις το έργον μου».

Οι ηγέτες, τέλος, που είναι αληθινοί ηγέτες, που σέβονται τον εαυτόν τους, που δεν ασχολούνται ποτέ με αλλότρια, που δεν παίζουν απαγορευμένα παιγνίδια, που έχουν ανοικτά τα αυτιά τους και ακούουν τη φωνή των λαών τους, τις ιδέες τους, τις κριτικές τους, τις παρατηρήσεις τους, τα παράπονά τους, αυτοί οι ηγέτες είναι επιτυχημένοι.

Καλοί και χρήσιμοι ηγέτες γίνονται ακόμη οι άνθρωποι της θυσίας και της προσφοράς. Εκείνοι που τίθενται επάνω στο λυχνοστάτη και έχουν προορισμό να φωτίζουν αθόρυβα και ταπεινά τον λαόν τους, το ποίμνιό τους. Αυτοί έχουν καθήκον να σκορπίζουν το φως της έμπρακτης αγάπης στη χώρα τους, στο λαό τους. Οι λαοί τους θέλουν να στέκονται ψηλά και να φωτίζουν, και, όχι χαμηλά και να σέρνονται στο χώμα. Τους θέλουν να είναι λαμπάδα άσβεστης αγάπης, φωτεινό μετέωρο θυσίας, ιλαρό λυχνάρι παρηγορίας. Να πεθαίνουν χάριν της αρετής, να θυσιάζονται χάριν της ηθικής, παρά να ντροπιάζουν τον εαυτόν τους, την οικογένειά τους, το λαό, τη χώρα τους.

■

Kirchliches Leben : Wurzeln des Glaubens

Prof. Dr. Anastasios Kallis

Herr Kallis ist em. Professor für Orthodoxe Theologie

Kirchenväter und Konzilien

Predigt bei der Göttlichen Liturgie am 30. Januar 2000 / Übertragung aus der Kirche des hl. Andreas / Düsseldorf im Zweiten Deutschen Fernsehen.

"Gedenkt eurer Lehrer, die das Wort Gottes verkündet haben !" (Hebr 13,7)

Diese Mahnung des Hebräerbriefes, liebe Schwestern und Brüder, dem die Epistellesung entnommen ist, hat eine historisch-liturgische Zuordnung, zugleich aber auch eine brisante Aktualität. Mit Bezug auf das Fest der drei Hierarchen, das die orthodoxe Kirche heute feiert, unterstreicht sie die Bedeutung der Autorität großer Zeugen des Glaubens für ihr Leben. Sie gedenkt dreier "ökumenischer Lehrer" im Bischofsamt des 4. Jahrhunderts, die im Osten und Westen, im Norden und Süden über alle konfessionellen Identitäten und Unterschiede hinweg als bedeutende Zeugen des christlichen Glaubens hochgeschätzt und von vielen auch als Heilige verehrt werden. Basilius der Große, sein Studienfreund Gregor von Nazianz und Johannes Chrysostomus haben in einer entscheidenden Phase der Kirchengeschichte den Dialog mit der Welt sowohl intellektuell wie auch sozial aufgenommen und dazu beigetragen, dass das Christentum als eine weltoffene, humane Glaubensgemeinschaft die Welt verändert hat. In Anbetracht dieser Leistung feiern schließlich die griechischen Bildungseinrichtungen diese drei Kirchenmänner als Patrone der Bildung und Kultur.

In seinem Wandern durch die Zeit schaut der Mensch nach vorne, auf das angepeilte Ziel, doch bei der Erkundung neuer Wege stützt er sich auf die Erfahrung früherer Wanderer, das Erbe der Vergangenheit, die in neuen Formen Gegenwart wird. Bei den immer wieder neu auftretenden Problemen hat sich die Kirche, in Treue zu ihrer Identität, als die Kontinuität der Urgemeinde verstanden, wie sie vor allem in markanten Zeugen des christlichen Glaubens gesichert ist. Deswegen wurden auch die Beschlüsse der Ökumenischen Konzilien mit der Treuerklärung zum Glauben der Väter eingeleitet. So bekundet das Konzil von Chalkedon (451): "Indem wir den heiligen Vätern folgen, bekennen wir..."

Diese Verpflichtung auf das Erbe der Väter, die leider oft als bequemes Verharren im Gewohnten praktiziert wird, hat weder mit einem Ahnenkult noch mit einer introvertierten Vergangenheitsnostalgie zu tun, die das Überlieferte und die Autoritäten der Vergangenheit verabsolutiert, sondern mit einem gesunden historischen Bewusstsein, das die Gegenwart in Beziehung zur Vergangenheit und Zukunft setzt.

Diese Haltung ist allerdings heute schwer vermittelbar, denn wir leben schon längst jenseits des Traditionsabbruchs. Die Tradition und ihre Autoritäten, die keine institutionelle Macht besitzen, interessieren den modernen Menschen nicht mehr; es sei denn, man entdeckt schwarze Seiten in ihrem Leben und Handeln, Skandale, Unregelmäßigkeiten, aufsehenerregende Ereignisse, die das Sensationsinteresse der Menschen wecken. Losgelöst von der Tradition, ohne Orientierung an Zeugen des Glaubens und jeglicher Autorität bastelt sich jeder seine Privatreligion, die er oft als die richtige Glaubensform und institutionelle Gestaltung der eigenen Kirche verteidigt.

Es kann nicht gut gehen, wenn Männer oder Frauen, die wichtige Ämter in der Kirche ausüben, bei ihrer Sorge um die Einhaltung von Normen und Prinzipien des Glaubens und der Kirchenordnung den Menschen im Stich lassen, eine inhumane Haltung einnehmen.

Dieser Individualismus hat seine Ursachen nicht nur in der Schwäche des Menschen, der dazu neigt, alle Zwänge und lästigen Normen abzuschütteln, sondern auch in den Institutionen bzw. deren Leitern und Amtsträgern, die ihre Glaubwürdigkeit eingebüßt haben. Korrespondierend zu der Epistellesung begann die Evangelienlesung mit dem aufschlussreichen Hinweis: "Ihr seid das Licht der Welt. Eine Stadt, die auf einem Berg liegt, kann nicht verborgen bleiben" (Mt 5,14). Es kann nicht gut gehen, wenn Männer oder Frauen, die wichtige Ämter in der Kirche ausüben, bei ihrer Sorge um die Einhaltung von Normen und Prinzipien des Glaubens und der Kirchenordnung den Menschen mit seinen existentiellen Problemen im Stich lassen, eine inhumane Haltung einnehmen. Der Bürger

wird in Versuchung geführt, wenn Persönlichkeiten des öffentlichen Lebens grob gegen die Gemeinschaft tragende und von ihnen selbst beschlossene und zu verteidigende Normen verstoßen. Sie stehen, ob sie wollen oder nicht, auf einem Berg. Sie können sich nicht verstecken. Sie können den Menschen, für die sie Verantwortung tragen, auf deren Weg leuchten oder dicke Wolken über ihre Köpfe ausbreiten, die ihn verfinstern.

Diese Vorkommnisse rufen die Kritiker auf den Plan, die zu Recht auf die Wiederherstellung der beschädigten Ordnung drängen. Ohne diesen reinigenden Einsatz kann keine men-

schenwürdige Gemeinschaft funktionieren. So erklärt sich auch das hohe Ansehen der Mönche, die – zumal in der orthodoxen Kirche – ohne institutionelle Macht oft ein höheres Ansehen bzw. eine größere Autorität genießen als Bischöfe, Patriarchen oder Synoden. Diese prophetische Instanz aber, die keine rechtliche Basis hat, relativiert logischerweise schon mit ihrem kritischen Einsatz die Macht des Gesetzes, das in Sonderfällen um dessen Willen, um seinem Sinngehalt und seiner Sinnbestimmung zu entsprechen, nicht eingehalten wird.

Diese Handlungsweise, die man in der orthodoxen Kirche Oikonomia (= Haushaltung, Verwaltung des Hauses) nennt, ist ein Prinzip der barmherzigen Menschenliebe, das sein Vorbild in der Haushaltung Gottes mit seiner Schöpfung hat. Ziel und Gegenstand der Sorge, letztes Kriterium der Handlung und Entscheidung ist nicht die Ordnung, sondern der Mensch, um dessentwillen Gesetze beschlossen werden. Solange die Kirche diesem Prinzip der Freiheit und Humanität treu blieb, hat sie den inneren Frieden bewahrt, den Menschen geholfen und ihre Einheit erhalten. Die Fundamentalisten, die auf einer strengen Einhaltung der Normen des Glaubens und der Konzilsbeschlüsse bestehen, haben weder die Anliegen der Konzilsväter noch den Sinn der Normen verstanden.

Auf die Ebene der Gesellschaft übertragen, bedeutet die Anwendung dieses Prinzips der Achtung der Würde der Person keine Missachtung der Gesetzesordnung, sondern einen zwischenmenschlichen Umgang, der Menschenwürde und Menschlichkeit höher schätzt als eine um ihrer selbst

willen verteidigte Ordnung, deren Verfechter bisweilen den Eindruck erwecken, dass ihnen ein durch Gesetzesstrenge hervorgerufener Trümmerhaufen menschlicher Existenz und zwischenmenschlicher Gemeinschaft gleichgültig ist.

Das ist gewiss kein Freibrief für Gesetzesbrüche und Anarchie, sondern eine Schärfung der Verantwortung, die sogar über die formale Einhaltung der Gesetze und Vorschriften hinausgeht, die oft als willkommenes Argument zur Begründung der Untätigkeit und Entschuldigung der Mutlosigkeit und Bequemlichkeit dient.

Die dogmatischen Definitionen der Konzilien nennt die orthodoxe Kirche "horoï" (= Grenzen, Abgrenzungen). Sie stecken den Weg ab und warnen wie die Pfähle in den verschneiten Bergstraßen vor der Gefahr des Irrwegs. Und wenn einer sich doch verirrt, in den Abgrund zu stürzen droht, gibt man ihm nicht als Strafe einen Fußtritt, der zum Absturz führt, sondern die rettende Hand, damit er sich wieder der Wandergruppe anschließen kann. "Wenn ein Mensch", ermahnt Paulus die Galater, "sich zu einer Verfehlung hinreißen lässt, so sollt ihr, die ihr vom Geist erfüllt seid, ihn im Geist der Sanftmut wieder auf den rechten Weg bringen. Doch gib acht, dass du nicht selbst in Versuchung gerätst. Einer trage des anderen Last, so werdet ihr das Gesetz Christi erfüllen" (Gal 6,1f.). Amen!

Aus: <http://members.aol.com/OrthKomm/>

■

Hellas in der Europäischen Union

Dr. Pantaleon Giakoumis

Landesgeschäftsführer der Europa Union Deutschland und der Europäischen Bewegung in NRW, Dortmund, Mitglied des TEAM-Europe der EU-Kommission Brüssel

A. Der Faktor Wirtschaft

In einer Wirtschaftsstudie der EU im Bezug auf das zu erwartende Wirtschaftswachstum der Mitgliedsländer für das Jahr 2002 steht Hellas mit einem vermuteten 4,8% auf dem ersten Platz (siehe, Welt am Sonntag vom 23.12.2001) während die Bundesrepublik Deutschland an letzter Stelle stand. Trotzdem soll nicht darüber hinwegtäuschen, dass Griechenland immer noch als der "ärmste Verwandte" in der EU dasteht. Das Land hat die wirtschaftliche Dynamik der 80er Jahre fast verschlafen, während andere Länder wie Irland oder Portugal und Spanien, die sich auf dem gleichen Entwicklungslevel wie Hellas befanden, vielmehr auf Wachstum und Entwicklung setzten, blieb das Land der Hellenen hinter den Erwartungen zurück. Nun wird nachträglich einiges nachgeholt. Ein wichtiger Grund für die bevorstehende wirtschaftliche Entwicklung ist einerseits die Ausrichtung der olympischen Spiele in Athen im Jahr 2004, andererseits das sehr starke Finanzpaket der EU bis zum Jahr 2006 an Hellas (Regional- und Strukturfonds). Man erwartet eine Gesamtsumme von etwa 45 Mrd. EURO nur für Griechenland. Es stellt sich hierbei die berechnete Frage, ob das Land in der Lage sein wird diese gewaltige Finanzsumme auch aus der Kasse der EU abzurufen d.h. in Projekten umsetzen kann.

Ohne Zweifel wird für das obige Wirtschaftswachstum in den kommenden Jahren die Hilfe der EU dazu beitragen, dass Hellas nach dem Jahr 2006 wie „neu gekleidet“ sein wird. Neue Autobahnen entstehen, Häfen und Flughäfen sowie Straßennetze und Kommunikationssysteme werden errichtet. Das gesamte Infrastrukturprogramm des Landes wird modernisiert. Die griechische Regierung muss sich allerdings Gedanken nach der Zeit 2006 machen. Bei der neuen Finanzierung der EU für die Jahre 2006-2012, die sicherlich im Jahr 2005 vom Europäischen Rat (Staats- und Regierungschefs) vorgenommen wird, werden mit Sicherheit für Griechenland und die anderen Länder, die bis dato von der Kasse der EU gut profitierten, schmerzliche Änderungen vorgenommen. Im Klartext heißt das, dass das Land nach 2006 nicht mehr so stark von der Kasse der EU profitieren wird, weil ein anderer Faktor die Finanzen der EU mehr benötigen wird: Die Osterweiterung. Länder wie Polen, Estland, Ungarn oder Tschechien werden bis dato Mitglied der EU sein. Der

Im Klartext heißt das, dass das Land nach 2006 nicht mehr so stark von der Kasse der EU profitieren wird, weil ein anderer Faktor die Finanzen der EU mehr benötigen wird: Die Osterweiterung.

Fluss des Geldes wird dann zunehmend Richtung Osten fließen.

Es darf aber nicht darüber hinwegtäuschen, dass sich die griechische Regierung in der gegenwärtigen Phase unter der Federführung des Europhilen griechischen Ministerpräsidenten Simitis in den letzten Jahren große Erfolge auch und gerade in der Wirtschaftspolitik aufzuweisen hat. Die Hellenen mussten „ihren Gürtel“ enger schnallen. Kostspielige soziale Projekte mussten revidiert werden sowie Reformen des Finanz- und Wirtschaftswesens waren von Nöten. Dies war den Hellenen bekannt aber auch eins war denen bewusst. Der Zug Richtung Wirtschafts- und Währungsunion der EU musste nicht verpasst werden, denn es bestand die Gefahr, dass dadurch das Land nicht zu zukünftigen „Kerneuropa“ angehören wird, sondern sein Schicksal mit den neuen beitragswilligen Ländern Mittel- und Osteuropas teilen würde. Opfer waren daher von allen gesellschaftlichen Kreisen zu erwarten, sie waren auch vorprogrammiert. Die Gefahr bestand, dass das Land ohne wesentliche Anstrengungen den erhofften Durchbruch nicht schaffen würde.

Die Gefahr bestand, dass das Land ohne wesentliche Anstrengungen den erhofften Durchbruch nicht schaffen würde.

In der Austragung der Wirtschaftspolitik der Regierung Simitis in den letzten Jahren spielte sicherlich der EU-Druck (Stichwort Maastrichter Konvergenz-Kriterien) eine sehr entscheidende Rolle. Die Fakten sprechen in der griechischen Wirtschaftspolitik für sich. Die Inflation ist auf ein Minimum in der Geschichte des Landes geschrumpft worden (zwischenzeitlich bis auf 2%). Zum ersten Mal wurde in den letzten Jahren ein Haushaltsüberschuss erwirtschaftet und die Staatsschulden werden

langsam aber kontinuierlich abgebaut.

Die EU belohnte auch das Land, indem Hellas vor zwei Jahren als elftes Mitglied in dem EURO-Kreis aufnahm. Dieser Kreis stellt das Land zusammen mit allen anderen Ländern, die beim großen EURO-Projekt mitmachen (mit Ausnahme Großbritannien, Dänemark und Schweden) in der vordersten Front der politischen, wirtschaftlichen und soziokulturellen Entwicklung in Europa.

Am 01.01.02. war dann soweit auch für die Hellenen. Der EURO erblickte zum ersten Mal „das Licht der Welt“ im praktischen Sinne. Eigentlich stellt dieses Datum für alle Freunde der Europäischen Idee ein Meilenstein dar, in Richtung der Verwirklichung der Vereinigten Staaten von Europa. Ein Endziel auf das unsere Organisationen der Europa Union

Deutschland und der Europäischen Bewegung schon seit über 50 Jahren hinarbeiten. Der EURO ist da und zwar mit Glanz und Gloria. Die neue Währung einigt die Mitgliedsländer enger zusammen, sie stellt sich als Insignium der Macht dar, auf der wir Europäer zukünftig die so sehr dringend benötigte Entwicklung eines europäischen Bewusstseins und einer Europäischen Identität brauchen. Die neue Währung wird zukünftig auch als Motor für Entwicklung dienen. Hellas sitzt im Zug, die Fahrt Richtung Vereinigten Staaten stimmt.

B. Die Politische und Sicherheitspolitische Dimension

Die Mitgliedschaft in der EU spielte nicht nur eine dominierende Rolle für die Konsolidierung der Wirtschaft des Landes, sondern auch für die Stärkung der Innen – und vor allem der Außenpolitik (vor allem der Diplomatie). Zudem kam noch ein weiterer Faktor hinzu, die Mitgliedschaft erhöhte mit einem Schlag die Sicherheit des Landes. Diese Strategie verfolgte der Vater des Beitritts des Landes in die EU, Konstantin Karamanlis im Jahre 1975 als er sagte, dass die Mitgliedschaft Griechenlands in die EU nicht nur seine wirtschaftliche, politische und soziale sondern darüber hinaus auch seine sicherheitspolitische Situation gegenüber der Türkei erheblich stärken sollte. Dieser große Mann der griechischen Politik sollte Recht behalten. Zwar gibt es noch keinen Vertragsartikel weder im Rahmen der mittlerweile in die EU integrierte Westeuropäischen Union, noch in irgend einem EU-Statut, die ein Mitgliedsland vom Angriff eines anderen Landes schützt (man verweist in der EU weiterhin auf die NATO, wenn es um sicherheitspolitische Fragen geht), trotzdem wäre es etwa für die Türkei im Falle eines Angriffes auf Griechenland ein politischer Selbstmord.

Als Mitgliedsland einer so großen und starken Gemeinschaft traten die Politiker des Landes im internationalen Parkett seit 1981 bis heute ganz anders auf als ohne. Gerade das Beispiel der Beziehungen des Landes zur Türkei verdeutlicht diese These. Hellas kann in der gegenwärtigen Phase diese gute Karte in seinen Beziehungen allen voran gegenüber unseren östlichen Nachbarn gut einsetzen. Niemals zuvor in den letzten 28 Jahren seit der türkischen Invasion auf Zypern, standen die Zeichen so gut für eine vernünftige Lösung des Zypernproblems. Zum ersten Mal nach der „Kleinasiatischen Katastrophe“ von 1922 befindet sich Hellas in einer politisch-diplomatischen Vorteilssituation gegenüber der Türkei. Der Grund hierfür lautet: Der Eine ist drin, der Andere will unbedingt hinein in die Europäische Union.

Bereits im Jahr 1986 hat der Autor der Studie in seiner Dissertation (siehe: Zwischen den Fronten, die Sicherheitspolitik Griechenlands 1945 – 1986, Lit-Verlag Münster 1987, 550 Seiten) betont, dass der „Weg Ankaras in Richtung Brüssel

über Athen führt“. Diese These verdeutlicht sich heute. Die türkische Führung kennt das Spiel mit dem Beitritt und das Verfahren des Beitritts. Dieses Verfahren könnte für Hellas lauten: Ohne eine vernünftige und akzeptable Lösung der Probleme beider Länder auf gerechter Grundlage, wird es auch keinen Beitritt der Türkei in die EU geben. Gemäß EU-Status muss jedes nationale Parlament jeden Beitrittsvertrag eines Landes getrennt ratifizieren. Eine solche Ratifizierung wäre unmöglich, ohne eine Lösung der bilateralen Probleme zwischen den beiden Agäis-Anrainern

C. Für eine gemeinsame Außen-Sicherheits- und Verteidigungspolitik

Die EU hat in den letzten zwei Jahre einige Versuche unternommen die Vielfalt der Außenpolitik der einzelnen Mitgliedsländer zu Vergemeinschaften (siehe die Gründung der EPZ, Europäischen Politischen Zusammenarbeit Anfang der 70er Jahre). Die Benennung des Spaniers Havie Solana zum Hohen Beauftragten für Außenpolitik der EU beweist, dass die EU zwar am Anfang „kleine Brötchen“ backt, jedoch mit der Perspektive, dass aus diesen kleinen Schritten eines

Tages mehr daraus wird, so etwa wie eine Bündelung der Außenpolitiken der Mitgliedsländer unter einem Hut. Die Außenpolitik gehört zusammen mit der Wirtschafts- und Währungs- sowie der Sicherheitspolitik zu den Kernbereichen eines föderalen Einheitsstaates.

Nicht nur der 11. September 2001 hat den EU-Partnern gezeigt wie wichtig es ist, die Sicherheitspolitik der EU zu vergemeinschaften, sondern auch die zuvor in Europa (Jugoslawien) und im Nahen Osten (Golfkrieg) stattgefundenen Kriege. Ohne die USA wären die EU-Länder auch innerhalb der NATO nicht in der Lage eigenständigen militärischen Druck auszuüben. Die EU-Länder haben festgestellt, dass sie von den Informationen und der Logistik der USA immer noch abhängig sind. Die Bekämpfung des internationalen Terrorismus hat diese These verdeutlicht. Auch im Afghanistan-Krieg gegen die Taliban konnte die

EU nicht so handeln wie die USA. Die USA wollte bewusst die Unterstützung der EU bzw. EU- und NATO-Ländern (mit Ausnahme Großbritanniens) aus politischen Gründen herauslassen. Wenigstens haben diese Krisen der EU vors Auge geführt, wie notwendig und wichtig es ist eigene und unabhängige Streitkräfte auch und gerade zur Unterstützung der eigenen Politik zu haben. Der Europäische Rat hat daher beschlossen, bis zum Jahr 2003 als ersten Schritt eine schnelle EU-Eingriffstruppe zu rekrutieren. Dieser Schritt wird begrüßt, denn als Kenner der Materie kann ich diesen Versuch als ersten Schritt hin zu Errichtung einer auf langfristiger Basis bezweckten europäischen Armee.

Hat nun ein Mitgliedsland der EU das Recht dessen Sicherheit von einem Nachbarland bedroht wird, innerhalb der EU

Zum ersten Mal nach der „Kleinasiatischen Katastrophe“ von 1922 befindet sich Hellas in einer politisch-diplomatischen Vorteilssituation gegenüber der Türkei. Der Grund hierfür lautet: Der Eine ist drin, der Andere will unbedingt hinein in die Europäische Union

nach Solidarität und Beistand zu verlangen? Hat Hellas im Süden der EU oder Finnland im Norden die Aufgabe alleine die nationalen Grenzen zu verteidigen oder handelt es sich hier um EU-Außengrenzen? Diese Fragen müssen auch im Rahmen der kommenden Regierungskonferenzen (die nächste im Jahr 2004) geregelt werden. Feststeht, dass wir seit dem 01.01.1993 keine Binnengrenzen mehr haben. Als Schlussfolgerung hierbei bleibt die Frage, was für Grenzen nun die EU hat und schließlich wie die EU diese Grenzen in der Zukunft zu sichern gedenkt. Wenn die EU, wie es in den Maastrichter Verträgen vorgesehen, eine GASP verwirklichen will, aber im Ernstfall sie die gefährdete Sicherheit eines Mitgliedslandes dem eigenen Schicksal, d.h. sich selber überlässt, dann wird sich diese EU-Politik zu Farce entwi-

ckeln und das mit allen negativen Konsequenzen für die EU und ihre Mitglieder.

Auch in diesem Fall muss die US-Regierung erkennen, dass durch die zunehmende europäische Einigung die bestehenden Probleme der Hellenen mit der Türkei zwangsläufig eine neue Dimension erreichen. Der Konflikt zwischen den Anrainern entwickelt sich zunehmend zu einem Problem zwischen Brüssel und Ankara und nicht zwischen Athen und Ankara. Die Zeit nach der Truman-Doktrin ist vorbei. Der direkte Einfluss der USA in Hellas muss mit dem Einfluss Brüssels ersetzt werden.

■

Coenzym Q10 : Energie und Schutz

Dr. med. Heiner Borgmann & Dr. Georgios Tsobanelis

Fachärzte für Orthopädie, Chirotherapie, Physikalische Therapie

Ubichinone sind natürliche Substanzen, die überall in Tieren, Pflanzen und Mikro-organismen – also "ubiquitär" vorkommen. Die chemische Grundstruktur sind die "Chinone", die eine Anzahl von Isoprenylresten enthalten. Die Anzahl dieser Isoprenylreste ist abhängig von der jeweiligen Tier- oder Pflanzenart. Für den menschlichen Organismus ist das Ubichinon mit zehn Isoprenylresten = Ubichinon Q10 wichtig. Da es als Coenzym seine Wirkung entfaltet, wird es auch als Coenzym Q10 bezeichnet. Synonym steht im Nachfolgenden dafür CoQ10.

Biochemische Hinweise zu Enzymen und Coenzymen

Der gesamte Stoffwechsel der lebenden Zelle wird durch die Wirkung von Katalysatoren möglich. Diese Katalysatoren sind die Enzyme, die chemisch gesehen zu den Proteinen gehören. Diese setzen sich zusammen aus: Coenzym und Apoenzym und bilden zusammen das (Holo-) Enzym.

Das Coenzym bildet das aktive Zentrum des Enzyms und ist somit an einer Enzymkatalyse direkt beteiligt. Es kann reversibel gebunden sein, dann nennt man dieses Protein das Apoenzym. Ist es fest an ein Enzymprotein gebunden, dann wird diese permanent gebundene Form als prosthetische Gruppe des Enzyms oder auch als Coenzym bezeichnet.

Die Coenzyme sind aktiv an der chemischen Veränderung eines Substrats beteiligt, indem sie die Substrate oder einen Teil davon vorübergehend übernehmen und in einer weiteren enzymatischen Reaktion in ihren ursprünglichen Zustand zurückversetzt werden.

Zur Entdeckungsgeschichte von CoQ10

Mitte der 50er Jahre begann die Entdeckungsgeschichte von CoQ10. Im Rahmen eines Forschungsauftrages an der amerikanischen Universität von Wisconsin wurden die Mitochondrien der Rinderherzzellen untersucht. Dabei erkannte man, dass ein Coenzym entscheidend war für die mitochondriale ATP-Bildung. Die Forscher taufte dieses Coenzym Q = Ubichinon Q, da es in lebenden Organismen "überall vorkommt". Für die Entdeckung des Q-Zyklus erhielt Prof. P. Mitchell 1978 den Nobelpreis. Die chemische Struktur dieses Enzyms wurde durch Prof. Karl Folkers 1957 aufgeklärt. Er wies als erster diese Substanz im Menschenherzen nach. Danach führte der japanische Prof. Yuichi Yamamura die ersten klinischen Prüfungen bei Patienten mit Herz-Kreislauf-Erkrankungen durch.

Der therapeutische Einsatz von CoQ10 wäre sicherlich rascher vorangeschritten, wenn nicht die hohen Herstellungskosten von ca. 1000 Dollar für ein Gramm CoQ10 gewesen wären. Erst 1971 konnte dieses finanzielle Problem gelöst werden. Durch Fermentation in entsprechenden Kulturen konnte CoQ10 in größeren Mengen und wesentliche preiswerter erzeugt werden – 10 Dollar pro Gramm.

Zum Vorkommen von CoQ10

Viele der Coenzyme müssen über die Nahrung aufgenommen werden, da sie in den höheren Organismen nicht selbst gebildet werden können. Das CoQ10 kann aktiv, d.h. endogen in unseren Zellen synthetisiert oder exogen über die Nahrungsmittelzufuhr aufgenommen werden. Der Stoffwechselumsatz und der Grundumsatz von CoQ10 müssen gemeinsam beim "Ernährungszustand" berücksichtigt werden. Schwierig einzustufen ist, welcher Weg wichtiger ist: die endogene Biosynthese oder die exogene Nahrungsmittelzufuhr. Untersuchungen bei einer rein parenteralen Ernährung zeigten zum Beispiel einen deutlichen CoQ10-Mangel.

Zur Wirkungsweise der Ubichinone

In den Zellen erfüllt das Ubichinon eine bedeutsame Vermittlerrolle in den Mitochondrien, den Organellen der Zellatmung. Sie werden auch als "Kraftwerke der Zellen" bezeichnet.

Als Coenzym spielt es eine wichtige aktive Rolle beim Elektronentransport der Atmungskette sowie beim Wasserstofftransport aus der Zellflüssigkeit in die Mitochondrien. 95% unserer energieliefernden Prozesse sind auf das Vorhandensein von Ubichinon in unserem Organismus angewiesen. Etwa 0,5 bis 1,5g Ubichinon weist der menschliche Organismus auf. Fast die gleiche Menge wie an Vitamin C. Das Herz, die Leber, die Niere und die Bauchspeicheldrüse weisen die höchste Konzentration von Ubichinon auf.

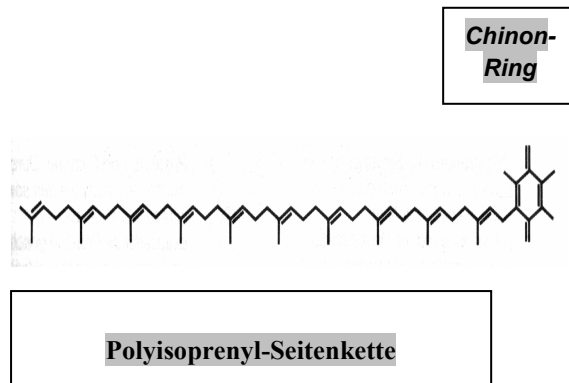
Eine zweite wichtige Funktion ist die antioxidative Wirkung im Fettgewebe = Schutz der Lipide vor einer Oxidation. In dieser Funktion unterstützt es die Wirkung von Vitamin E als Radikalfänger (= Antioxidans).

Unser Organismus kann das Ubichinon selber herstellen. Dazu bedarf es einer ausreichenden Menge der Vitamine B3, B5, B6, Folsäure, B12 und der Aminosäure Phenylalanin. Ebenso liegt eine Mitbeteiligung von Selen vor. Selen ist ein zentraler Bestandteil des antioxidativen Enzyms Glutathion-Peroxidase. Es wird nach einer Reaktion mit den "Freien Radikalen" wieder regeneriert.

Vermutlich verringert sich im Laufe unseres Lebens die Fähigkeit zur Eigenherstellung in unserem Organismus, da der Ubichinonspiegel im Gewebe sich mit zunehmendem Alter deutlich verringert. Zusätzlich können Cholesterinsenker ein Enzym hemmen, welches wichtig für die Eigenherstellung des Coenzym Q10 im menschlichen Körper ist.

Über die biochemische Synthese und Eigenschaften von CoQ10

Synthese: Die Aminosäure Tyrosin liefert den Chinon-Ring von CoQ10.

In einem "Sammelbecken des intermediären Stoffwechsels", in dem verschiedene Nahrungsbestandteile oder körpereigene Stoffe zu gemeinsamen Zwischenprodukten abgebaut werden, entsteht das Acetyl-Coenzym A, welches in weiteren Syntheseschritten die Polyisoprenyl-Seitenkette bildet. Wichtig ist dabei in diesem Zusammenhang, daß bis zu einer bestimmten Biosynthesestufe die Bildung von Cholesterin und der Seitenkette von CoQ10 die gleiche ist. Therapeutika, welche eine Hypercholesterinämie senken sollen, können auch gleichzeitig einen hemmenden Einfluß auf die Biosynthese von CoQ10 ausüben.

Löslichkeit: CoQ10 ist wasserunlöslich, aber fettlöslich. Es gelangt daher nur unter hohem Konzentrationsdruck in die Zellmembran. Das ist wichtig für die Aufsättigung mit hoher Anfangsdosierung bei nachgewiesenem Mangel.

Halbwertszeit: 33 Stunden. Dosisenkungen oder Absetzen von CoQ10 wirken sich erst nach 10 – 12 Tagen aus. Beurteilungen sind also erst nach 10 -12 Tagen möglich. Da Ubichinone nicht stabil sind, können sie durch Erhitzung und Konservierung zerstört werden.

Toxikologie: Keine bekannt. Ohne Toxizitätswirkung bei Tieren bis 1 g / kg Körpergewicht.

Über die Wirkungen von CoQ10

Energieübertragung: Das CoQ10 hat eine zentrale Bedeutung in der Atmungskette der Zelle und damit in der zellulären Energieversorgung.

Die Energie wird über den Abbau von Eiweißen, Fetten und Zuckern aus der Nahrung gewonnen, wobei in der Endstufe der zellulären Energiegewinnung innerhalb der Mitochondrien aus dem Pyruvat das Acetyl-CoA mit Hilfe von molekularem Sauerstoff vollständig zu CO₂ und H₂O abgebaut wird. Kurz vor Erreichen dieser Endstufe werden energiereiche Phosphatverbindungen, die Nukleotide NADH+H und FADH₂, gebildet, wobei diese Moleküle die mitochondriale Atmungskette "als super-raffinierten Brennstoff speisen". In einer darauffolgenden oxidativen Phosphorylierung wird der größte Teil der Stoffwechselenergie freigesetzt und in eine Energieform umgewandelt, die für viele energetische Zellleistungen gebraucht wird: die ATP Energie. Man kann diesen Vorgang vergleichen mit dem Verbrennen von Wasserstoff in Luft, wobei Wasser und Wärme entsteht.

Auf Grund seiner Lokalisation in der Mitochondrienmembran und auf Grund seiner großen Beweglichkeit bei einer Länge von ca. 4 nm spielt das CoQ10 eine aktive Transporterrolle bei der Übertragung von Wasserstoff bez. von Elektronen und Protonen in den Cristae mitochondriales. Diesen Transportmechanismus bezeichnet man als den Q-Zyklus.

Die Reaktionsgeschwindigkeit der Atmungskette ist abhängig von der Konzentration von CoQ10, so wie es bei jeder enzymatischen Reaktion der Fall ist. Deswegen ist eine hohe Konzentration und damit ein hoher Konzentrationsdruck notwendig, um den Q-Zyklus aufrechtzuhalten. Dies erklärt auch, warum nachgewiesene Mangelzustände von CoQ10 mit hoher Anfangsdosierung ausgeglichen werden sollen.

Antioxidative Wirkung: Reduktions- und Oxidationsvorgänge ermöglichen es der Zelle, chemisch gebundene Energie zu nutzen. Doch bei der Nutzung des Sauerstoffs zur Energiegewinnung können freie Radikale als Zwischenprodukte entstehen, die dadurch charakterisiert sind, daß sie ein oder mehrere ungepaarte Elektronen aufweisen. Ist erst einmal ein Radikal entstanden, dann löst dies auf Grund seiner Reaktionsfreudigkeit eine Kettenreaktion aus, die zu stofflichen Veränderungen und zur Schädigung empfindlicher biologischer Zellstrukturen führen kann: Schädigung von Proteinen (Denaturierung), Lipiden (Lipidperoxidation führt zur Zerstörung der Zellmembranen bis hin zum Zelltod) und der Erbsubstanz DNS (Veränderung des genetischen Codes – möglicher Auslöser für eine Krebsentwicklung). Diese Negativeigenschaft wird aber auch vom Organismus dazu benutzt, daß sie von phagozytierenden Zellen gezielt zur Immunabwehr produziert werden. Sie können ebenso im Sinne einer regulatorischen Funktion beim Wachstum, bei der Zelldifferenzierung und der Signalübertragung der Zellen genutzt werden.

Aus unserer Umwelt können Schadstoffe wie Zigarettenrauch, Smog, Stickoxide (Autoabgase), sauerstoffhaltige Chemikalien, Einfluß von UV-Strahlen etc. ebenfalls als "Freie Radikale" wirken. Auf Grund ihrer Toxizität und pathogenen Bedeutung werden sie zunehmend als ungünstige beeinflussende Faktoren bei der Entstehung chronischer Erkrankungen und im Alterungsprozess angesehen. Alle diese Ursachenmöglichkeiten zur Bildung "Freier Radikale" bezeichnet man als "oxidativen Stress".

Unser Organismus schützt sich vor einer durch Radikale induzierten oxidativen Schädigung mit mehreren **antioxidativen Abwehrmechanismen**:

1. Prävention: die Bildung von sogenannten "Starter"-Radikalen wird durch eine rechtzeitig einsetzende Reduktion des hochreaktiven Hydroxyl-Radikals und durch Bindung von Metall-Ionen (z.B. Eisen, welches für die Bildung des Hydroxyl-Radikals notwendig ist; dieses Hydroxyl-Radikal initiiert die Kettenreaktion) verhindert. Als präventive Antioxidantien fungieren: Katalase, Glutathion-Peroxidase, Superoxid-Dismutase, Carotinoide (z.B. Beta-Carotin) und Lycopin.

2. Unterbrechung der Kettenreaktion: bestimmte Moleküle fungieren als hydrophile oder lipophile Radikalfänger und können die Kettenfortpflanzungsreaktion unterbrechen. Hydrophile Radikalfänger sind: Albumin, Vitamin C, Harnsäure, Bilirubin und die Thiole. Zu den lipophilen Radikalfängern gehören Vitamin E und das CoQ10.

3. Reparatur: dabei werden die Moleküle entfernt und ersetzt, welche durch eine antioxidative Reaktion geschädigt wurden.

4. Adaption: die Bildung von freien Radikalen löst ein zuvor gebahntes Signal aus, welches die Synthese und den Transport eines spezifischen Antioxidans zu seinem Wirkungsort und damit eine Abwehrmöglichkeit induziert.

Membranstabilisierung: Unsere Haut gilt als ein großes Sinnesorgan (Sensoren für Druck, Kälte, Wärme), bietet

einen äußeren Schutz vor mechanischen sowie physikalischen Einflüssen und dient der Immunabwehr. Wird dieser Schutzmantel durch eine Zunahme an Sauerstoff-Radikalen und einen vermehrten Verbrauch an Antioxidantien überlastet, reagiert dieser mit Feuchtigkeits- und Elastizitätsverlust. Der natürliche Reparaturmechanismus reicht nicht mehr aus, der Schutz vor schädigendem Einfluß verringert sich, eine vorzeitige Alterung durch vermehrte Faltenbildung kann die Folge sein. Das CoQ10 bewahrt durch seine lipophile Eigenschaft und seine antioxidative Wirkung die Haut vor diesem Elastizitäts- und Feuchtigkeitsverlust.

Empfehlungen zum therapeutischen Einsatz:

Basis – Prophylaxe

- 1 mg / kg Körpergewicht = 60 120 mg Coenzym Q10
- Einnahme mit dem Essen; zeitliche Dauer der Ernährungsergänzung unbegrenzt

Verstärkte Prophylaxe

- Wenn serologisch nachgewiesener erniedrigter Wert unter 150 ng / ml liegt:
- 2 mg / kg Körpergewicht = 60 180 mg Coenzym Q10 Einnahme mit dem Essen
- Zeitliche Dauer der Ernährungsergänzung mindestens 4 6 Wochen; danach erneute serologische Kontrolle empfehlenswert

Therapie

- Empfehlenswert, wenn serologisch nachgewiesener erniedrigter Wert unter 100 ng / ml liegt
- 3 mg / kg Körpergewicht = 180 240 mg Coenzym Q10. Einnahme mit dem Essen
- Zeitliche Dauer der Ernährungsergänzung mindestens 6 10 Wochen, danach erneute serologische Kontrolle empfehlenswert
- In Abhängigkeit vom serologischen Kontrollwert Fortführung der Therapie, verstärkte Prophylaxe oder Basis-Prophylaxe über weitere 4 6 Wochen bis zu 6 Monate

Begleittherapie

- Bei Medikamenten zu Wirkungsverstärkung oder ggfls. zur Dosisreduzierung der Substanz.
- 1 mg / kg Körpergewicht = 60 120 mg Coenzym Q10
- Steigerung in vier Tage Schritten mit 1 mg / kg Körpergewicht jeden 4 Tag über insgesamt 4 x 4 Tage

Einsatzbereiche		
Psychische Mehrbelastung Angst, Sorge Überforderung Arbeitslosigkeit Chronische Müdigkeit	Verdauungssystem Darmträgheit	Internistische Erkrankungen Enteritis / Kolitis Pankreatitis
Physische Mehrbelastung Infektionen Sport	Stoffwechselerkrankungen Diabetes I und II Hyperlipidämie Adipositas /Obesitas Hyperthyreose	Hauterkrankungen Sonnenüberempfindlichkeit Akne / Ekzeme / Psoriasis Neurodermitis Kontaktallergien Vitiligo /Ulcus cruris
Alterungsprozess ab 40stem Lebensjahr allgemeine Prophylaxe	HNO Tinnitus	Urologische Erkrankungen Inkontinenz
Wachstum Kinder in der Entwicklungsphase	Zahnheilkunde Parodontopathien	Neurologische Erkrankungen Autonome Neuropathie Parkinson / Alzheimer Multiple Sklerose Huntingtonsche Erkrankung Cerebrale Parese
Medikamente Cholesterinsenker (Statin Typ) Taxol / Psychopharmaka Chemotherapeutika (z.B. Adriamycin) BetaBlocker gegen Augenhochdruck	Chirurgie / Orthopädie Operationsvorbereitung Wundheilung / Ischämie Reperfusion Transplantation	Traumatologie Trauma / Sepsis Hypoxie
Gefäßkrankungen Arteriosklerose Phlebopathien Infarkt / Apoplex	Lungenheilkunde Asthma / Fibrose Kindliches Atemnotsyndrom Atemnotsyndrom des Erwachsenen	Krebs Chemotherapie Strahlentherapie
Kardiale Erkrankungen Herzinsuffizienz Hypertonus	Orthopädie Rheumatologie Degenerative Erkrankungen Rheumatische Arthritis	Autoimmunerkrankung Aids

Über Wechselwirkungen mit Arzneimitteln:

Schutz vor Nebenwirkungen bei:

- Chemotherapeutika: z.B. Adriamycin
 - β -Rezeptorenblocker: z.B. Timolol Augentropfen
 - Cholesterinsenker vom Statin-Typ
- Sinnvolle Ergänzung bei einer Fettstoffwechseltherapie

Wirkungsverstärkung bei

- Antiarrhythmika
- Calciumantagonisten
- Schilddrüsenhormonen

Wirkungsabschwächung bei

- Blutgerinnungshemmern (z.B. Coumadin, Warfarin)

(Anmerkung: es wurden drei Fälle beschrieben, Zusammenhang wird bezweifelt)

Über den Einsatz im Zusammenhang mit der TCM

Energetik: Die exogene Zufuhr von CoQ10 erfolgt über die Nahrung. Die aufgenommene Nahrung wird im Magen "fermentiert und gereift" – es entsteht eine "Nach-Himmels-Essenz". Das ist diejenige Essenz, welche nach der Geburt (= Nach Himmel) aus der Nahrung und den Getränken durch Magen und Milz extrahiert und verfeinert wird. Die Milz sorgt für den Transport dieser Nahrungs-Essenz und die Umwandlung in Nahrungs-Qi. Über den mittleren Anteil des dreifachen Erwärmers steigt das Nahrungs-Qi zum Thorax auf und geht zur Lunge. Dort erfolgt eine Verbindung mit der Atemluft, und es entsteht aus beidem das Sammel-Qi.

Das in die Lunge gelangte Nahrungs-Qi muß sich aber nicht mit der Atemluft verbinden, sondern es geht weiter über die Lunge zum Herzen. Dort erfolgt mit Hilfe des Nieren-Qi und des Ursprungs-Qi eine Umwandlung zum Blut.

In der traditionellen chinesischen Akupunktur wird der Lunge eine wichtige Rolle zugeordnet: sie ist zuständig für die "Ordnung des Rhythmus". Der Atemrhythmus steuert dabei die energetischen Einflüsse im Organismus. Durch die Atemluft und deren Sauerstoffanteil wird die Atmungsenergie gewonnen. Im Zusammenwirken mit der Atmungsenergie und der durch die Nahrung gewonnenen Energie werden dem Organismus die Energien zur Verfügung gestellt, die er für die "Bau- und Wehrenergie" braucht. Somit wird der Körper über die Lunge gestärkt in seinen Regenerierungs- und Abwehrkräften.

Die Lunge ist somit ein wichtiges Kontrollorgan über Qi, die Atmung, die Leitbahnen und die Blutgefäße. In der Aurikulomedizin bez. in der Körperakupunktur ist der Korrespondenzpunkt für CoQ10 die Lunge 7.

Es ist naheliegend, das CoQ10 mit den Nahrungsfetten und zugleich während der Hauptwirkzeit des Lungenmeridians zu nehmen. Ein 12 Stunden-Rhythmus im Sinne der Mittag-Mitternachtsregel ist ebenso möglich.

Antioxidative Wirkung und Schutzfunktion: Die Lunge kontrolliert die Zirkulation des Abwehr-Qi (= WeiQi) in den äußeren Körperschichten, in den tendinomuskulären Meridianen der Haut. Dieses Abwehr-Qi entsteht ebenfalls aus der Nahrung, gilt aber als der größere Anteil des über die Nahrung erhaltenen Qi's. Somit kann es nicht in den Blutgefäßen bez. Meridianen fließen – im Gegensatz zum Nahrungs-Qi, welches als der feinere Anteil des Qi angesehen wird und somit in den Blutgefäßen bez. Meridianen fließen kann. Das Abwehr-Qi zirkuliert in der Körperoberfläche, also in der Haut und in den Muskeln. Über die Verteilung der Körperflüssigkeiten durch die Lunge kommt es zu einem Durchmischen von Körperflüssigkeit und WeiQi. Somit schützt die Lunge den Körper vor äußeren, pathogenen Einflüssen: Hitze, Kälte, Trockenheit, Feuchtigkeit, Wind und Feuer.

Während der Nacht zirkuliert das Abwehr-Qi in den Yin Organen (Niere, Herz, Lunge, Leber, Milz), während es tagsüber an der Oberfläche fließt.

Entsteht ein Abwehr-Qi-Mangel, dann können äußere Krankheitserreger leichter und in zunehmendem Maße öfter eindringen. Aus diesem Grund ist ein konstanter und ausreichender Schutz nur dann zu erreichen, wenn eine sinnvoll zusammengestellte Nahrung bez. Nahrungsmittelergänzung erfolgt. Eine allgemeine Stärkung der Energie, damit auch der Abwehrenergie, sollte über die Yin-Organen, also über den Yin-Kreis erfolgen, damit Störungen bez. Schwächen bereits im Vorfeld weitgehend abgefangen werden können.

Dr.F. Bahr empfiehlt aus diesem Grund eine Kombination von verschiedenen Präparaten, die unter Beachtung der jeweiligen chinesischen Organzeiten genommen werden sollten:

Wirkung auf	Substrate
Lunge	Coenzym Q10 – frühmorgens
Pankreas	Vitamin H und Folsäure – zum Frühstück
Milz	Milzextrakt (z.B. Prosplen) – zum Frühstück
Herz	Magnesium – vor dem Mittagessen
Niere	Zink – vor dem Abendessen
Leber	Silymarin – vor dem Schlafengehen

Abschluß

In der orthomolekularen Medizin befaßt man sich mit den Substanzen und Molekülen, die natürlicherweise im menschlichen Organismus vorhanden sind und auf deren ausreichende Zufuhr bez. richtige Konzentrationen er angewiesen ist.

Über die Akupunktur sollen durch Regulation von Körperpunkten Störungen im Körperinneren oder energetische Dysbalancen beseitigt bez. gelindert werden.

Eine Kombination beider Therapieformen ist anzustreben.

■

Gentechnik und Lebensmittel

Karaguni Ioanna-Maria

Dipl. Biologin, Doktorandin im Max-Planck- Institut für Molekulare Biologie in Dortmund

„Gentechnik was ist das?“ „Brauchen wir sie?“ „Welche Risiken gehen wir möglicherweise ein?“ „Kommen wir aus der BSE- Krise in eine Gen-Krise?“

Fragen die sich jeder stellt und zu verstehen sind, da der Mensch vor einer neuer Technik steht, die sich mit schneller Geschwindigkeit entwickelt hat. Viele Menschen stehen der neuen Technik zunehmend skeptisch gegenüber ohne die grundsätzlich zu kennen.

Was sind Gene?

Als Gene bezeichnet man die Erbanlagen, die in jeder Zelle eines lebenden Organismus – bei Menschen, Tieren, Pflanzen, Bakterien – vorhanden sind. Die Gene aller Lebewesen bestehen aus DNS oder engl. DNA (Desoxyribonucleinsäure). Die Gesamtheit der Gene eines Organismus bezeichnet man als Genom. Ein einzelnes Gen hat die Erbinformation gespeichert, die jeder Organismus benötigt, um ein bestimmtes Eiweiß (Protein) herzustellen.

Als Bestandteile aller tierischen und pflanzlichen Zellen kommen Gene in fast allen Lebensmitteln vor. Jedesmal wenn wir einen Apfel essen, ein Steak konsumieren oder uns ein Stück Kuchen schmecken lassen, nehmen wir unzählige Gene in uns auf. Man schätzt, dass wir pro Tag mit unserer Nahrung etwa 1 g fremde Erbinformation verzehren. Nur in hochgereinigten Lebensmitteln, z.B. in raffinierten Ölen oder Zucker, ist keine Erbinformation mehr enthalten.

Was ist Gentechnik?

Die Gentechnik ist ein moderner Zweig der Biotechnologie. Die Biotechnologie nutzt der Mensch schon seit Tausenden von Jahren (z. B. zur Konservierung von Lebensmitteln, zur Herstellung von Bier oder Wein).

Seit alters her haben die Menschen geeignete Pflanzen oder Tiere mit bestimmten erwünschten Eigenschaften gezielt miteinander gekreuzt in der Hoffnung, dass diese Eigenschaften bei den Nachkommen in verstärktem Maße auftreten. Da bei diesen Verfahren das gesamte Genom der Elterngeneration durchmischt und kombiniert wird, ist die klassische Züchtung ein langwieriger Prozess, der stark vom Zufall abhängt.

Mit gentechnischen Methoden dagegen lassen sich erwünschte Eigenschaften schnell und sicher direkt von einem Organismus auf den anderen übertragen. Dies geschieht durch gezieltes Einführen einer genau bekannten und bestimmten Erbinformation, eben eines Gens, in eine Zelle –

ein Prozess, der auch als Neukombination der DNS der Empfängerzelle bezeichnet wird.

Sie eröffnet der klassischen Züchtung die Möglichkeit, das gesamte genetische Potential der Umwelt zielgerichtet zur Gewinnung von Nutzorganismen für die agrarische Urproduktion und für die Lebensmittelverarbeitung zu nutzen. Mikroorganismen, Pflanzen und Tiere werden seit Jahrtausenden zum Wohle und Nutzen des Menschen eingesetzt und optimiert. Die Gentechnik (Molekularbiologie) hat die Voraussetzungen für die Isolierung und Charakterisierung von Genen und den Transfer von begrenztem und definiertem genetischen Material zwischen Organismen geschaffen. Es ist ein gezielter Eingriff in die Erbinformation und eine in vitro Rekombination von genetischem Material.

Lebensmittel, Gentechnik und der deutsche Markt

Auf dem deutschen Markt gibt es inzwischen zahlreiche Produkte, die sich als funktionelle Lebensmittel verstehen Tab.1. Das sind Lebensmittel, die einen Zusatznutzen aufweisen z.B. stimulieren die körpereigenen Abwehrkräfte sowie die Prävention bestimmter Erkrankungen wie Arteriosklerose oder Osteoporose. Defizite in der Ernährung werden beispielweise durch Functional Foods mit Ballaststoffen, Calcium, Jod, Folsäure u.s.w. ausgeglichen.

Aber als erstes erwähne ich die drei Kategorien in denen man die gentechnisch veränderten Lebensmitteln unterscheidet:

Produktgruppe	Beispiele
Pro- und prebiotika	Pro- und prebiotische Milchprodukte Prebiotische Backwaren Probiotische Fruchtgetränke und Molkenprodukte
ACE-Produkte	Getränke ACE- Fruchtsnack Tiefkühlgemüse
Omega-3-Produkte	Brot und andere Backwaren mit Omega-3-fettsäuren Brotbackmischung mit Eicosapentaen- und Docosahexaensäure Eier mit Doconsahexansäure
Produkte mit sekundären Pflanzenstoffen	Margarine mit Phytosterinen Riegel mit sekundären Pflanzenstoffen und ACE- Vitaminen
Sonstige	Calciumangereicherte Fruchtsäfte Brot mit Calcium Calciumangereichertes Müsli Ballaststoffangereicherte Riegel

Tab.1: Übersicht über in Deutschland erhältliche Funktionelle Lebensmittel

1. Nahrungsmittel mit Genen, die von Natur aus nicht enthalten sind, z. B. Früchte von gentechnisch veränderten Pflanzen (Flavr.Savr- Tomate) oder Produkte transgener Tiere (z. B. Karpfen).
2. Nahrungsmittel mit inaktivierten Genen oder durch die angewandte Gentechnik veränderte Inhaltsstoffe.
3. Nahrungsmittel, die selbst nicht verändert sind, bei denen aber im Verlauf des Produktionsprozesses Gentechnik eine Rolle spielt. z.B. Enzyme und Vitamine.

Freisetzungen von transgenen Pflanzen gibt es heute weltweit, die meisten davon in den USA und Kanada. Hier sind auch die größten Anbauflächen. Die häufigsten Pflanzen sind Mais, Raps, Tomaten, Soja und Kartoffeln.

Bei der Gewinnung transgener Pflanzen müssen die zu übertragenden Gene aus dem Genom, in dem sie vorkommen, isoliert und in die DNA eines anderen Organismus übertragen werden. Als Transportmittel werden meist Plasmide verwendet. Früher wurden in das

Plasmid Antibiotika- Resistenzgene als Marker zur Selektion der Pflanzen, die ein Plasmid aufgenommen haben, einge-

baut. Heute werden meist andere Marker zur Selektion verwendet, um die evtl. von Antibiotika-Resistenzgenen ausgehenden Gefahren zu vermeiden.

Drei wesentliche Produktgruppen der Functional Foods, die hier dargestellt werden, sind Lebensmittel mit probiotischen Milchsäurebakterien, Omega-3-Produkte sowie eine mit sekundären Pflanzenstoffen angereicherte Margarine.

In der Tab.2 wird gezeigt, für welche Erkrankungen beziehungsweise Wirkbereiche Functional Foods in Prävention und Therapie konzipiert sind.

Tab.2: Ernährungsabhängige Erkrankungen und solche, die durch die Ernährung beeinflussbar sind

Herz- Kreislauf	Lebensmittelinfektionen
Karies	Fettstoffwechselsstörungen
Tumoren	Struma
Diabetes mellites	Gallenerkrankungen
Alkoholismus	Osteoporose
Lebererkrankungen	Hyperurikämie /Gicht
Pankreaserkrankungen	Übergewicht

Physiologische Wirkungen von Probiotika

Probiotische Milchprodukte waren die ersten Functional Foods in Deutschland. Bei Probiotika handelt es sich um Mikroorganismen, meist Milchsäurebakterien, die bei einem regelmäßigen Verzehr mit der endogenen Mikroflora im Magen-Darm-Trakt in Wechselwirkung treten und deren Eigenschaften beeinflussen. Prebiotika werden als nichtverdauliche Lebensmittelbestandteile definiert, die das Wachstum und/oder die Aktivität bestimmter Bakterien im Darm selektiv fördern. Andere bekannten Wirkungen sind:

Stimulierung der Immunzellen

Bestimmte probiotische Stämme sind in der Lage, immunologische Parameter zu erhöhen und Einfluss auf Häufigkeit und Dauer darmassoziiertes Infektionskrankheiten zu nehmen. Ob Probiotika beim Gesunden zu einer allgemeinen Verbesserung der körperlichen Abwehrlage beitragen, lässt sich derzeit noch nicht konkret beantworten.

...und diskutierte Effekte:

- Generell senken Laktobazillen (auch die ‚klassischen‘) und Bifidobakterien durch die Produktion von sauren Stoffwechselprodukten (z.B. Milchsäure, Essigsäure) den pH-Wert im Darm so weit ab, dass schädliche Erreger zusätzlich in ihrem Wachstum bzw. in ihrer Enzymaktivität beeinträchtigt werden. Probiotika können den Darm für eine gewisse Zeit besiedeln

und somit krankmachende Keime vom Ort des Wirkens verdrängen.

- Hemmende Wirkung auf die Krebsentstehung im Darm. Studien weisen darauf hin, dass Milchsäurebakterien die Entstehung krebserregender Verbindungen hemmen und das Wachstum von Krebszellen im Darm vermindern. Probiotika verringern die Aktivität von Enzymen, die im Darm Nahrungsreste zu krebserregenden Substanzen umwandeln. Dass die Milchsäurebakterien tatsächlich Krebs verhindern, ist damit nicht bewiesen. Die Ergebnisse zeigen nur einen möglichen Mechanismus auf, über den Probiotika eventuell dazu beitragen, Dickdarmkrebs vorzubeugen.

Weiterhin bleibt offen, ob Langzeitaufnahmen hoher probiotischer Mikroorganismen für alle Bevölkerungsgruppen wirklich unbedenklich sind. Das Immunsystem könnte auch überstimuliert werden, oder Mikroorganismen sich bei geschwächten Personen in den falschen Organen ansiedeln (Tappeser et al., 1999a, S. 73).

Omega-3-Fettsäuren

Durch den häufigen Verzehr von Fisch – insbesondere fettem Fisch – werden beträchtliche Mengen sogenannter mariner Omega-3-Fettsäuren aufgenommen, vorab die Eicosapentaen-Säure (EPA) und die Docosahexaen-Säure (DHA). Dem Herz-Kreislauf-System besonders zuträglich scheint der Einbau dieser Fettsäuren in die Zellmembranen zu sein, deren Funktion dadurch optimiert wird. Verschiedene Abbauprodukte von EPA und DHA mildern zudem Entzündungsreaktionen, hemmen die Verklumpung der Blutplättchen, wirken sich günstig auf die Verteilung der Blutfette aus und können, so haben neuere Studien ergeben, sogar gefährlichen Herzrhythmusstörungen im Rahmen eines Herzinfarktes entgegenwirken.

Omega-3-Fettsäuren aus Fischölen sollen u.a. bei verschiedenen Autoimmunerkrankungen entzündungshemmend wirken, und das Risiko für Herz-Kreislauferkrankungen und Schlaganfälle herabsetzen (Fernandes et al., 1998). So lauten zumindest die Versprechungen für die Omega-3-Produkte in Deutschland. In Japan werden diese Produkte zur Leistungssteigerung vermarktet. Neben Brot, Eiern, Frühstückscerealien und Wellness-Drinks mit Omega-3-Fettsäuren, soll es demnächst auch Omega-3-Hänchen auf dem Markt geben (Wirtschaftswoche, 03/08.01.1998, S. 53).

Zwar weisen epidemiologische Studien darauf hin, dass Herz-Kreislauferkrankungen und Schlaganfall bei fischreicher Ernährung deutlich seltener auftreten, es ist aber nicht bewiesen, dass dieser Effekt ausschließlich auf die in Fischen vorkommenden Omega-3-Fettsäuren zurückzuführen ist. Durch die Gabe isolierter Omega-3 Fettsäuren sind auch negative Auswirkungen, wie die Störung der Blutgerinnung,

nachgewiesen worden (Uauy-Dagach et al., 1996). In einer Studie des nationalen Instituts für öffentliche Gesundheit der Niederlande (RIVM) wurde nachgewiesen, dass die mehrfach ungesättigten Fettsäuren offensichtlich nur in Kombination mit anderen natürlichen Stoffen ihre Wirkung entfalten.

Cholesterinsenkende Margarine

Seit einiger Zeit wird in Deutschland eine Margarine angeboten, die den Cholesterinspiegel im Blut senken kann. Dieser Effekt wird durch die Anreicherung des Produkts mit bestimmten sekundären Pflanzenstoffen, den Phytosterinen, erreicht.

Unter sekundären Pflanzenstoffen versteht man eine Gruppe unterschiedlichster Pflanzeninhaltsstoffe, die sowohl gesundheitsschädliche als auch gesundheitsfördernde Wirkungen auf den menschlichen Körper besitzen können. Der Pflanzen dienen sie als Farb- und Duftstoffe sowie zur Abwehr von

Schädlingen. Es wird vermutet, dass es zwischen 60.000 und 100.000 sekundäre Pflanzenstoffe gibt. Einige von Ihnen sind in der Lage, durch verschiedene Prozesse den Cholesterinspiegel des Menschen zu senken. Ein Vertreter der wichtigsten sekundären Pflanzenstoffe in Bezug auf den Fettstoffwechsel ist im Folgenden beschrieben.

Phytosterine sind cholesterinähnliche Substanzen, die hauptsächlich in Pflanzenölen enthalten sind. Die drei Hauptvertreter sind beta-Sitosterin, Campesterin und Stigmasterin.

Phytosterine sind zur Behandlung erhöhter Cholesterinwerte zu empfehlen. Sie werden bereits zur Therapie der Hypercholesterinämie eingesetzt. Als "Functional Food" werden sie z.T. der Margarine zugesetzt.

Der cholesterinsenkende Effekt der Phytosterine gilt als gesichert, das Wirkungsprinzip ist noch weitestgehend unklar. Es gibt bislang zwei Hypothesen:

- Hemmung der Cholesterinabsorption durch Auskristallisation im Darm
- Hemmung der Cholesterinabsorption durch Verdrängung des Cholesterins aus den Mizellen

Diese beiden Theorien setzen voraus, dass Phytosterine zusammen mit Cholesterin verzehrt werden, was bei der üblichen Mischkost der Fall ist. Deren cholesterinsenkende Wirkung liegt in der gleichen Ordnung einiger Pharmaka.

Chancen und Nutzen von gentechnisch veränderten Lebensmitteln sind vielfältig:

- ausreichende Nahrungsmittelproduktion
- Beseitigung unerwünschter Inhaltsstoffe
- Neukombination von Inhaltsstoffen

***Seit alters her haben
die Menschen
geeignete Pflanzen
oder Tiere mit
bestimmten
erwünschten
Eigenschaften gezielt
miteinander gekreuzt in
der Hoffnung, dass
diese Eigenschaften bei
den Nachkommen in
verstärktem Maße
auftreten.***

- Einsparung von Energie bei der Gewinnung und Verarbeitung
- Ertragssteigerung durch Resistenzen und Schädlingsbekämpfung
- Höherer Hygienestandard

Über die Risiken, die aus gentechnisch veränderten Nahrungsmitteln entstehen, sind die Ansichten unterschiedlich.

Gesundheitliche Risiken

So wie ein altgriechischer Philosoph sagte „ουδέν καλόν αμιγές κακού,“ gehören auch die die gesundheitlichen Risiken der genveränderten Lebensmittel. Die sind hier dargestellt:

- Die in gentechnisch veränderten Pflanzen enthaltenen Markergene für Antibiotikaresistenz könnten evtl. die Wirkung von Antibiotika-Therapien bei erkrankten Menschen einschränken.
- Die in der Milchverarbeitenden Industrie verwendeten gentechnisch veränderten Bakterien könnten allergische Reaktionen auslösen.
- Es können Stoffe entstehen, die Lebewesen erst nach geraumer Zeit schädigen, so dass dies anfänglich nicht ersichtlich ist.
- Die in transgenen Pflanzen vorhandenen Gene zur Schädlingsbekämpfung können dem Menschen, der Teile der Pflanzen zu sich nimmt, schaden.

Diese eventuellen direkten Risiken werden im Rahmen des Zulassungsverfahrens eingehend geprüft, um ihr Eintreten in

der Realität zu vermeiden. Da jedoch nicht alle eventuellen Risiken heute schon genügend einschätzbar sind, ist eine Begleitforschung über einen längeren Zeitraum erforderlich.

Fazit

Dem Verbraucher sollte eins klar werden: „Παν μέτρον ἄριστον“. Es sollte nicht darum gehen viel von potenziell gesundheitsfördernden Einzelsubstanzen aufzunehmen sondern, dass Dosierung im physiologischen Bereich den größten Nutzen mit sich bringt.

Quellen :

1. Fernandes et al., 1998
2. A. Hahn, M. Wolters, Biologie in unserer Zeit
3. K.-D. Jany, C. Kiener, Biologie in unserer Zeit
4. Tappeser et al., 1999a
5. Uauy-Dagach et al., 1996
6. B. Watzl, C. Leitzmann, Bioaktive Substanzen in Lebensmitteln
7. Wirtschaftswoche, 03/08.01.1998
8. www.transgen.com

E-mail: ioanna-maria.karaguni@mpi-dortmund.mpg.de

Νερό: Πηγή ζωής και μόλυνσης

Δρ. Παναγιώτης Καράνης

Ο κ. Καράνης είναι Privat-Dozent στο Πανεπιστήμιο Βόννης, Ιατρική Σχολή, Ινστιτούτο Παρασιτολογίας

«ΟΛΑ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΟΛΑ ΣΤΟ ΝΕΡΟ ΚΑΤΑΛΗΓΟΥΝ», είχε πει ο Θαλής ο Μιλήσιος (640/546 π.Χ.) πριν από δύομιση χιλιάδες χρόνια περίπου. Δεν θα μπορούσε ούτε και ο ίδιος να φανταστεί πόσο επίκαιρη και διαχρονική θα ήταν αυτή η πρόταση τόσα χρόνια μετά. Πριν από 30-40 χρόνια ο άνθρωπος είχε τη δυνατότητα να πίνει νερό από λίμνες και ποταμούς χωρίς αυτό να χρειάζεται ειδική επεξεργασία ή έστω ελάχιστη απολύμανση με χλώριο. Αυτό στις μέρες μας είναι αδύνατο. Η επεξεργασία του νερού έχει γίνει δύσκολη, λόγω της αυξημένης μόλυνσης του νερού από μικροβιολογικούς οργανισμούς. Επίσης, οι κλιματιστικές αλλαγές που συντελούνται, αλλά και αυτές που αναμένονται στο μέλλον, οξύνουν το πρόβλημα. Νεροποντές και πλημμύρες προκαλούν το 40% των φυσικών καταστροφών παγκοσμίως και συμβάλλουν σημαντικά στη μόλυνση.

Πηγές μόλυνσης του νερού

Τα νερά που χρησιμοποιούνται για ύδρευση διακρίνονται σε υπόγεια και επιφανειακά. Τα υπόγεια νερά (φυσικές πηγές, πηγάδια) είναι συνήθως καθαρά και μπορούν να χρησιμοποιηθούν έπειτα από ελάχιστη επεξεργασία, σε αντίθεση με τα επιφανειακά νερά (ποτάμια, λίμνες) που είναι μολυσμένα και πρέπει να υποβληθούν σε ειδική επεξεργασία προτού δοθούν ελεύθερα για κατανάλωση. Τα επιφανειακά νερά είναι εκτεθειμένα σε κάθε πηγή ρύπανσης. Η μικροβιακή μόλυνση προέρχεται από τα αποχωρήματα όχι μόνο των ασθενών ατόμων αλλά και αυτών που είναι ασυμπτωματικά άτομα, δηλαδή που δεν ασθενούν αλλά είναι φορείς και μπορούν να μολύνουν το σύστημα ύδρευσης. Η γεωργία και η κτηνοτροφία δεν επιβαρύνουν τα νερά μόνο με αμμωνία και φώσφορο, αλλά και η αύξηση του αριθμού των ζώων στην κτηνοτροφία επιδρά σημαντικά στη μόλυνση. Το πρόβλημα γίνεται μεγαλύτερο όταν υπάρχει ανεπαρκής τεχνική υγειονομική προστασία, ακατάλληλα καλύμματα και έλλειψη προφυλάξεως. Τα λύματα από τα σφαγεία προκαλούν τη βαρύτερη μόλυνση των υδάτων.

Η Γερμανία χρησιμοποιεί σε μεγάλο βαθμό επιφανειακά νερά για την ύδρευση της. Όμως, επειδή παράλληλα είναι και η πλέον εκβιομηχανισμένη χώρα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με σημαντική ρύπανση των υδάτινων πόρων της και συγκεκριμένα των ποταμών της, που είναι οι συνθεότεροι αποδέκτες αστικών και βιομηχανικών λυμάτων (με ή άνευ βιολογικού καθαρισμού), την απασχολεί ιδιαίτερα το θέμα της μόλυνσης των υδάτων και ασχολείται με την έρευνα και τη μελέτη αποτελεσματικών μεθόδων απομάκρυνσης των παθογόνων οργανισμών (βακτηρίδια, ιοί και παράσιτα) από τα δίκτυα ύδρευσης. Η εξυγίανση της τροφοδοσίας πόσιμου νερού στη Γερμανία επιτυγχάνεται με δαπανηρές προσπάθειες όσον

αφορά την προστασία των υδάτινων πόρων και τον τεχνολογικό εξοπλισμό των μονάδων ύδρευσης.

Η λίστα υδατογενών μολύνσεων με ιούς, βακτηρίδια ή παράσιτα είναι μεγάλη. Συχνά ακούμε από τα μέσα ενημέρωσης για επιδημίες χολέρας σε διάφορες χώρες του κόσμου. Ως παράδειγμα, ιδιαίτερα για εκβιομηχανισμένες χώρες με κρύο κλίμα, αναφέρουμε μόνο τη μεγαλύτερη μέχρι τώρα υδατογενή παρασιτική επιδημία που έλαβε χώρα τον Απρίλη του 1993 στην πόλη Μιλγουόκι των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Σ' αυτή την περιοχή, ύστερα από έντονες βροχοπτώσεις πλημμύρισαν τα λιβάδια και αυτό είχε ως αποτέλεσμα την υπερφόρτωση του διυλιστηρίου που χρησιμοποιείτο για την επεξεργασία του νερού. Παρασιτικοί οργανισμοί διαπέρασαν τα φίλτρα. Επειδή η χλωρίωση είναι ελλιπής για τα παράσιτα, μολύνθηκαν 403.000 άτομα σε μια πόλη με πληθυσμό 1.5 εκατομμύρια κατοίκους. Τα έξοδα υπολογίστηκαν ότι ξεπέρασαν τα 100 εκατομμύρια δολάρια. Αυτό που θεωρείται στην περίπτωση αυτή ιδιαίτερο και μοναδικό, ήταν το μέγεθος της επιδημίας.

Μέθοδοι καθαρισμού του νερού

Η βασική επεξεργασία καθαρισμού του νερού είναι η διύλιση, που εκφράζει το σύνολο μιας εγκατάστασης. Η πρώτη εφαρμογή διυλιστηρίου με αμμόφιτρο για τον καθαρισμό του νερού είχε γίνει στο Λονδίνο το 1829 για το νερό του ποταμού Τάμεση. Ξεχωρίζουμε δύο τύπους διυλιστηρίων, το βραδυδιυλιστήριο και ταχυδιυλιστήριο, τα οποία έχουν κατασκευαστικές αλλά και ουσιώδεις διαφορές. Το βραδυδιυλιστήριο βρήκε ευρεία εφαρμογή μετά από μια επιδημία χολέρας στο Λονδίνο το 1849. Το ταχυδιυλιστήριο εξελίχθηκε στις ΗΠΑ προς το τέλος του 19ου αιώνα. Η επεξεργασία είναι συνήθως ένας πολύπλοκος συνδυασμός (βιολογικός-φυσικός-χημικός καθαρισμός) διαφόρων μεθόδων, οι οποίες εφαρμόζονται ανάλογα με το βαθμό ρύπανσης και μόλυνσης και με τις υπάρχουσες δυνατότητες. Η χλωρίωση εφαρμόζεται για την τελική απολύμανση και την καταστροφή παθογόνων οργανισμών που διαπερνούν τα φίλτρα. Η χλωρίωση εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 1909 στο Σικάγο και στην Υερσέη των ΗΠΑ, έπειτα από δικαστική απόφαση που έδινε το δικαίωμα στην πόλη να χλωριώνει το νερό για το καλό της δημόσιας υγείας. Το χλώριο, όμως, ταυτόχρονα με την απολύμανση προκαλεί και το σχηματισμό ουσιών που είναι καρκινογόνες για τον άνθρωπο. Γι' αυτόν το λόγο, έπειτα από έρευνες των τελευταίων χρόνων σε μοντέρνα διυλιστήρια βρίσκει εφαρμογή και η φυσική μέθοδος των υπερυψωμένων ακτίνων, που μπορεί να αντικαταστήσει τη χλωρίωση καθώς δεν προσθέτει καμιά χημική ουσία στο νερό.

■

Στερεοτακτικές, λειτουργικές επεμβάσεις σε παιδιά με εγκεφαλική παράλυση

Αθανάσιος Κουλουζάκης

Ο κ. Κουλουζάκης είναι νευροχειρουργός της Στερεοτακτικής Κλινικής Πανεπιστημίου Κολωνίας

Εισαγωγή

Σαν αποτέλεσμα μιας βαριάς τραυματικής εγκεφαλικής βλάβης με συμμετοχή του φλοιού ή/και των βασικών γαγγλίων παρουσιάζονται κλινικά, διαταραχές του τόνου ή υπερκίνησιες, όπως σε παιδιά με εγκεφαλική παράλυση. Ο Nittner παρουσίασε το 1984 εντυπωσιακά τα διάφορα κλινικά σύνδρομα σε παιδιά με εγκεφαλική παράλυση. Κατ' αυτόν οι διαταραχές του τόνου εκδηλώνονται σε αύξηση αυτού με την μορφή της σπαστικότητας κεντρικής αιτιολογίας, ιδίως σε βλάβη του πυραμιδικού συστήματος. Η προοπτική μάλιστα μίας βελτίωσης της κινητικότητας εξαρτάται από την βαρύτητα της βλάβης εντός αυτού του συστήματος. Σε μία ταυτόχρονη βλάβη του εξωπυραμιδικού συστήματος παρουσιάζονται συνήθως γενικευμένες δυστονίες, που μπορούν να εξελιχθούν στο χειρότερο. Στις υπερκίνησιες ξεχωρίζει κανείς αθετωσικές, χοριοειδείς, δυστονικές υπερκίνησιες, βαλλισμό, μυοκλονίες ή αταξία σε εξάρτηση με τον τόπο της βλάβης στο νεοραβδωτό σώμα, την υποθαλάμιο χώρα, την παρεγκεφαλίδα ή των οδών μεταξύ τους. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις μπορούν στερεοτακτικές, λειτουργικές επεμβάσεις να επιφέρουν σημαντική βελτίωση των συμπτωμάτων με ακόλουθο βελτίωση της ποιότητας ζωής των παιδιών.

Μέθοδος – Αποτελέσματα

Στην Στερεοτακτική Κλινική της Κολωνίας εφαρμόζουμε διάφορες επεμβάσεις-σε εξάρτηση από την ένδειξη- για την βελτίωση λειτουργικών διαταραχών σε παιδιά με κινητικά προβλήματα.

Από μια μεριά διενεργούνται τεχνικές της λεγόμενης Neuro-modulation όπως η επισκληρίδιος ηλεκτρική διέγερση (SCS, Spinal Cord Stimulation) ή η ενδορραχιαία, υποσκληρίδιος χορήγηση Μπακλοφένης μέσω εμφυτευμένων αντλιών και από την άλλη μεριά πρόκειται για στερεοτακτικές επεμβάσεις σε εν τω βάθει πυρήνες του εγκεφάλου, που χωρίζονται στις παλιές, καταστρεπτικές (θαλαμοτομίες, παλιδοτομίες) μεθόδους ή στις εμφυτεύσεις ηλεκτροδίων στην ωχρά σφαίρα (DBS, Deep Brain Stimulation). Σαν βάση για την ανάλυση των αποτελεσμάτων είναι πέντε διαφορετικά γκρουπ 124 παιδιών που χειρουργήθηκαν στην Κλινική μας. (Πιν. 1)

Επισκληρίδιος ηλεκτρική διέγερση, SCS

Στις αρχές του 80 δοκιμάστηκε η μέθοδος της εμφύτευσης ηλεκτροδίων κυρίως στην αυχενική μοίρα της σπονδυλικής

στήλης σε ορισμένες μορφές τοπικής αυχενικής δυστονίας με ραιβόκρανο. Αν και ΗΜΓ-έλεγχος έδειξε μία σημαντική βελτίωση των ευρημάτων, τα κλινικά αποτελέσματα δεν ήταν επαρκή με εξαίρεση την ελάττωση των πόνων και των μυϊκών σπασμών. Μία πιθανή εξήγηση είναι η μικρή συχνότητα της ηλεκτρικής διέγερσης. Σήμερα μπορούμε να κάνουμε διέγερση με 1000 Hz και ενδεχομένως τα αποτελέσματα να είναι καλύτερα.

Ενδορραχιαία χορήγηση Μπακλοφένης

Για την θεραπεία βαριάς μορφής σπαστικότητας εφαρμόστηκαν διάφορες λειτουργικές επεμβάσεις περιφερικές (ΡΙζοτομίες, Μυελοτομίες) ή κεντρικές στερεοτακτικές στον εγκέφαλο (οδοντωτός-οροφιαίος πυρήνας ή δέσμες όπως το οδοντω-ερυθρο-θαλαμικό δεμάτιο). Αργότερα εμφυτεύτηκαν ειδικά ηλεκτρόδια στην παρεγκεφαλίδα. Σκοπός αυτών των επεμβάσεων ήταν ελάττωση του παθολογικά αυξημένου τόνου και σαν επακόλουθο βελτίωση της φυσιοθεραπείας και της φροντίδας του ασθενούς. Δυστυχώς όχι μόνο δεν είχαμε βελτίωση της υπολειμματικής κινητικότητας αλλά είχαμε επιδείνωση μερικών νευρολογικών σημείων όπως υποτονική πάρεση και ανικανότητα χρήσης του μέλους.

Σήμερα όλες αυτές οι μέθοδοι αντικαταστάθηκαν από την ενδορραχιαία, υποσκληρίδιο χορήγηση Μπακλοφένης μέσω εμφυτευμένων αντλιών σταθερής ροής που παροχετεύουν το

Korthäuer Στερεοτ. επεμβάσεις	1992	(1960-1985)	Εξωπυραμιδικά υπερκίνητικά σύνδρομα	69
Κουλουζάκης Στερεοτ. επεμβάσεις	1992	(1978-1986)	Δυστονία	7
Κουλουζάκης SCS	1987	(1982-1986)	Εξωπυραμιδικά υπερκίνητικά σύνδρομα	19
Κουλουζάκης Ενδορ. χορήγηση Μπακλοφένης	2001	(1986-2001)	Σπαστικότητα σε εγκεφ. Παράλυση	26
Κουλουζάκης DBS	2001	(1999-2001)	Δυστονία	3

Πιν.1: Στερεοτακτικές επεμβάσεις σε 124 παιδιά με εγκεφαλική παράλυση.

φάρμακο υπό άσηπτες συνθήκες στους υποδοχείς του νωπιαίου μυελού. Τα αποτελέσματα είναι θεαματικά. Και στα 22

παιδιά με εγκεφαλική παράλυση σημειώθηκε σημαντική ελάττωση του τόνου (Asworth 4.8 προεγχειρητικά, 1,7 μετεγχειρητικά), εξαφάνιση των επώδυνων σπασμών και βελτίωση της ποιότητας ζωής. Η δόση κυμαίνεται μεταξύ 400 και 1500 μg την ημέρα.

Στερεοτακτικές λειτουργικές επεμβάσεις

Κατά τις στερεοτακτικές επεμβάσεις σταθεροποιείται η κεφαλή στο ειδικό στεφάνι. Με την βοήθεια συντεταγμένων σε τρεις διαστάσεις μπορούμε να προσπελάσουμε κάθε σημείο στον εγκέφαλο. Το σημείο στόχος προσδιορίζεται με βοήθεια στερεοτακτικού CT και MR, αν χρειαστεί και κοιλιογραφίας σύμφωνα με εμπειρικούς στάνταρ τύπους που στηρίζονται σε ανατομικούς άτλαντες. Ο στόχος εξαρτάται από το κλινικό σύνδρομο (βλέπε Πιν. 2). Ακολούθως γίνεται μια μικρή κρανιοτομία και προωθείται ένα ηλεκτρόδιο στον στόχο. Μετά από ηλεκτρική διέγερση με διάφορες συχνότητες και νευρολογικό έλεγχο βάσει πρωτοκόλλου διενεργείται μία ηλεκτροπηξία με 60-80 βαθμούς για 60 δευτερόλεπτα. Μπορούν να γίνουν και θερμοπηξίες σε περισσότερους στόχους, σε εξάρτηση με το ενδο-εγχειρητικό αποτέλεσμα. Στις υπερκινησίες οι στόχοι είναι ο θάλαμος (Voa, Voi, Vim και τα πεδία H1, H2), η υποθαλάμια χώρα η συνδυασμός και σε δυστονία το έσω τμήμα της ωχράς σφαίρας. Από το 1998 προτιμούνται μη καταστρεπτικές επεμβάσεις με την εμφύτευση τετραπολικών ηλεκτροδίων στους ίδιους στόχους. Εντυπωσιακά είναι τα αποτελέσματα της ηλεκτρικής διέγερσης της ωχράς σφαίρας με μία υψηλή συχνότητα 180 Hz.

Τα αποτελέσματα είναι δύσκολο να συγκριθούν μεταξύ τους λόγω των διαφορετικών συνδρόμων και των διαφορετικών στόχων, ώστε είναι προτιμότερο να συζητούνται τα περιστατικά μεμονωμένα. (βλέπε Πιν. 2).

Υπερκινητικά Συν.	Βλάβη	Στερ. Στόχος	Αποτελέσματα
Αθέτωση	Ωχρά σφαίρα, Κέλυφος, Κερκοφόρος πυρήνας	Voa, Vor, υποθαλ. χώρα, ωχρά σφ	Ικανοποιητικά Μέχρι καλά. Υποτροπή 1/3
Χορεία	Κέλυφος, Κερκοφόρος πυρήνας	Θάλαμος, υποθαλ. χώρα, ωχρά σφ	Καλύτερα από την αθέτωση
Δυστονία	Κέλυφος, Κεντρικός Πυρήνας	Voa, Vor, Voi, διάμεσος πυρ.	Βελτίωση 74-96%
Βαλλισμός	Υποθαλάμιος πυρ.	Voa, Vor, ωχρά Σφ., έσω κάψα	Καλά και παρατείνόμενα
Μυοκλονίες	Οδοντωτός, ερυθρός π., ελαία	Θάλαμος, υποθ. χώρα, έσω κάψα	Πολύ καλά

Πιν. 2: Κλινικά σύν., στερεοτ. στόχος και αποτελέσματα μετά από στερεοτ. επεμβάσεις σε παιδιά.

Στο γκρουπ των ασθενών που εξετάστηκε από τον Karthhauser υπερέιχαν χοριοαθετώσεις (50%), γενικευμένες δυστονίες (16%), βαλλισμός (7%), μυοκλονίες (8%) και μεικτά σύνδρομα (19%). Σε 22 ασθενείς έγιναν δύο επεμβάσεις, σε τέσσερις τρεις για να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα. Οι περισσότερες θερμοπηξίες έγιναν μόνο στους πυρήνες του θαλάμου (27%) η σε συνδυασμό με την υποθαλάμια χώρα (75%). Όλοι οι ασθενείς φωτογραφήθηκαν η κινηματογραφήθηκαν και υποβλήθηκαν σε τεστ ομιλίας και γραφής. Έγινε παρακολούθηση των ασθενών ανά τρίμηνο και αργότερα ετησίως.

Μετεγχειρητικά είχαμε καλά αποτελέσματα σε 74%, ικανοποιητικά σε 23,5% και άσχημα σε 2,5%. Μετά πέντε με δέκα χρόνια είχαμε 54% καλά, 26% ικανοποιητικά και 20% άσχημα αποτελέσματα ιδίως με την μορφή της υποτροπής των υπερκινησιών. Είχαμε βελτίωση της γραφής σαν επακόλουθο της εξαφάνισης η υποχώρηση των υπερκινησιών.

Τα ίδια αποτελέσματα παρατηρούνται και με την μέθοδο της ηλεκτρικής διέγερσης εν τω βάθει ανατομικών περιοχών (θάλαμος σε υπερκινησίες, ωχρά σφαίρα σε δυστονίες).

Περίληψη

Στερεοτακτικές, λειτουργικές επεμβάσεις ενδείκνυνται και έχουν καλά αποτελέσματα σε παιδιά με εγκεφαλικές βλάβες του εξωπυραμιδικού / παρεγκεφαλικού συστήματος η σε μεικτές μορφές όπως παρατηρούνται στην εγκεφαλική παράλυση. Σε εξάρτηση από το κλινικό σύνδρομο γίνονται η θάλαμο-παλλιδοτομίες η ηλεκτρική διέγερση με υψηλή συχνότητα μέσω ηλεκτροδίων που εμφυτεύονται στους ίδιους στόχους. Με την εξαφάνιση του τρόμου ενεργείας και των υπερκινησιών και την βελτίωση της λεπτής κινητικότητας γίνεται δυνατή η επάνοδος των ασθενών στο καθημερινό τους πρόγραμμα (σχολείο, δουλειά). Σε ασθενείς με σπαστικότητα η ενδορραχιαία χορήγηση Μπακλοφένης είναι η μέθοδος επιλογής. Και εδώ παρατηρείται λειτουργική βελτίωση μετά την ρύθμιση του παθολογικού τόνου.

Βιβλιογραφία

1. Korthäuer M: Stereotaktische Himperationen bei extrapyramidalen Hyperkinesien. Inaugural Dissertation, 1992, Köln.
2. Koulousakis A., U. Buchhaas, K., Nittner: Application of SCS for movement disorders and Spasticity. Acta neurochirurgica, Suppl.39, 112-116, (1987), Springer Verlag.
3. Koulousakis A., W. Vadokas: Möglichkeiten der stereotaktischen funktionellen Neurochirurgie zur Behandlung von Bewegungsstörungen bei Kindern, Aktuelle Neuropädiatrie, 1993.
4. Nittner K.: Infantile Zerebralparesen. In: Dietz H., Umbach W., Wüllenweber R. (Hrsg.) Klinische Neurochirurgie BdII, S. 716-770, Thieme, 1984

■

Η σημασία της Παγκοσμιοποίησης

Univ.-Prof. Dr. Sp. Paraskewopoulos

Ο κ. Παρασκευόπουλος είναι καθηγητής Οικονομολόγος στο Πανεπιστήμιο της Λειψίας

Το φαινόμενο που ονομάζουμε σήμερα παγκοσμιοποίηση δεν είναι κάτι το καινούργιο. Είναι τόσο παλιό όσο υπάρχουν οργανωμένες κοινωνίες ανθρώπων. Η έννοια της παγκοσμιοποίησης είναι βέβαια οικονομική και σημαίνει λίγο ή πολύ διεθνοποίηση του καταμερισμού εργασίας.

Το νέο σήμερα είναι, ότι η διεθνοποίηση των αγορών του χρήματος, των κεφαλαιουχικών και καταναλωτικών αγαθών καθώς και του ανθρώπινου δυναμικού εξελίσσεται με μεγάλη ταχύτητα.

Οι οικονομικοί επιστήμονες, δηλαδή οι οικονομολόγοι, ξεκινούν πάντα από την προϋπόθεση, ότι όλα τα πράγματα στη ζωή, δηλαδή όλες οι δραστηριότητες των ανθρώπων έχουν την αιτία τους στην διαπίστωση, ότι η ανθρώπινη ζωή είναι σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις διαστάσεις της περιορισμένη.

Αυτό πηγάζει βέβαια από την άλλη διαπίστωση ότι η ζωή μας είναι μεστή από επιθυμίες και από μία μεγάλη ποικιλία αναγκών. Όλοι μας νομίζω, σαν άτομα αλλά και συλλογικά, έχουμε κάνει την εμπειρία και πιστεύω πως την κάνουμε συνεχώς, ότι έχουμε άπειρες επιθυμίες, ανάγκες και προσδοκίες, οι οποίες όμως κατά μέρος ικανοποιούνται.

Αν ξεκινήσουμε από τις πρώτες ανάγκες φαγητού, ποτού, ντυσίματος, στέγης, μόρφωσης, διασκέδασης κτλ. με όλες τις ποικίλες μορφές τους, διαπιστώνουμε πόσα εκατομμύρια συνδυασμών υπάρχουν αλλά και πόσα εκατομμύρια συνδυασμών από κεφαλαιουχικά και καταναλωτικά αγαθά είναι αναγκαία για να ικανοποιήσουν όλες αυτές τις ανάγκες.

Επίσης ο καθένας μας έχει διαπιστώσει από τη προσωπική του εμπειρία, πως σε ατομική και συλλογική βάση υπάρχει μία αρνητική σχέση μεταξύ αναγκών και των μέσων ικανοποίησής τους. Και επειδή η διαπίστωση αυτή είναι αντικειμενική, δηλαδή πραγματική, ζούμε όλοι μας, ο ένας βέβαια λιγότερο και ο άλλος περισσότερο, κάτω από περιορισμούς. Αυτοί οι περιορισμοί μας αναγκάζουν να σκεπτόμαστε σαν άτομα αλλά και συλλογικά ορθολογικά.

Ορθολογική σκέψη σημαίνει ότι πρέπει να κατεβάζουμε ιδέες, πως να ξεπεράσουμε ή καλύτερα πως να περιορίσουμε στο ελάχιστο τους περιορισμούς μας. Στη προσπάθειά τους αυτή, φαίνεται λοιπόν, να διαπίστωσαν οι άνθρωποι στην ιστορία τους, ότι στις επιμέρους ικανότητες και δυνατότητες υπάρχουν αρκετές διαφορές μεταξύ των ανθρώπων.

Η πρώτη εφαρμογή της διαπίστωσης αυτής πρέπει να έγινε μέσα στην οικογένεια, διότι προφανώς δεν ήταν δύσκολη η αρχική διαπίστωση, ότι σε πολλά σημεία διαφέρουν οι ικανότητες και οι δυνατότητες της γυναίκας από αυτές του άνδρα.

Έτσι εφαρμόστηκε λοιπόν ο πρώτος καταμερισμός εργασίας μέσα στα νοικοκυριά. Και αυτό όχι μόνον από βιολογικούς, αλλά ίσως κατά πολύ περισσότερο από ορθολογικούς δηλαδή παραγωγικούς λόγους.

Το δεύτερο βήμα καταμερισμού εργασίας έγινε μέσα στο χωριό. Πιθανότατα διότι εφαρμόστηκε η διαπίστωση, ότι δεν υπάρχουν μόνον διαφορές στις ικανότητες μεταξύ των φύλων αλλά και μεταξύ των ατόμων γενικότερα.

Με τη διαδικασία αυτή δημιουργήθηκαν εκτός από τα πρώτα αρχικά επαγγέλματα του κυνηγού και του γεωργού και αυτά του σιδηρά, του πεταλωτή, του χτίστη, του ράπτη, του μπαλωματή, του γιατρού κτλ. Οι άνθρωποι έπαψαν έτσι να ζουν απομονωμένα και παράλληλα. Ο καταμερισμός εργασίας τους έκανε δηλαδή συγχρόνως κοινωνίες ανθρώπων. Κοινωνία σημαίνει ότι οι άνθρωποι αλληλεξαρτούνται. Ο ένας έχει την ανάγκη του άλλου για να ζήσει καλύτερα.

Αν και κάθε εξάρτηση έχει αρνητικά σημεία, εδώ όμως πλεονάζουν τα θετικά, διότι η εξάρτηση του καταμερισμού εργασίας σημαίνει πρόοδο, αφού έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγικότητας και κατά συνέπεια την αύξηση της ευημερίας των ατόμων και των λαών γενικότερα.

Η διαπίστωση λοιπόν ότι ο καταμερισμός εργασίας δίνει την δυνατότητα στον καθένα να αξιοποιήσει τις ικανότητές του όσο το δυνατόν καλύτερα, πρώτα για το δικό του συμφέρον και μετά για το συμφέρον των άλλων, αυτό είναι και το πρώτο και ίσως το μεγαλύτερο προτέρημα του καταμερισμού εργασίας.

Ένα δεύτερο σχεδόν εξίσου σημαντικό προτέρημα που προσφέρει ο καταμερισμός εργασίας είναι η δυνατότητα της μίμησης. Στη διαδικασία του καταμερισμού εργασίας πληροφορείται κανείς τι κάνουν οι άλλοι, και αν κάτι το κρίνει καλό, τότε προσπαθεί να το μιμηθεί, γεγονός που του δίνει μάλιστα τη δυνατότητα να το κάνει και καλύτερα. Η δυνατότητα της μίμησης δυναμιτοποιεί και πλουτίζει την οικονομική διαδικασία.

Βλέπουμε λοιπόν ότι όσο πιο ανοιχτή είναι μία κοινωνία ανθρώπων, τόσο μεγαλύτερες είναι οι δυνατότητες να πληροφορηθεί κανείς περισσότερα και έτσι να συγκρίνει και να

**... εδώ όμως
πλεονάζουν τα θετικά,
διότι η εξάρτηση του
καταμερισμού
εργασίας σημαίνει
πρόοδο, αφού έχει σαν
αποτέλεσμα την
αύξηση της
παραγωγικότητας**

αξιοποιήσει περισσότερο. Αυτό οδηγεί ώστε να μπορεί να αξιολογήσει τις δυνατότητές του πολύ αντικειμενικότερα και να ειδικευτεί προς την για αυτόν και για το κοινωνικό σύνολο καλύτερη και παραγωγικότερη κατεύθυνση.

Έτσι ξεκίνησε και από τότε εξελίσσεται ο καταμερισμός εργασίας από το οικογενειακό σε τοπικό, από κει σε περιφερειακό, σε εθνικό και τέλος σε παγκόσμιο επίπεδο. Μάλιστα όσο περισσότερο αναπτύσσονται τα μέσα πληροφόρησης και κυκλοφορίας, τόσο πιο γρήγορα προχωρεί η διαδικασία του καταμερισμού εργασίας.

Άλλο είναι να πηγαίνεις με τα πόδια ή με το γάιδαρο και άλλο είναι να κινείσαι με το αυτοκίνητο, το αεροπλάνο ή με το δαστημόπλοιο.

Άλλο είναι να πληροφορείσαι με τον αγγελιοφόρο ή με τον ταχυδρόμο και άλλο είναι να διαθέτεις ακίνητο και κινητό τηλέφωνο ή ακόμη και το διαδίκτυο.

Μετά από όλα αυτά τα θετικά του καταμερισμού εργασίας, που εν συντομία ανέφερα, γεννάται το εύλογο ερώτημα, γιατί υπάρχουν λοιπόν τόσο επικριτές του παγκόσμιου καταμερισμού εργασίας;

Η απάντηση είναι κατά τη γνώμη μου απλή. Διότι το κάθε καινούργιο στη ζωή υποβαθμίζει ή αλλάζει τελείως ότι είναι μέχρι σήμερα γνωστό. Γίνεται δηλαδή μία αναδιάρθρωση και μία καινούργια αξιολόγηση σε ότι μέχρι τώρα υπάρχει.

Αυτό δημιουργεί βέβαια φόβους, ανασφάλεια και κατά συνέπεια την αντίρρηση και την αντίδραση. Περισσότερο φοβούνται σε μία κοινωνία ανθρώπων οι περισσότεροι κατέχοντες και γι' αυτό αντιδρούν και αμύνονται για να μη χάσουν αυτά που έχουν.

Ως επί το πλείστον φοβάται το συντηρητικό στοιχείο μίας κοινωνίας. Αυτοί είναι που φοβούνται τον ανταγωνισμό νέων ιδεών, νέων προϊόντων, νέων τεχνολογιών και νέων ανακαλύψεων. Γι' αυτό προβάλλουν και προσπαθούν με κάθε τρόπο να πείσουν και τους άλλους, για να κρατήσουν απείραχτα τα κεκτημένα τους, τα παραδοσιακά τους, αυτά που βρήκανε, όπως συνηθίζουν να λένε.

Βέβαια αυτοί που είναι οι πιο ανήσυχοι, οι πιο περίεργοι, αυτοί που είναι πρόθυμοι να διακινδυνεύσουν για το καλύτερο, είναι και οι πιο προοδευτικοί και στο πνεύμα και στη δράση και είναι οι πρωτεργάτες της εξέλιξης μίας κοινωνίας. Αυτοί είναι κατά συνέπεια και οι κερδισμένοι της παγκοσμιοποίησης. Και αυτοί είναι εκείνοι που προχωρούν μπροστά και τραβούν μαζί τους, βέβαια κάπως αναγκαστικά και τους άλλους.

Η ιστορία των λαών δείχνει στο σημείο αυτό, ότι εκείνοι που από την εξέλιξη των πραγμάτων αναγκάζονται, αυτοί είναι και εκείνοι που φέρνουν την αντίσταση στην ροή των πραγμάτων.

Έτσι διακρίνουμε σήμερα, ότι παντού το κάθε κατεστημένο είναι εναντίον της παγκοσμιοποίησης. Όσες όμως από τις υπανάπτυκτες Χώρες άνοιξαν τα σύνορά τους τα τελευταία είκοσι χρόνια στη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης, έγιναν και οι πιο ανεπτυγμένες Χώρες μέσα στις υπανάπτυκτες. Σαν παραδείγματα μπορεί να αναφέρει κανείς τη Ν. Κορέα, τη Φορμόζα ή τη Σιγκαπούρη.

Αν κοιτάξει κανείς και το παρελθόν των σήμερα ανεπτυγμένων Χωρών με κριτήριο την οικονομική τους και πολιτιστική τους εξέλιξη, θα διαπιστώσει ότι όσο πιο ανοιχτή ήταν και είναι μία Χώρα στην παγκοσμιοποίηση, τόσο ανώτερο είναι το επίπεδο αυτής της Χώρας σε όλους τους τομείς.

Βέβαια ανταγωνιστική δραστηριότητα σε παγκόσμιο επίπεδο δεν σημαίνει περίπατος. Είναι μία συνεχή επαγρύπνηση, ενεργοποίηση και δραστηριοποίηση όλων των δυνατοτήτων που υπάρχουν. Και αυτό δεν είναι μόνο δύσκολο είναι και προ παντός πολύ κουραστικό.

Εμάς τους Έλληνες όμως δεν πρέπει να μας ξενίζει αυτό, διότι ήδη οι αρχαίοι μας πρόγονοι γνώριζαν ότι τα αγαθά με κόπους κτώνται. Σήμερα μάλιστα ισχύει αυτό το ρητό πολύ περισσότερο. Μέσα στην Ευρώπη των σε λίγο 500 εκατομμυρίων ανθρώπων ανοίγονται τεράστιες δυνατότητες για τις νέες γενιές.

Οι νέοι μας σήμερα βρίσκονται μπροστά σε μία αναπτυξιακή απογείωση. Βέβαια πρέπει όμως να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα. Οι γονείς πρέπει να επιδιώξουν ώστε τα παιδιά τους να αποκτήσουν εκείνα τα προσόντα που θα τους δώσουν τη δυνατότητα να ανταποκριθούν στον ανταγωνισμό της παγκοσμιοποίησης. Σ' αυτό βέβαια πρέπει να συμβάλει και το κράτος δημιουργώντας τα απαιτούμενα και κατάλληλα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά ιδρύματα.

Εκτός από μία καλή επαγγελματική κατάρτιση ή σπουδή είναι επίσης και η εκμάθηση σήμερα της αγγλικής γλώσσας μία βασική προϋπόθεση για τη σταδιοδρομία. Μάλιστα μία ακόμη επί πλέον γλώσσα δίνει τη δυνατότητα ώστε να μπορεί να κινηθεί κανείς επαγγελματικά πολύ άνετα μέσα στον Ευρωπαϊκό χώρο και όχι μόνον μέσα σ' αυτόν.

Ενα μεγάλο ποσοστό των ανέργων μέσα στην Ευρώπη σήμερα (περίπου 50%) είναι ανειδίκευτοι εργάτες. Τα στατιστικά στοιχεία αποδεικνύουν, ότι όσο πιο καλύτερη ειδίκευση έχει κανείς σήμερα, τόσο μικρότερες είναι οι πιθανότητες να μείνει άνεργος. Αν π.χ. είναι κανείς ειδικευμένος στον κλάδο της πληροφορικής με πολύ καλή κατάρτιση στην αγγλική γλώσσα, είναι περιζήτητος μέσα στην Ευρώπη.

Ο ειδικευμένος είναι και ο πιο παραγωγικός. Από τις δραστηριότητές του δεν ζει μόνον αυτός αλλά τουλάχιστο άλλοι δύο. Οι ειδικευμένοι και δραστήριοι αποτελούν τη βάση για την ευημερία ενός τόπου. Είναι αυτοί που κατά μεγάλο ποσοστό συντηρούν τους γέροντες, τα παιδιά, τους άνεργους, τους άρρωστους και επί πλέον χρηματοδοτούν σε μεγάλο ποσοστό όλο τον κρατικό μηχανισμό.

***Οι αντίθετοι της
παγκοσμιοποίησης
πρέπει να καταλάβουν
ότι ή το θέλουν ή δεν
το θέλουν ο στίβος της
παγκοσμιοποίησης με
την ένταξή μας στην
Ευρωπαϊκή
Οικονομική και
Νομισματική Ένωση
άνοιξε.***

Η ελληνική ιστορία διδάσκει ότι οι Έλληνες προοδεύουν ιδιαίτερα σε ανοιχτούς γεωγραφικούς χώρους. Η παγκοσμιοποίηση μας προσφέρει σήμερα αυτές τις δυνατότητες. Ο χώρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανοίγει για τους Έλληνες άπειρες δυνατότητες δραστηριοποίησης. Δεν πρέπει όμως να φοβόμαστε τον ανταγωνισμό. Αν νομίζουμε πως έχουμε κάτι καλό πρέπει να ανταγωνιστούμε ώστε να το μιμηθούν και οι Ευρωπαίοι. Οι ικανότητες επαληθεύονται μέσα στον ανταγωνισμό. Ένας που νομίζει ότι είναι καλός αθλητής, πως θα διαπιστώσει όμως ότι είναι πράγματι καλός; μόνον αν ανταγωνιστεί με άλλους. Στον ανταγωνισμό φαίνεται η αξία του καθενός μας.

Παγκοσμιοποίηση σημαίνει ανταγωνισμός σε ιδέες, σε προσπάθειες, σε δραστηριότητες, σε ικανότητες σε όλους τους τομείς.

Οι αντίθετοι της παγκοσμιοποίησης πρέπει να καταλάβουν ότι ή το θέλουν ή δεν το θέλουν ο στίβος της παγκοσμιοποίησης με την ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Νομισματική Ένωση άνοιξε. Από τους Έλληνες εξαρτάται πλέον πως θα εκμεταλλευτούν και σαν άτομα αλλά και σαν έθνος τη νέα αυτή κατάσταση. Είμαι της γνώμης ότι οι Έλληνες σαν άτομα αλλά και σαν σύνολο μπορούν να ανταποκριθούν στην πρόκληση της παγκοσμιοποιημένης Ευρώπης, φτάνει να το θέλουν και να το επιδιώκουν.

Και για να καταλήξω: Το σημερινό φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης ζητά από το μοντέρνο άνθρωπο όχι μόνο ικανότητες και ιδιότητες προσαρμογής στα νέα δεδομένα, αλλά και ικανότητες νέων ιδεών και καινοτομιών.

Άτομα αλλά και κράτη που δεν θέλουν ή δεν μπορούν να μπουν στη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης θα είναι καταδικασμένοι να παίζουν έναν δευτερεύοντα ή ακόμη και ένα τριτεύοντα ρόλο στη διεθνή Κοινωνία.

Η Ελλάδα σαν ισότιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης μήκτε θεληματικά στη διαδικασία αυτή. Το ελληνικό κράτος και οι πολίτες του θα δείξουν στο άμεσο μέλλον, αν είναι άξιοι να

ανταποκριθούν και να διακριθούν στο στίβο της παγκοσμιοποίησης.

Υπάρχουν βέβαια κίνδυνοι αλλά όμως και άπειρες δυνατότητες. Κυβερνήσεις, δημόσιοι και ιδιωτικοί θεσμοί, οικονομικές και κοινωνικές υποδομές θα πρέπει να προσαρμόζονται συνεχώς στα εκάστοτε δεδομένα. Έτσι θα έχουν συνεχώς οι γενιές τις δυνατότητες προετοιμασίας και κατάρτισης, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται επιτυχώς στις εκάστοτε νέες απαιτήσεις. Εδώ ακριβώς έγκειται η υπευθυνότητα του κράτους.

Τα ελληνικά πολιτικά κόμματα στην πλειοψηφία τους επικροτούν την πολιτική της παγκοσμιοποίησης. Και εδώ θα υπάρξει, έτσι ελπίζω τουλάχιστον, ένας εποικοδομητικός ανταγωνισμός μεταξύ των πολιτικών κομμάτων για τη καλύτερη θεσμοποίηση και πολιτική της κυβερνητικής διαδικασίας.

Ανταγωνισμός για την καλύτερη πολιτική στην παιδία και γενικά για την καλύτερη επαγγελματική κατάρτιση θα αποτελέσει στο μέλλον ένα άμεσο κριτήριο αξιολόγησης της εκάστοτε κυβέρνησης.

Όσο μεγαλύτερη διάκριση και επιτυχία θα έχουν οι Έλληνες σαν επιστήμονες, σαν τεχνοκράτες, σαν επαγγελματίες κτλ. μέσα στον ευρωπαϊκό αλλά και παγκόσμιο χώρο, τόσο επιτυχής στο έργο της θα είναι και η εκάστοτε υπόλογος κυβέρνηση.

Και ένα τελευταίο: Σήμερα στα πολύ προοδευμένα κράτη παίζουν οι δραστηριότητες των γυναικών έναν σημαντικό παραγωγικό ρόλο. Εδώ έγκειται σε μεγάλο βαθμό και η επιτυχία των κρατών αυτών. Αξιοποίησαν το γυναικείο δυναμικό, που εκατοντάδες χρόνια έμενε ανεκμετάλλετο. Στον ελληνικό χώρο έχει αρχίσει ήδη με γοργά βήματα η αξιοποίηση του ρόλου της γυναίκας. Το ότι πάνω από 50% των επιτυχόντων στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι γυναίκες, έχουμε και σ' αυτό τον τομέα μία σοβαρή εγγύηση για ένα καλύτερο μέλλον.

■

Auslandseinsatz weiblicher Führungskräfte im Rahmen des internationalen Personalmanagements

Panagiota Vergini

Frau Vergini ist Diplom-Ökonomin

Seit der Entstehung des Unternehmens als dominierendem Zentrum wirtschaftlicher Aktivitäten im letzten Jahrhundert hat diese Institution vielfältige Wandlungen erlebt, bis sie sich schließlich zu der komplexen modernen Managementeinheit entwickelt hat. Dieser Evolutionsprozess hat praktisch von Anfang an neben dem Markt des Landes, in dem das Unternehmen entstand, auch andere Länder und Märkte eingeschlossen. Der internationale Wettbewerb war schon immer eines der wichtigsten Themen, mit dem sich die Unternehmen auseinandersetzen mussten. Allerdings hat sich gerade in den letzten Jahren die Bedeutung der Auslandsaktivitäten dermaßen geändert, dass sich die neuen Dimensionen und die Konsequenzen für das Management erst allmählich in ihrer ganzen Weite abzeichnen beginnen.

Seit den 80er Jahren gründen oder erwerben internationale Unternehmungen im Ausland Betriebsstätten und Tochtergesellschaften, in denen Vertriebs- und Produktionsaktivitäten, oder Finanzierungs- und Forschungsaufgaben wahrgenommen werden. Seit 1985 wachsen die Direktinvestitionen etwa doppelt so stark wie der grenzüberschreitende Warenhandel, allerdings mit erheblichen Schwankungen. Die internationalen Unternehmungen sind die eigentlichen Triebkräfte und Träger der Internationalisierung. Sie sind es, die das Muster der weltweiten Arbeitsteilung und den Charakter des Außenhandels grundlegend verändert haben. Das ist allerdings nur dann möglich, wenn das Management der international tätigen Unternehmungen entsprechend international gestaltet wird.

„Internationales Management“ liegt also vor, wenn das Operationsgebiet der Unternehmung oder der vergleichbaren Institution über die Grenze des eigenen Staatsgebietes, das als „Stammland“ bezeichnet wird, hinausreicht. Wenn man davon ausgeht, dass Managementtätigkeiten in der Regel nicht nur den Einsatz sachlicher Ressourcen, sondern auch die Koordination menschlicher Aktivitäten betreffen, die hier grenzüberschreitend erfolgen muss, bedeutet „Internationales Management“ insofern auch zielbezogene Kommunikation mit ausländischen Interaktionspartnern.

Viele Unternehmen sehen sich mit der Frage konfrontiert, wie „Personalmanagement“ international gestaltet werden kann.

Zur Zeit sind die so komplexen Prozesse des international orientierten „Personalmanagements“ noch schlecht definiert. Alle Theorien jedoch haben eine Gemeinsamkeit: Die drei Felder „Personalmanagement“, „Strategie“ und „Internationalisierung“ müssen miteinander in Verbindung stehen, damit Unternehmen in Zukunft wettbewerbsfähig bleiben.

Während der Begriff „Personalmanagement“ sämtliche mit der Beschaffung, dem Einsatz, der Aus- und Weiterbildung, Entlohnung, Beförderung und Beurteilung von Mitarbeitern verbundenen Aktivitäten im Unternehmen beinhaltet, umfasst das „internationale Personalmanagement“ die Besonderheiten, die sich durch die Internationalisierung von Unternehmen im Personalbereich ergeben. Dazu gehören vor allem: Besonderheiten im Bereich der Personalbeschaffung, des Personaleinsatzes und der Personalförderung. Diese Besonderheiten werden einerseits durch die Verschiedenartigkeit in den wirtschaftlichen, rechtlichen, politischen, soziologischen und kulturellen Umweltfaktoren in den betreffenden Ländern und andererseits durch die unterschiedliche nationale Zugehörigkeit der Mitarbeiter mit divergierenden Wertvorstellungen, Erfahrungen und Verhaltensweisen bedingt.

... obwohl die Mehrheit der befragten Unternehmen über weiblichen Expatriates verfügt, immer noch über 93% aller internationalen Führungspositionen mit Männern besetzt sind

Die Entsendung von Stammhaus – Personal in ausländischen Tochtergesellschaften ist für den Erfolg internationaler Unternehmungen von entscheidender Bedeutung. Die entsandten Mitarbeiter spielen die Rolle von Vermittlern zwischen zwei Kulturen und damit zwischen unterschiedlichen Einstellungen und Verhaltensweisen der Menschen. Ihre Aufgabe ist konkret: Sie helfen einerseits die einheitliche Leitung der internationalen Unternehmung sicherzustellen, und andererseits die zentralen Entscheidungen an die Umweltgegebenheiten des jeweiligen Gastlandes anzupassen.

Entgegen der Meinung, dass der internationale Einsatz von weiblichen Führungskräften heutzutage keine Seltenheit mehr in der Unternehmenspraxis ist, beweisen empirische Untersuchungen eher das Gegenteil.

Das Institut für Personalwesen und Arbeitswissenschaft (I. P. A.) hat im Rahmen eines Forschungsprojektes über „internationales Personalmanagement“ eine schriftliche Befragung bei 13 international operierenden Unternehmen im deutschsprachigen Bereich durchgeführt. Von den 13 einbezogenen

Unternehmen verfügten 10 Unternehmen (77%) bereits über Erfahrung bei einem Auslandseinsatz von weiblichen Führungskräften. Die restlichen 3 Unternehmen (23%) hatten keine Erfahrung im dem Bereich.

Es zeigte sich außerdem, dass 38% der befragten Unternehmen eine geringe Bereitschaft zum Auslandseinsatz bei Frauen in ihrem Unternehmen feststellen, während kein Unternehmen eine geringe internationale Versetzungsbereitschaft bei seinen männlichen Führungskräften angab. Bezüglich den Ablehnungsgründen ist festzustellen, dass 46% der Frauen und 77% der Männer die Rücksicht auf schulpflichtige Kinder als Argument für ihre Ablehnung angegeben haben. Weitere Ablehnungsgründe sind „Immobilität“, „Weigerung des Partners“, „Abneigung gegen das Entsendungsland“.

Bei der Fragestellung nach dem jeweilig vorhandenen höchsten Bildungsabschluss von weiblichen Expatriates reicht die Spanne von der Mittleren Reife bis zur Promotion.

Bei der Frage nach Ländern, in denen weibliche Führungskräfte tätig sind, wird deutlich, dass vornehmlich die USA und Europa genannten werden.

Über die Entsendungsdauer des Auslandseinsatzes der weiblichen Führungskräfte gab die Mehrheit der befragten Unternehmen eine durchschnittliche Dauer von drei Jahren an.

Bei der Betrachtung der Vorteile von weiblichen Expatriates wurden folgende Argumente angegeben:

Weibliche Expatriates würden allgemein eine Vorbildfunktion für die Aufstiegsmöglichkeiten von Frauen geben;
Tendenzielle höhere Sensibilität;
Verbesserung der Chancengleichheit und ein Ausschöpfen aller zur Verfügung stehenden Human Ressourcen;
Zusammenhänge, mehr Verständnis für unterschiedliche Kulturen; Knüpfen von internationalen Kontakten.

Neben den Vorteilen wurden auch folgende Nachteile genannt: In bestimmten Einsatzländern (arabische Länder, Teile Afrikas, Südamerika) haben Frauen angeblich mit geschlechtsspezifischen Akzeptanzprobleme zu rechnen. Ein weiterer Nachteil wäre der Konflikt vieler Mitarbeiterinnen zwischen Beruf und Familie, welcher dazu führt, daß Frauen einen Auslandseinsatz unterbrechen.

Die Ergebnisse dieser Untersuchung machen deutlich, daß obwohl die Mehrheit der befragten Unternehmen über weiblichen Expatriates verfügt, immer noch über 93% aller internationalen Führungspositionen mit Männern besetzt sind. Der für die Zukunft von Experten prognostizierte Mangel an Fach- und Führungskräften wird vielleicht die Unternehmen schneller als bisher dazu veranlassen, die vorhandene hohe Leistungsfähigkeit der Frauen zu erkennen und auch im Bereich des „internationalen Personalmanagements“ effizienter zu nutzen. Der Erfolg hängt aber auch damit zusammen, inwieweit es den Unternehmungen gelingt, die Attraktivität von Auslandseinsätzen für Frauen zu steigern.

■

Zypern: Die Britische Herrschaft, der Antikolonialkampf 1878-1960 und die Zeit nach der Unabhängigkeit Zyperns

Marina Chatziioannidou

Frau M. Chatziioannidou ist M.A. Philologin

Die Geschichte Zyperns gehört zu den ältesten der Welt. Aufgrund seiner strategischen Position und seiner Naturschätze, wurde die Insel von verschiedenen Völkern erobert. 1571 wurde Zypern Teil des osmanischen Reichs und blieb unter seiner Herrschaft bis 1878, als Zypern an England abgetreten wurde.

Der Bündnisvertrag zur Verteidigung zwischen England und dem osmanischen Reich, unterschrieben am 4. Juni 1878 in Konstantinopel, war für beide Vertragspartner günstig. Das osmanische Reich konnte dadurch seine asiatische Territorien sichern und England seine Kontrollmacht im Suez-Kanal. Für England war Zypern der "Schlüssel für Westasien".

Den Zyprioten erschienen die neuen Herrscher liberaler und sahen den Machtwechsel positiv an.

Sie hofften dadurch wirtschaftlichen Wohlstand, ein Versprechen Englands, das es aber nicht gehalten hat. Im Gegenteil, die Zyprer mussten jetzt höhere Steuern als früher zahlen, die sich auf 17.5% ihres Jahreseinkommens belief, damit die neue Besatzungsmacht die Miete an den Sultan zahlen konnte. England hat jedoch das Geld nicht weitergegeben, weil der Sultan den Kredit von 1851 abbezahlen musste.

Am 5. November 1914 erklärten England, Frankreich und die Sowjetunion dem osmanischen Reich den Krieg. Somit veränderte sich automatisch der internationale Status von Zypern. Noch am gleichen Tag wurde Zypern von England annektiert und der Vertrag von 1878 war dadurch faktisch aufgelöst. Auf der Insel herrschte die Regierung von London und die Zyprer waren praktisch über Nacht Engländer geworden. Die Staatsbediensteten schworen auf den König von England. Mit dem Vertrag von Sèvres hat das osmanische Reich die Annektierung anerkannt, stellte keine Ansprüche auf Zypern mehr und verzichtete auch auf die Miete.

In der Zeit zwischen 1926 und 1930 wurden in Zypern zwei Parteien gegründet, die kommunistische Partei (KKK), durch die der Widerstand der Bauernbevölkerung gegen die Feudalisten und den Großgrundbesitzern zum Ausdruck gebracht wurde, und die Arbeiterpartei Nikosias AKEA.

Nach langen – jedoch nicht erfolgreichen – politischen und diplomatischen Bemühungen, sich von England zu befreien, griffen die griechischen Zyprer im Jahre 1955 zur Waffe.

Nachdem die Kolonialregierung mit dem Befreiungskampf auf der Insel konfrontiert wurde, wurde die Idee der Teilung der Insel zum Ausdruck gebracht, als Gegengewicht zur Forde-

rung der griechischen Zyprer nach Vereinigung mit Griechenland.

Während des Antikolonialkampfes ermutigte die Türkei die türkisch-zyprischen Führer, sich mit der Kolonialisierung solidarisch zu erklären. Eine terroristische türkisch-zyprische Organisation (TMT) wurde gegründet und dadurch wurden die Probleme beider Gemeinschaften geschürt.

Für viele Zyprer stand die Lösung der nationalen Fragen in enger Verbindung mit der Lösung der wirtschaftlichen Probleme. Der Wunsch der griechischen Zyprioten, Zypern an Griechenland anzuschließen, würde auch das Ende der Kolonialherrschaft auf Zypern, sowie die Beseitigung der gesellschaftlichen und wirtschaftlichen Folgen bedeuten.

Es herrschten auf Zypern zwei Meinungen. Die eine war für eine Zusammenarbeit mit England und vertrat eine gemäßigte Haltung in ihren Forderungen. Die andere Meinung war, kompromisslos Zypern an Griechenland anzuschließen. Hauptinitiator und Hauptvertreter dieser Meinung war die Kirche. Jegliche Zusammenarbeit mit der Kolonialverwaltung wurde infolgedessen abgebrochen.

In England war man auch geteilter Meinung. Die einen behaupteten, dass Zypern strategisch zu wichtig sei, um es an Griechenland abzutreten, und es müsse unbedingt Kolonie von England bleiben und die anderen waren der Ansicht, dass Zypern an Griechenland angeschlossen werden soll, um als Gegenleistung Argostoli, den Marinestützpunkt zu bekommen (November 1912). Später wurde dieser Vorschlag, den man Griechenland und Zypern gemacht hatte, von Foreign Office 1931 bestritten.

Die Unabhängigkeit – die Züricher und Londoner Abkommen – Die Verfassung

1946 besuchte eine zyprische Kommission London, um die Vereinigung mit Griechenland voranzubringen. Die Antwort war negativ. Zwei Jahre später (1948) machte die britische Regierung ihre eigenen Vorschläge. Zypern sollte eine autonome Regierung innerhalb ihres bestehenden Verfassungsrahmens bekommen. Die Führer der griechischen Zyprer waren aber der Meinung, dass die Kolonialverwaltung sich legalisieren und festigen würde und wies den Vorschlag aus diesem Grund ab. Es folgte eine Volksabstimmung unter der Initiative des Nationalrates im Januar 1950. 95,7% waren für die Vereinigung mit Griechenland. Diese Entscheidung war

von großer Bedeutung und stärkte die Widerstandsbewegung, weiter in diese Richtung zu handeln. Erzbischof Makarios III übernahm die Führung dieser Bewegung und so stärkte er anfangs den Gedanken der Vereinigung mit Griechenland.

Griechenland hatte jedoch nach dem zweiten Weltkrieg bis 1952 keine feste Regierung. Die erste solide Regierung war die von Alexandros Papagos, welche sich völlig an die Interessen des Westens orientierte und somit auch dessen Verbündeten, also auch der türkischen. Papagos war eine führende Persönlichkeit der antikommunistischen Bewegung und infolgedessen auch eng mit Großbritannien verbunden. Die Politik von Papagos änderte sich im Laufe der Zeit und zwar nach der Ablehnung Hopkings über den Status von Zypern zu diskutieren (1954). Er kündigte auch an, dass Zypern niemals unabhängig werden kann. Diese undiplomatischen Äußerungen stoßen nicht nur in Athen und Nikosia auf Widerstand, sondern auch in England. Es kam zu Streiks und zu gewaltigen Ausschreitungen. Die Zyprer glaubten immer mehr daran, ihre Unabhängigkeit mit Gewalt durchsetzen zu können. Bombenattentate wurden zur täglichen Routine. Die Nationale Organisation der zypriotischen Kämpfer EOKA rief zur Bekämpfung der Kolonialherrschaft. Erzbischof Makarios wird auf die Seychellen verbannt und zahlreiche EOKA-Kämpfer werden angeklagt und hingerichtet. Erst 1959 kehrt Erzbischof Makarios zurück.

Der Antikolonialkampf wurde im Jahre 1959 mit dem Londoner und Züricher Abkommen zwischen Großbritannien, Griechenland und der Türkei beendet. Zypern wurde demzufolge zu einer unabhängigen Republik erklärt. Für die Türkei brachte dieses Abkommen große Begünstigungen, für die griechische Seite jedoch eher Nachteile, denn nun war Griechenland mit der Türkei vertraglich gebunden und musste Rechenschaft ablegen. Griechenland erkannte die Beteiligung der Türken am neuen Staat an. Prozentual gesehen war die Beteiligung der türkischen Zyprer an der Regierung viel höher als ihr Bevölkerungsanteil. Durch das Vetorecht, dass ihr eingeräumt wurde, konnte sie die Mehrheitsbeschlüsse außer Kraft setzen. Eine unabhängige Verwaltung wurde ihr für die türkischen Angelegenheiten zugeschrieben. In Übereinstimmung mit der Verfassung von 1960 wurde der türkisch-zyprischen Gemeinschaft (18% der Bevölkerung) kulturelle und religiöse Autonomie und eine privilegierte Position im Verfassungssystem Zyperns eingeräumt.

Gemäß den Verfassungsbestimmungen erhielten die türkischen Zyprer 30% der Stellen im Regierungsdienst und einen Anteil von 40% in der Polizei und der Armee.

Die türkischen Zyprer wurden in der Regierung von den Mitgliedern ihrer eigenen Gemeinschaft vertreten: dem Vizepräsidenten wurde das Vetorecht in allen bedeutenden Fragen eingeräumt, 3 der 10 Minister gehörten der türkisch-

zyprischen Gemeinschaft an und 15 Sitze in Parlament wurden den türkischen Zypem vorbehalten, wobei sie auch über ausschließliche Vollmacht verfügten. Acht türkisch-zyprische Parlamentsmitglieder waren imstande, einen Gesetzentwurf, für den 35 griechisch-zyprische Parlamentarier gestimmt hatten, abzulehnen.

Ohne dieses Abkommen hätte die spätere zweifache Invasion keine gesetzliche Grundlage gehabt.

1960 wird der Erzbischof Makarios mit 67.8% der Stimmen zum ersten Präsidenten der Republik Zypern gewählt. Dr. Fasil Kütschük wird der erste Vizepräsident. Die Souveränität der Insel und die territoriale Integrität wird von Großbritannien, der Türkei und Griechenland garantiert (Garantie-Vertrag). Zypern wird Mitglied bei den Vereinten Nationen, 1961 Mitglied des Europarates und der Organisation der blockfreien Staaten des Commonwealth.

Probleme nach der Unabhängigkeit

Einige der Verfassungsbestimmungen, wie das dem Vizepräsidenten eingeräumte Vetorecht und das den türkisch-zyprischen Parlamentariern in bezug auf Steuerangelegenheiten eingeräumte Vetorecht, erwiesen sich als nicht durchsetzbar und legten den Prozess der demokratischen Entwicklung lahm.

So schlug der Präsident der Republik, Erzbischof Makarios III, im November 1963 den Führern der türkisch-zyprischen Gemeinschaft Verfassungsänderungen vor. Die Türkei antwortete im Namen der türkisch-zyprischen Gemeinschaft und lehnte die Vorschläge ab. Anstatt sich mit den Vorschlägen auseinander zu setzen, leiteten die türkisch-zyprischen Führer eine interkommunale Krise in die Wege und zogen sich aus der Regierung und aus dem Parlament zurück. Sie gründeten darüber hinaus militärische Enklaven in Nikosia und

anderen Teilen der Insel mit der Hilfe von Militärpersonal aus der Türkei.

Im Januar 1964 schlägt Vizepräsident Kütschük eine Teilung der Insel vor. Die Türkei droht mit einer Invasion Zyperns. Die UN-Friedenstruppe UNFICYP, dessen Gründung der Weltsicherheitsrat durch die Resolution 184/64 beschlossen hatte, traf auf Zypern ein. Am 8. und 9. August 1964 bombardieren die Türken griechisch-zyprische Dörfer in Tylliria. Der US-Präsident Johnson reagierte auf die Angriffe der Türkei und warnte sie vor einer Invasion Zyperns.

1965 veröffentlicht Galo Plaza einen Bericht, in dem er für die Rechte der türkischen Zypem als Minderheit auftritt und die Idee der Teilung nach ethnischen Gruppen ablehnt. Der Vermittlungsausschuss wird von der türkischen Regierung zurückgewiesen. Die UN-Vollversammlung verabschiedet die Resolution Nr. 2077, welche die volle Souveränität Zyperns bestätigt.

Für die Türkei brachte dieses Abkommen große Begünstigungen, für die griechische Seite jedoch eher Nachteile, denn nun war Griechenland mit der Türkei vertraglich gebunden und musste Rechenschaft ablegen.

1967 erfolgt in Griechenland ein Militärputsch und die türkisch-zypriotischen Führer nehmen dies wahrscheinlich zum Anlass, die Gründung einer "Provisorischen türkisch-zypriotischen Verwaltung" bekannt zu geben.

Im Februar 1968 wird der Erzbischof Makarios bei den Präsidentenwahlen mit überwältigender Mehrheit wiedergewählt (96%). Zwei Jahre später, am 8.3.1970 wird ein Attentat auf ihn verübt. In dieser Zeit kehrt der General Grivas heimlich nach Zypern zurück und gründet die Organisation "EOKA B". Mit der Einwilligung der griechischen Junta beginnt er eine Kampagne zur Vereinigung mit Griechenland und gegen die zypriotische Regierung. 1973 wird der Erzbischof wiedergewählt. Am 27.1.1974 stirbt General Grivas. Am 2.7.1974 fordert Präsident Makarios in einem offenen Brief an den griechischen Präsidenten Ioannidis den Abzug griechischer Offiziere aus Zypern. Stattdessen findet am 15.7.1974 ein Putsch gegen die zypriotische Regierung und insbesondere gegen den Erzbischof Makarios statt. Ein von den Zielen des Putsches war Makarios Ermordung. Die sehr gut organisierten Angriffe fanden am gleichen Tag in allen Städten und in vielen Dörfern statt. Diese Aktivitäten wurden von Mitglieder der "EOKA B" oder von griechischen Offizieren und ΕΛ.ΔΥ.Κ. (Ελληνική Δύναμη Κύπρου) durchgeführt.

Die Position der Türkei – Pläne zur Teilung

Türkei hatte jedoch eigene Pläne für die zukünftige Existenz Zyperns. Sie plante die Teilung der Insel und den Anschluss des türkisch-zypriotischen Teils an die Türkei. Ihre Ansprüche auf die Insel in den 50er Jahren verwandelten sich in den 60er Jahren in Drohungen und Aggressionsakte. Die türkische Regierung hätte jedoch als Nachfolger des osmanischen Reiches in Übereinstimmung mit dem Lausanner Abkommen von 1923 auf alle Ansprüche gegenüber Zypern verzichten müssen.

Im Jahre 1964 erklärte der damalige türkische Außenminister F. C. Erkin offen, dass Zypern von lebenswichtiger Bedeutung für die Türkei sei, nicht nur aufgrund des Vorhandenseins der türkischen Gemeinschaft auf der Insel, sondern auch wegen seiner geostrategischen Bedeutung.

In einer öffentlichen Erklärung im Jahre 1964 betonte der Vizepräsident der Türkei, Kemal Satir: "Zypern wird in zwei Teile geteilt, der eine davon wird an die Türkei angeschlossen."

Bemühungen der zypriotischen Regierung 1964-1973

Trotz der Drohungen seitens der Türkei, an deren Ziele sich die türkisch-zypriotischen Führer angeschlossen hatten, unternahm die zypriotische Regierung alles in ihren Kräften Stehende, um die normalen Bedingungen auf der Insel wiederherzustellen. Zypern bot sowohl eine volle Charta von Minderheitsrechten für die türkischen Zyprer, die sie bei der UNO angemeldet hatte, als auch wirtschaftliche Anreize für türkische Zyprer, die von ihren Führern gezwungen worden waren, sich in militärischen Enklaven anzusiedeln, und sich jedoch entschlossen haben, in ihren Heimorten zurückzukehren. Im Jahre 1968 leitete die zypriotische Regierung die Aufnahme von interkommunalen Gesprächen mit den türkisch-zypriotischen Führern ein, um eine Vereinbarung über ein neues Verfassungssystem für Zypern zu erzielen.

Der Einfluss der separatistischen türkisch-zypriotischen Führung auf die türkisch-zypriotische Bevölkerung war jedoch stark. Genauso stark war auch die Entschlossenheit jener Führer, die Pläne der Türkei, Zypern zu teilen, zu unterstützen.

Trotz dieser Politik kehrte Zypern langsam zu normalen Bedingungen zurück und im Jahre 1974 lebte und arbeitete ein großer Teil der türkischen Zyprer verstreut zwischen ihren griechischen Landsleuten.

Die Türkei wartete jedoch auf einen Anlass, auf die Insel einzumarschieren, während eine separatistische türkisch-zypriotische Führung, mit Denktasch an der Spitze, über das Schicksal der türkisch-zypriotischen Gemeinschaft entschied.

Diesen Anlass fand sie an dem am 15. Juli 1974 von der griechischen Militärjunta gegen die zypriotischen Regierung angezettelten Putsch, mit den bekannten und bis heute noch andauernden Folgen.

■

Τουριστική Προοπτική

Ιωάννης Σουλτανίδης

Ο κ. Σουλτανίδης είναι τουριστικός πράκτορας, ιδιοκτήτης ταξιδιωτικών γραφείων

Διαβάζοντας και ακούγοντας τα σχόλια για τον τουρισμό στην Ελλάδα διαμορφώνει ο καθένας την άποψη ότι σε γενικές γραμμές όλα πάνε καλά. Λαμβάνοντας όμως υπόψη διάφορες άλλες παραμέτρους διακρίνουμε το χάσμα. Για παράδειγμα, η χιλιομετρική ακτή της Ελλάδας με τα νησιά της είναι ίση περίπου με αυτήν της ηπείρου της Αφρικής. Ο τουρισμός της δε δεν φτάνει ούτε τον μισό της ισπανικής νήσου Μαγιόρκας. Και φυσικά να μην μιλήσουμε για τον ανταγωνισμό εκ μέρους της Τουρκίας η οποία δεν έχει καθόλου νησιά. Τι συμβαίνει λοιπόν; Αποκοιμηθήκαμε πάλι στο μαξιλάρι των επιτευγμάτων των προγόνων μας;

Δικαιολογημένα απουσιάζαμε από την μεγάλη βιομηχανική επανάσταση στις αρχές του αιώνα, με ποια δικαιολογία θα απουσιάσουμε τώρα από την μεγάλη τουριστική επανάσταση που άρχισε έναν αιώνα μετά; Αν τότε ήταν ο ατμός μέσα στα μεγαθήρια εργοστάσια η κινητήρια δύναμη, σήμερα κινητήρια δύναμη είναι οι αερομεταφορές. Αυτό δηλαδή που στην Ελλάδα παραμελήθηκε. Οι Έλληνες ξενοδοχοί επένδυσαν δισεκατομμύρια σε πραγματικά αξιοθαύμαστες μονάδες περιμένουν όμως – σαν τα σπουργιτάκια – να έρθουν οι ξένοι αερομεταφορείς να τους φέρουν τους τουρίστες. Η απουσία του Ελληνικού Αερομεταφορέα είναι αισθητή παντού. Η Ολυμπιακή απασχολημένη με τα εσωτερικά της προβλήματα μετά δυσκολίας μεταφέρει τους Έλληνες του εξωτερικού, η δε AEGEAN τώρα με την αγορά της CRONUS μπαίνει στην ευρωπαϊκή αγορά η οποία για την ώρα και πάλι αποτελείται από τους Έλληνες του εξωτερικού. Τους τουρίστες ποιος τους μεταφέρει λοιπόν; Δημιουργούμε δηλαδή τουριστική υποδομή στην Ελλάδα αφήνοντας την μεταφορά των τουριστών στους ξένους αερομεταφορείς, οι οποίοι και ανάλογα με την πολιτική τους καθορίζουν ακόμα και το μήκος της τουριστικής περιόδου στην Ελλάδα.

Θεωρώντας αυτά και άλλα πολλά παρόμοια ως δεδομένα ποια θα έπρεπε να είναι χάραξη της παραπέρα τουριστικής πολιτικής;

1. Προτεραιότητα στους εθνικούς αερομεταφορείς Ολυμπιακή και Aegean για επέκταση των δικτύων τους στο εξωτερικό με αύξηση των συχνοτήτων πτήσεων τους.
2. Άνοιγμα των ελληνικών αεροδρομίων σε νυχτερινές πτήσεις για την καλύτερη κάλυψη των ωρών πτήσεων των αεροσκαφών.
3. Δημιουργία βάσης πτήσεων Ελληνικού τσάρτερ στο αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης με δυνατότητα ανταπόκρισης από εκεί στα κυριότερα νησιά του Αιγαίου επί καθημερινής βάσης.

4. Τουλάχιστον δυο πτήσεις την εβδομάδα από εξωτερικό για τα νησιά του Ιονίου (αεροδρόμιο Πρέβεζας η Κέρκυρας)

5. Συνέχιση των πτήσεων του καλοκαιριού και μέσα στον χειμώνα μετά από κοινή συνεννόηση με τους τοπικούς παράγοντες.

6. Άνοιγμα από τον χειμώνα 2003-2004 των περιοχών Κρήτης, Ρόδου, Χαλκιδικής, Θάσου και Κέρκυρας για υποδοχή τουριστών μετά την καθιέρωση των πτήσεων τσάρτερ.

7. Εκμετάλλευση των ελληνικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό (εστιατόρια, ραφεία, εμπορικά, γραφεία, ιατρεία, κ.λ.π.) για την διαφήμιση του τουρισμού στην Ελλάδα.

8. Προσαρμογή της διαφήμισης στα εναλλασσόμενα ενδιαφέροντα των επισκεπτών (π.χ. από την αρχαιολογία στις αρχές του 1970 στα ιαματικά λουτρά του έτους 2002)

9. Σύσταση εταιρίας εκτός δημοσίου για συλλογή στοιχείων, έρευνες, συντονισμό δραστηριοτήτων και εξασφάλιση ποιότητας.

Αποτελεί ειρωνεία να προσπαθούμε να ανακαλύψουμε και πάλι τον τροχό. Μελετώντας επιτυχίες και λάθη άλλων μπορούμε να στηριχθούμε σε ένα ασφαλές οικοδόμημα. Λίγες είναι οι εταιρίες που μπορούν να ξεκινήσουν δρομολόγια έχοντας το 50% των θέσεων τους ήδη πουλημένες (ελληνικό επιβατικό δυναμικό από το εξωτερικό). Χρειάζεται μόνο το επιτελείο εκείνο που θα

κηρύξει πανεθνικό προσκλητήριο για την συστράτευση όλων με σκοπό την τουριστική σαιζόν των 12 μηνών.

Δίνοντας βάση στους ελληνικούς αερομεταφορείς και με την 12μηνη σαιζόν, πρώτον θα πέσουν οι τιμές στα εισιτήρια, στα καταλύματα και στα εμπορικά καταστήματα δημιουργώντας μια και έξω τις προϋποθέσεις για περισσότερους επισκέπτες οι οποίοι θα αποφέρουν και την αναμενόμενη ζήτηση για τις επόμενες χρονιές.

Πριν συμβούν όμως όλα αυτά, η μάλλον για να συμβούν όλα αυτά πρέπει να αλλάξει η νοοτροπία πολλών τοπικών επιχειρήσεων που προβάλλοντας ως επιχείρημα το "και δεν το κλείνω εκεί που θα κατεβάσω τις τιμές" μπλοκάρουν την κάθε παραγωγική συζήτηση.

Πρέπει να σκεφθούμε ότι κλείνοντας το ξενοδοχείο κλείνει και ο μανάβης, ο μπακάλης, η καφετερία, το ρουχάδικο και πάει λέγοντας. Και σίγουρα καμία εταιρία δεν πρόκειται να προσφέρει πτήσεις σε περιοχές που ήδη από τον Οκτώβριο τα έχουν κλείσει τα μαγαζιά.

*Δημιουργούμε δηλαδή
τουριστική υποδομή
στην Ελλάδα
αφήνοντας την
μεταφορά των
τουριστών στους
ξένους αερομεταφορείς*

Βλέπουμε λοιπόν ότι δεν τίθεται θέμα κάποιος να κάνει την αρχή. Όσο δύσκολο και να μας φαίνεται, πρέπει η αρχή να γίνει από πολλούς μαζί, σύγχρονα, μελετημένα και... σήμερα!!!

Έχοντας μπροστά μας την Ολυμπιάδα 2004 μπορούμε να βάλουμε ένα ορόσημο επίτευξης των παραπάνω. Αν η διαφήμιση της χώρας μας εν όψιν της Ολυμπιάδας περάσει ανεκμετάλλευτη θα χρειασθούν μετά ακόμα μεγαλύτεροι κόποι και θυσίες.

Με την εμφάνιση ισχυρών οικονομικών ομίλων στο τουριστικό προσκήνιο μπορούμε να ελπίζουμε σε μια αναθεώρηση των σημερινών δεδομένων.

Ένα καράβι είναι ασφαλές στα ήρεμα νερά του λιμανιού, μόνο που δεν κατασκευάστηκε γι αυτόν τον σκοπό

Τα ελληνικά & ελληνογενή τοπωνύμια της οικουμένης

Βαρθολομαίος Λάζαρης

Ο κ. Λάζαρης είναι πλοίαρχος του εμπορικού ναυτικού

Το παρακάτω κείμενο είναι απόσπασμα από υπό έκδοση βιβλίο του κ. Λάζαρη «Όλος ο κόσμος είναι Ελλάδα».

Σιγάν την αλήθειαν χρυσόν εστί θάπτειν

Πυθαγόρας

Εις το προηγούμενο μέρος του βιβλίου, αναφέρονται συγκλονιστικά στοιχεία του εκπληκτικού ειρηνικού εποικισμού και εκπολιτισμού του πλανήτη μας, από τους προϊστορικούς και προκατακλυσμαίους προγόνους μας Αρείους, Αιγίους, Πελασγούς, Έλληνες, σε ένα έπος άνευ προηγουμένου και επομένου, όπως αξιολογείται από τις πάμπολλες και ισχυρότατες ενδείξεις και αποδείξεις που έχουν καταγραφεί σε πανάρχαια και αρχαία κείμενα όχι μόνον ελληνικά, αλλά και περσικά, ινδικά, τευτονικά, ιαπωνικά κλπ. κλπ. καθώς και σε συμπερασματικές μελέτες συγχρόνων ερευνητών.

Η πανάρχαιη εκείνη ελληνική διείσδυσις και διασπορά, ως και οι επόμενες που επηκολούθησαν μετά από κάθε κατακλιση, φέρνοντας νέο πολιτισμό, η ανανεώνοντας τον προϋπάρχοντα, ήταν το ακριβώς αντίθετο των βαρβαρικών επιδρομών που αποκλειστικό σκοπό είχαν την μετά πανθραυστικής μανίας καταστροφή, λεηλασία και σκλαβοπάζαρο.

Αν ληφθεί υπ' όψιν, ότι τότε δεν υπήρχε περιορισμένος ζωτικός χώρος για τα έθνη, και επομένως, ούτε σύνορα, πλέον του γεγονότος ότι οι εκπολιτιστάι έποικοι edιδασκαν γραφή, τέχνη, ιατρική, θρησκεία, οργάνωση, οικογένεια, και άλλους θεσμούς και αγαθά άγνωστα στους πρωτογόνους λαούς, φυσικότατο ήταν εκείνοι να τους υποδέχονται και τιμούν σαν θεούς, αλλά και να διατηρούν ισχυρές αναμνήσεις εκείνων των επισκέψεων.

Λευκοί θεοί λοιπόν από την Ανατολή, την Τούλα (=αρχαιότατη ελληνική αποικία Θούλη), εποίκισαν την αμερικανική ήπειρο και εκπολίτισαν όλες τις φυλές των ιθαγενών, οι οποίοι όπως και οι Ινδοί τής Ασίας, εν καιρώ έλαβαν το τιμητικό όνομα Ινδιος =Ιν(ις)+ Διός=τέκνα Θεού. (Ινδιος ως έχει προαναφερθεί, εκαλείτο και ο εκ Ζακύνθου μνηστήρ τής Πηνελόπης)

Λευκοί θεοί εκπολίτισαν τους νησιώτες της Ωκεανίας..

Λευκοί θεοί εκπολίτισαν την Αίγυπτο, Περσία, Ινδία, Κίνα, Ιαπωνία, Ωκεανία Αμερική... όπως οι θρύλοι, οι παραδόσεις και αλλά στοιχεία πιστοποιούν, αφήνοντας παντού γνώσεις, γλωσσικά κατάλοιπα, σύμβολα, έθιμα, μονοθεϊσμό, τέχνη, οικοδομήματα....

Τεό αποκαλούν τον θεό οι ιθαγενείς της αμερικανικής ηπείρου από τον Αρκτικό Βορρά, έως την Ανταρκτική..

Τεό αποκαλούν τον θεό οι νησιώτες της Ωκεανίας από την Ανατολή έως την απώτατη Δύση.

Ταό αποκαλούν τον θεό και οι Ταοιστάι Κινέζοι...

Λευκοί θεοί άφησαν τις 1.100 πανάρχαιες ελληνικές λέξεις που σώζονται εις τις αιολικού τύπου διαλέκτους των απομονωμένων νησιών της Πολυνησίας, όμοιες με πάμπολλες που καθ όμοιον τρόπο διετηρήθησαν και στην ιδιάζουσα γλώσσα των Μάγιας και Αζτέκων.

Κρητική 100% είναι η προκολομβιανή γραφή των Μάγιας, και 30% ελληνική η γλώσσα τους, ενώ παρομοίως και η γλώσσα των Αζτέκων βρίθει ελληνικών λέξεων.

Η προκολομβιανή γλώσσα Κέτσουα (των Ίνκας της Νοτίου Αμερικής) είχε εμπλουτισθεί (προ της ανακαλύψεως της Αμερικής από τον Κολόμβο, κατά την προϊστορική περίοδο), με πληθώρα ελληνικών λέξεων, που καλύπτουν περισσότερο από το ήμισυ του λεξιλογίου της, όπως και η γλώσσα των Αραουκανών της Χιλής, που διετήρησε τη ελληνική (λακωνική) δομή της.

Κρητική είναι και η αρχαία ινδική, η σανσκριτική (=Ωσάν ες Κρήτην) που κυριολεκτικά βρίθει από ελληνικές νοηματικές λέξεις, και που κατ εξαίρεσιν από τις άλλες ασιατικές γλώσσες, ανήκει στην ιαπετική ομογλωσσία, και μόνον αυτή και η ελληνική έχουν "ευκτική"!

Ελληνικός είναι ο ισόπλευρος σταυρός, αλλά και ο αγκυλωτός σταυρός, το σύμβολο του θεού Ήλιου Απόλλωνος ως και των προγενεστέρων του, Αρείων Ηλιακών Θεοτήτων, που συναντάται παντού, σ όλον τον κόσμο απ όπου πέρασαν και κυριάρχησαν οι εκπολιτιστάι Άρειοι Έλληνες (κατά τούς Ορφέα, Στράβωνα, Νόνο κ.α., Αρ=γη, Αρεία= Θράκη-Ελληνική χερσόνησος, Άρειος=γηγενής-Έλλην)

Προϊόντα της διδασκαλίας του Ερμή του Τρισμεγίστου (9.000 π.Χ.) είναι όλες οι μονοθεϊκές θρησκείες του κόσμου...

Ελληνικής προφανώς καταγωγής είναι όλα τα "αγνώστου προελεύσεως" μεγαλιθικά κτιριακά μνημεία, αφού η κατασκευή τους εμπεριέχει μόνον ελληνική θεωρία τέχνη και σύμβολα, δηλαδή μαθηματικές αρχές και αλήθειες που πρώτοι οι Έλληνες διετύπωσαν, όπως ο ελληνικός πήχυς= π/6 (=3,14:6=0,5236), ο λόγος περιμέτρου/διαμέτρου = 3,1416, η χρυσή τομή (τελεία αναλογία μήκους ως προς το πλάτος των ορθογωνίων παραλληλογράμμων)= 1,618, το Πυθαγόρειο θεώρημα $a^2 + b^2 = \gamma^2$, ο ειδικός προσανατολισμός, η τεχνική και ο σκοπός κατασκευής, τα συχνά απαντώμενα σύμβολα του αγκυλωτού σταυρού, κρητικού βουφόνου πέλεκου, μυκηναϊκών ξιφιδίων.

Ελληνικής προϊστορικής κατασκευής φέρεται να είναι και η μεγάλη πυραμίδα της Αιγύπτου, η οποία πλέον των πολλών

στοιχείων της ως άνω μορφής που εμπεριέχει, πολλές από τις διαστάσεις της μετρούμενες σε ελληνικούς αρχαίους πόδες η στάδια αφορούν αποστάσεις προϋπαρχόντων ελληνικών ιερών και πόλεων (υποδιαιρεθειςών: 1000, κλπ) και εκφράζονται με ελληνικούς χαρακτηριστικούς συμβολικούς λεξαριθμούς που συχνά αναφέρονται στα ονόματα των προγενεστέρων θεοβασιλέων των Ελλήνων. Άλλωστε και η παραδοσις και οι αρχαίες γραφές εκεί συγκλίνουν.

Φυσική συνέπεια της δραστηριότητας των παναρχαίων Ελλήνων ήταν και η καθιέρωσις ελληνικών τοπωνυμίων, εκ των οποίων πολλά εξακολουθούν και επί των ημερών μας να είναι κυρίαρχα, και αδιάφευστες αποδείξεις της επικής προϊστορικής και ιστορικής παρουσίας και παγκοσμιοτήτος του Ελληνισμού.

Ενδεικτικώς σημειώνονται τα βασικότερα διεθνώς αποδεκτά, που αφορούν ηπειρούς, ωκεανούς, ευρύτερες περιοχές, έθνη, πόλεις, ποταμούς, όρη...

Κόσμος, Σφαίρα, Πόλος, Ευρώπη, Ασία, Αφρική Ανταρκτική, Ωκεανός, Ατλαντικός, Ινδικός, Αρκτικός, Ωκεανία, Πολυνησία, Μεγανησία, Μικρονησία, Μελανησία, Ινδονησία, Πέλαγος, Αρχιπέλαγος..

Λάος (=λαός), Ινδίες, Πενταποταμία (=Πεντζάπ), Μεσοποταμία, Περσία, Αρμενία, Αραβία, Πέτρα, Συρία, Παλαιστίνη, Φοινίκη, Αίγυπτος, Αιθιοπία, Λιβύη Τυνησία...

Βρετανία (=Βρετανία-Brittany-Bruttania=χώρα του Βρούτου) και Αλβιών, Σκωτία (=χώρα του σκότους) και Καληδωνία, Ιρλανδία (=χώρα της θαλασσινης θεάς ίριδος), καί Ιέρνη (Ιερά νήσος) Δανία (=Χωρα των Δαναών), Ιβηρία, Ισπανία (=Ες Πάνα), Γαλλία, Βρετάνη (=χωρα του εκπολιτιστή Ηρακλειδη Βρέττη), Ελβετία, Αυστρία (=Ιστρία, η χώρα πέριξ του ποταμού Ίστρου) Αλβανία, Ιλλυρία, Ιταλία, Σικελία, Σαρδηνία (=χωρα του Ηρακλειδη Σάρδου)

Mines(=Μινώες-Ορυχεία), Αντίλλες (=Αντί-Ήλιος), Δαρδανέλια (=εκ του Δαρδάνου), Δαρδα(νι)στάν (=περιοχη των Ινδιών φέρουσα το όνομα του Αρείου-Μακεδόνο βασιλέως Δαρδάνου), Γιουνάν (=Ιωνία – περιοχή της Ν.Κίνας) Γιουναιχάν (=χώρα Ιώνων – όσις εις Αραβιαν), Χαινάν (=Χαονία/Δυτικη Μακεδονια-νήσος εις Νοτ. Κίνα)...

Πότομακ (=ποταμός), Αμαζόνιος, Νείλος, Δούναβης (=Δάνουβης), Δνείπερος (Δανείπερος), Δνείστερος (=Δανύστερος), Τάναις (=Δάναις), Ιριδανός, Ροδανός, Ιορδάνης (=ιερός Δανός), Ινδός, Τίγρης, Ευφράτης...

Καύκασος, Ταύρος, Αντίταυρος, Ιμαλία Ίμαιον ορός), Πυρηναιία, Άλπεις...

Αρκετά από τα τοπωνυμία παρέμειναν άφθαρτα, αγέρωχα, νοηματικά, ενθυμίζοντα την παλαιά αίγλη και πνευματική κοσμοκρατορία, εις δόξαν εκείνων που δεν διανοήθησαν να τα καταστρέψουν, όντες Έλληνες κατά Ισοκράτην, ως μετέχοντες της ελληνικής παιδείας και συνειδήσεως, π.χ. ACADEMIA, ACHERON, ACTAEON, ALPHA, AMAZON,

AMPHTTRITE, ANDROMACHE, ANTARKTIS, ANTIOPE, ANTIPODES, APOLLONIA, ARGO, ARCADIA, ARIS, ARISTA, ARMONIA, ATLANTIS ASBESTOS, ASIA, GORGONA, DIAS, DION, DENDRON, DELTA, ESPERIA, EUROPE, EUCALIPTOS, KLIMAX, KOSMOS, NAOS, PACTOLUS... κλπ, κλπ.

Τα περισσότερα τοπωνύμια προσηρμόσθησαν με την πάροδο του χρόνου στις φωνητικές ανάγκες και ορθογραφικές απαιτήσεις των νεωτέρων ελληνογενών και μη γλωσσών, καλύπτοντας ένα ευρύτατο φάσμα μεταξύ εκείνων που ανιχνεύονται, αλλά και εκείνων που δεν αναγνωρίζονται πλέον. π.χ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ=ALEXANDER-ALEJANDRO-ALESSANDRO-ALEKSANDRO, ΑΙΑΚΙΟΝ=AJACCIO, ΚΑΡΙΕΣ=GARGESE, ΜΕΣΟΛΙΘΟΣ= ME(so)LITO... ΑΖΩΤΟΝ=ASHDOD, ΑΙΛΑΝΑ= EILAT, ΕΜΠΟΡΙΟΝ= AMPURIAS, ΙΕΡΑΞ= GERACE κ.ο.κ.

Πολλά τοπωνύμια παρεφθάρησαν και μετεβλήθησαν τόσο, εν σχέσει με την αρχική τους μορφή ώστε να μην σημαίνουν πλέον τίποτε εις τους μετέπειτα αλλογλώσσους, οι οποίοι, αφότου απεγύμνωσαν τις λέξεις από τα σοφά νοήματα τους,

τις υπεβίβασαν αυθαίρετως σε σημειολογικές, με αποτέλεσμα να μην έχουν πλέον κανένα νόημα, ή το χειρότερο να σημαίνουν ακόμη και άσχετα πράγματα. π.χ.

ΑΛΜΑ= ALMA, πού σήμερα σημαίνει ΨΥΧΗ
ΔΟΜΗ=DOME, πού σήμερα σημαίνει ΘΟΛΟΣ
ΛΑΥΡΑ=LAURA πού σήμερα σημαίνει και ΔΑΦΝΗ
ΚΙΡΚΗ και ΚΙΡΚΟΣ (είδος γερακιού που διαγράφει κύκλους) απ όπου παράγονται οι λέξεις CIRCE, CIRCUS, CIRCL, CHURCH..., ΦΥΛΗ = PHILI-HILI-CHILE,

ΔΕΛΦΟΙ= DELPHI-DELHI
ΙΕΡΟ ΣΟΛΥΜΩΝ-ΙΕΡΟΣ ΣΑΛΟΣ = ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ-JERUSALEM,
ΝΕΑ ΓΗ = ΓΗ ΝΕΑ - GUINEA... κ.α.

Αξιοπρόσεκτη εδώ και αλλού είναι η προοδευτική παραφθορά ορισμένων εκ των νοηματικών τοπωνυμίων, έως ότου αλλοιώνεται εντελώς το αρχικό τους νόημα

Όμως και νέα ελληνογενή τοπωνύμια εδημιουργήθησαν από τις νεώτερες Ιαπετικές γλώσσες, όπου συχνά εχρησιμοποιήθη ένα ελληνικό συνθετικό, εις το οποίο προσετέθη δεύτερο ξένο η και Ελληνικό, η κάποια κατάληξις, ώστε τα νέα τοπωνύμια να μην απαντώνται μεν εις τη Ελλάδα, πλην όμως η ελληνική καταγωγή τους να είναι πασιφανής.

π.χ. ALPINOPOLIS, AMORINOPOLIS, ANNAPOLIS, ANTIPOLOS, ARENAPOLIS, ESPERANTINOPOLIS, EPIDENDRON, FLORIANAPOLIS,ITAINOPOLIS... Και πολλά άλλα.

Επίσης δεν είναι και λίγα τα ελληνικότατα, νοηματικά τοπωνύμια που σκοπίμως διεστρεβλώθησαν ή αντεκατεστάθησαν

*Λευκοί θεοί άφησαν τις
1.100 πανάρχαιες
ελληνικές λέξεις που
σώζονται εις τις
αιολικού τύπου
διαλέκτους των
απομονωμένων νησιών
της Πολυνησίας*

ολοσχερώς με άλλα ασήμαντα από τους συμπλεγματούς εχθρούς του οικουμενικού ελληνικού πολιτισμού και ιστορίας, που επιδιώκουν λυσσαλέα την ισοπέδωση και τον συσκοτισμό ο οποίος εξυπηρετεί τις μακροπρόθεσμες πολιτικές σκοπιμότητες τους.

Είναι αξιοσημείωτο άλλωστε ότι στα "ειδικά" πανεπιστήμια του Νέου Κόσμου διδάσκεται και εφαρμόζεται από τους θεωρητικούς της παρακμής το νέο δόγμα "σημασία δεν έχει η ιστορική αλήθεια, σημασία έχει η πολιτική σκοπιμότητα" οπότε οι δύστυχοι σπουδασταί, οι "αυριανοί επιστήμονες" που προορίζονται να διδάξουν την επομένη ατυχή γενεά, "μαθαίνουν" πως η μεν θεά Αθηνά ήτο νέγρα, οι δε... ασήμαντοι Πλάτων και Αριστοτέλης έκλεψαν τις φιλοσοφίες που εδίδαξαν, από "σοφούς Αφρικανούς" που τις είχαν εναποθέσει στην βιβλιοθήκη της Αλεξανδρείας η οποία όμως για κακή τους τύχη με την σειρά της ήτο κατά αιώνες μεταγενέστερα της εποχής του Πλάτωνος και Αριστοτέλη...

Έτσι έχομε εκτρωματικές μετονομασίες όπως:

π.χ. η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΣ που έγινε ISTANBUL
η ΕΦΕΣΟΣ που ανεβαθμίσθη εις KUSADASI
η ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΣ που προήχθη εις GELIBOLU
ο ΜΑΙΑΝΔΡΟΣ που εβελιώθη εις MENDERES
η ΠΑΝΟΡΜΟΣ εξωραίσθη εις BANDIRMA, και
η ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΟΣ εις BODRUM, ΜΑΓΝΗΣΙΑ εις MANISA και ΙΚΟΝΙΟΝ εις...ΚΟΝΥΑ κλπ, κλπ.

Είναι άρα και αναμενόμενον, μετά κάποιο εύλογο χρονικό διάστημα να υποστηριχθή η άποψις πως τα τουρκικά ήσαν τα αρχαία και αυθεντικά ονόματα, που οι κακοί Έλληνες εθνοκάπηλοι τα μετέτρεψαν σε ελληνικά... όπως άλλωστε και κάποιοι άλλοι υποστηρίζουν πως τον κατακλυσμό του... Νώε, οι... μεταγενέστεροι ανιστόρητοι και σωβινισταί Έλληνες μετονόμασαν δολίως σε κατακλυσμό του... Δευκαλίωνος, για να διεκδικήσουν την... πατρότητα της ανθρωπότητας και του πολιτισμού της, (ενώ όλοι κατάγονται από τον τελευταίο—Εβραίο επιβιώσαντα άνθρωπο) αντιστρέφοντας εντελώς την αλήθεια, γνωστού όντος ότι όσο μεγαλύτερο είναι το ψέμα, τόσο ευκολότερα γίνεται πιστευτό.

Παρομοίως θα παρατηρήσωμε ότι πολλά τοπωνύμια που λόγω αγνοίας επίστευοντο ως ξένα, τελικά είναι ελληνικότερα, από προϊστορικά έως ιστορικά και μεσαιωνικά.

Πολλές πανάρχαιες πόλεις έπαυσαν να κατοικούνται, ή εκυριεύθησαν από βαρβάρους και μετωνομάσθησαν.

Τέλος άπειρα τοπωνύμια, η κατεστράφησαν μόνον και μόνον από την ανελέητη φθορά του χρόνου, αλλά εις αντίθεσιν και κατά θείαν οικονομίαν, ογκώδης αριθμός τοπωνυμίων ελληνικών ή ελληνογενών ή εξ ονομάτων-λέξεων που εισήλθαν στις ελληνογενείς γλώσσες, έχει καθιερωθεί κατά τους νεωτέρους χρόνους εις τα πέρατα της γης από τους απανταχού

Πανέλληνες, Φιλέλληνες, και Έλληνες κατά Ισοκράτην οι οποίοι προτίμησαν ελληνικά νοηματικά τοπωνυμια και ονόματα από τοπικά δικά τους, στερεώνοντας και τιμώντας την παγκοσμιότητα του Ελληνισμού.

Είναι αυτονόητο ότι τα τοπωνύμια που κατεγράφησαν, δεν είναι τα μόνα που υπάρχουν, (σ έναν κόσμο άλλωστε που κατά το απώτατο παρελθόν ήταν όλος Ελλάδα) αλλά μόνον όσα ήσαν κατορθωτό να εντοπισθούν μέσα στο χάος των αλλοιωμένων και παρεφθαρμένων ξενόγλωσσων ονομάτων και λέξεων. Ο καταγραφείς όμως όγκος των, είναι χαρακτηριστικά εύγλωττος και επιτρέπει στην φαντασία κυριολεκτικά να οργιάσει προκείμενος να πλησίαση κατ ελάχιστον την ασύλληπτη πραγματικότητα του αγλαού παρελθόντος. Θα έπρεπε εξειδικευμένοι και ελληνόψυχοι (όχι απλώς ελληνόφωνοι) επιστήμονες (ιστορικοί, φιλόλογοι, αρχαιολογοί γεωγράφοι, γλωσσολογοί κλπ) να ξεθάψουν από την λήθη του χρόνου και του σκότους τη σκοπιμότητα ολόκληρο τον υπάρχοντα θησαυρό των απείρων ελληνικών τοπωνυμίων, σαν ελάχιστο μνημόσυνο των θεμελιωτών του ελληνικού-παγκοσμίου πολιτισμού.

Τελικά παρά την λήθη που επέβαλε ο α-προσμέτρητος χρόνος των ισοπεδωτικών χιλιετιών που διέρρευσε, δεν έσβησαν όλα. Ο Ελληνισμός και ο πολιτισμός του, οι πρώτοι στον κόσμο σε ηλικία, έκταση και ποιότητα, άφησαν παντού ανεξίτηλα ίχνη, επεβίωσαν, επεβλήθησαν διεθνώς, έγιναν παγκόσμιοι, απεριόριστοι, πνευματικοί και επομένως ακαταμάχητοι, σε αντίθεση με πολιτισμούς άλλων αρχαίων εθνών που ξεκίνησαν απότομα, χωρίς προεξελικτικά στάδια (Μάγιας, Αζτέκων. Ινδού ποταμού..), σαν κάποια "ξένη" δύναμις να τους ώθησε για να φθάσουν έως κάποιο σημείο όπου εκεί εξησθένησε η αρχική ωθητήρια δύναμις, και σταμάτησαν, πάγωσαν, παραμένοντες "εσωτερικοί πολιτισμοί" χωρίς παγκοσμια ακτινοβολία όπως ο ελληνικός πολιτισμός που προηγήθη.

Και όμως η συμβατική ιστορία, δημιουργη-μα σκοπιμότητας εκείνων που πλήττονται από την αλήθεια, υποκρίνεται ότι αγνοεί την πραγματικότητα.

Υπάρχουν περί τις 4.000 πανάρχαιες-προϊστορικές πόλεις αποικίες Ελλήνων καταγεγραμμένες από αρχαίους Έλληνες και Λατίνους γεωγράφους, ιστορικούς κλπ συγγραφείς που αποδεικνύουν την αναμφισβήτητη και ανεπανάληπτη εκπολιτιστική διείσδυση και προσφορά των Ελλήνων σ όλον τον κόσμο από τους προϊστορικούς χρόνους.

Παρά ταύτα, αν και οι σύγχρονες ανθρωπολογικές και αρχαιολογικές ανακαλύψεις εν συνδυασμώ με την ετυμολόγησιν των τοπωνυμίων πιστοποιούν την προϊστορικήν ελληνικότητα τους, εν τούτοις οι σοφοί της παρακμής συχνά παριστάνουν ότι θεωρούν τις πόλεις ως φοινικικές, (χωρίς να διευκρινίζουν δολίως αν πρόκειται περί Ελληνοφοινικικών ή Σημιτοφοινικικών) ή ρωμαϊκές, ή αν χρειασθή και κελτικές (χωρίς να αποσαφηνίζουν σκοπίμως αν τις έκτισαν βόρειοι Κέλτες, ή Έλληνες Κελτοί) κ.ο.κ.. και πάντως υποκρινόμενοι ότι αγνο-

Είναι άρα και αναμενόμενον, μετά κάποιο εύλογο χρονικό διάστημα να υποστηριχθή η άποψις πως τα τουρκικά ήσαν τα αρχαία και αυθεντικά ονόματα, που οι κακοί Έλληνες εθνοκάπηλοι τα μετέτρεψαν σε ελληνικά

ούν πως οι Ρωμαίοι αν και έφτιαξαν δρόμους, υδραγωγεία, και κωδικοποίησαν την (υπάρχουσα κυρίως ελληνική) νομοθεσία, εν τούτοις, δεν έκτισαν νέες πόλεις, αλλά μόνον κυρίως, κατεδάφισαν και μετονόμασαν πολλές από τις παλαιές υπάρχουσες.

Συχνά συναντούμε πολλά πανομοιότυπα τοπωνύμια, διάσπαρτα σε όλα τα σημεία του ορίζοντος. Συνήθως το παλαιότερο εξ αυτών αφορά αρχαία η προϊστορική ελληνική αποικία, ενώ τα όμοια του μετεφέρθησαν στις διαφορές άλλες χώρες ή από τους διαρκώς μετακινούμενους Έλληνες, ή από τους αλλόγλωσσους ιθαγενείς κατοίκους των ελληνικών αποικιών που μετηνάστευαν αργότερα κι αυτοί, χωρίς να γνωρίζουν την πρωτογενή νοηματική, ετυμολογική και ιστορική ρίζα και σημασία των συχνά παρεφθαρμένων ονομάτων που μετέφεραν σαν δικά τους εις ανάμνησιν της παλαιάς πατρίδος των, οπότε ανυποψίαστοι διέδιδαν κι αυτοί...ελληνισμό!

Άλλωστε το γεγονός ότι υπάρχουν πάμπολλα πανομοιότυπα τοπωνύμια διάσπαρτα σε άσχετες χώρες με εντελώς διαφορετικές γλώσσες και πολιτισμούς, από μόνο του ενισχύει την πεποίθηση για την κοινή προέλευση τους, λογικά από την αρχαιότερη και πλουσιότερη γλώσσα που είναι η ελληνική και που διεδώθησαν από τους μοναδικά αεικίνητους θαλασσοπόρους εκπολιτιστές Έλληνες εποίκους.

Πολλά πανάρχαια ελληνικά τοπωνύμια κυρίως στην αμερικανική ήπειρο, προϋπήρχαν της ανακάλυψης της από τον Κολόμβο, και διειρηθήσαν έστω και παρεφθαρμένα, από τους ιθαγενείς, πράγμα που άλλωστε ισχύει και για τις άλλες ηπείρους.

Τα αρχαία και προϊστορικά τοπωνύμια που αναφέρονται εις την βιβλιογραφία εφ' όσον αν και παρεφθαρμένα εξακολουθούν να είναι αναγνωρίσιμα ως διατηρούντα σχετικήν ομοιότητα μεταξύ του αρχαίου και συγχρόνου ονόματος, σημειώνονται με αστερίσκο *

Όσα τοπωνύμια σημειώνονται με σταυρό +, ως και τα συνώνυμα που έπονται, (εκτός των εννοιολογικών ή συμβατικών σημασιών τους), προέρχονται αμέσως ή εμμέσως από μυθικά, προϊστορικά ή ιστορικά ονόματα θεών, ημιθέων, θεοβασιλέων, βασιλέων, ηρώων, κ.α. προσωπικοτήτων που αναφέρονται στην βιβλιογραφία.

Τα τοπωνύμια που αναφέρονται μεμονωμένα χωρίς ειδικό χαρακτηρισμό όπως λ.χ. ακρωτήριο, όρος, λίμνη κ.λ.π., κ.λ.π. αφορούν πόλεις και χωριά.

Οι συντεταγμένες των ποταμών αναφέρονται με ακρίβεια συνήθως στις εκβολές των, ή και σε κάποιο άλλο σημείο τους, κυρίως αν διέρχονται από πολλές χώρες συχνάκις αλλάζοντας και ονομασίες, οπότε εις την δεύτερη περίπτωση η ακρίβεια είναι σχετική και ανάλογη της κλίμακος των χαρτών απ' όπου ελήφθησαν..

Οι συντεταγμένες των ορέων αναφέρονται εις τις κορυφές των η άλλο σημαντικό σημείο.

Οι συντεταγμένες των λιμνών, πόλεων και πολιτειών εις το περίπου κέντρο τους.

Γενικά οι συντεταγμένες των τοπωνυμίων που δεν αναφέρονται σε Άτλαντες, και ελήφθησαν από χάρτες, η ακρίβεια τους εξαρτάται από την κλίμακα των συγκεκριμένων χαρτών. Είναι όμως ικανοποιητική δια την εντόπισιν των.

Ομοίως πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν ότι οι συγκεκριμένες συντεταγμένες των οποιωνδήποτε γεωγραφικών σημείων, από διαφορετικούς Άτλαντες, παρουσιάζουν συχνά διαφορές.

Εις τους χάρτες που ακολουθούν, έχουν καταχωρηθεί ενδεικτικώς αρκετά ελληνικά και ελληνογενή τοπωνύμια, όσα επέτρεπε η στενότης του χώρου ιδίως στις πυκνοκατοικημένες περιοχές (ΗΠΑ, Ιταλία, Σικελία, Βέλγιο, Ανατολική Μεσόγειος, Αίγυπτος) και για τον ίδιο λόγο χωρίς τις ειδικές ενδείξεις δηλαδή αν πρόκειται για πόλεις, όρη, λίμνες, ακρωτήρια, κόλπους, αβαθή, υφάλους, αρχαία-προϊστορικά ή νέα τοπωνύμια κλπ., λεπτομέρειες οι οποίες άλλωστε αναφέρονται εις το αλφαβητικό ευρετήριο τοπωνυμίων. Οι καταρτησθέντες χάρτες είναι ενδεικτικοί και δεν καλύπτουν ολόκληρη την υδρόγειο ως λ.χ. Ατλαντικό ωκεανό. Αρκτική περιοχή. Ανταρκτική κλπ, όπου επίσης υπάρχει πλήθος χαρακτηριστικών ελληνικών τοπωνυμίων ως ΑΚΤΑΙΟΝ, ΙΛΙΕΥΣ, ΙΑΣΩΝ, ΜΕΤΕΩΡΟΝ, ΝΑΟΣ, ΠΥΡΑΜΙΔΑ, ΠΑΚΤΩΛΟΣ, ΑΝΤΙΠΟΔΕΣ, ΕΡΕΒΟΣ, ΛΑΥΡΙΗ, ΣΚΟΤΙΑ, ΜΑΓΝΗΤΙΚΟΣ ΠΟΛΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΠΟΛΟΣ κλπ.

Καταγραφή Ελληνικών και Ελληνογενών Τοπωνυμίων (Απόσπασμα)

ΧΩΡΑ	ΞΕΝΟ ΟΝΟΜΑ	ΕΛΛΗΝ. ΟΝΟΜΑ	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ Πλάτος / Μήκος
ΙΤΑΛΙΑ	ABANO THERME	ΑΒΑΝΟΝ ΘΕΡΜΗ*	45 21B / 011 47A
ΠΕΡΟΥ	ABISEO	ΑΒΥΣΣΕΟ	07°18N / 076°50D
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ABYDOS	ΑΒΥΔΟΣ	21°25N / 118°56A
Ν. ΑΦΡΙΚΗ	ACACIA lake	+ΑΚΑΚΙΑ λίμνη	32°18B / 022°40A
ΗΠΑ Knox	ACADEMIA	ΑΚΑΔΗΜΙΑ	40°25B / 082°28Δ
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ACHERON river	+ΑΧΕΡΩΝ ποταμός	37°14N / 145°42A
Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑ	ACHILES point	+ΑΧΙΛΛΕΥΣ ακρωτ.	36°51N / 174°52A
ΚΑΝΑΔΑΣ Alberta	ACME	ΑΚΜΗ	51°32B / 113°28Δ
ΗΠΑ N.York	ACRA	ΑΚΡΑ	42°18B / 074°03Δ

ΙΤΑΛΙΑ	ACRI	ΑΚΡΗ	39°29B / 016°23A
ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝ.	ACTAEON atolls	+ΑΚΤΑΙΟΝ ατόλλες	22°00N / 136°00Δ
ΑΤΛΑΝΤΙΚ. ΩΚΕΑΝ.	ACTAEON mount	+ΑΚΤΑΙΩΝ όρος	15°58N / 005°42Δ
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	ADAMANTINA	ΑΔΑΜΑΝΤΙΝΗ	21°41N / 051°04Δ
ΤΟΥΡΚΙΑ	ADANA	+ΑΔΑΝΑ, ΑΔΑΝΟΣ*	37 00B / 035 19A
ΤΖΑΜΑΙΚΑ	ADELPHI	ΑΔΕΛΦΗ	18°27B / 077°48Δ
ΗΠΑ N. Jersey	ADELPHIA	ΑΔΕΛΦΙΑ	40°13B / 074°15Δ
ΥΕΜΕΝΗ	ADEN (ATHEN)	+ΑΘΗΝΑ*	12°47B / 045°03A
ΙΝΔΙΑ	ADONI	+ΑΔΩΝΙΣ	15°38B / 077°16A
ΙΤΑΛΙΑ	ADRIA	ΑΔΡΙΑ*	45°03B / 012°04A
ΙΤΑΛΙΑ	ADRIATIC sea	ΑΔΡΙΑΤΙΚΗ θάλασσα	42°30B / 016°00A
ΗΠΑ Kansas	AETNA	+ΑΙΤΝΑ	37°06B / 098°57Δ
ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ	AGADIR	ΑΓΑΔΥΡΟΣ*	48 15B / 072 55A
ΡΩΣΙΑ	AGATA	+ΑΓΑΘΗ*	66 59B / 093 33A
ΓΑΛΛΙΑ	AGDE	ΑΓΑΘΗ*	43°19B / 003°29A
ΣΙΚΕΛΙΑ	AGIRA	ΑΓΚΥΡΑ*	37 39B / 014 32A
ΙΤΑΛΙΑ	AGNA	+ΑΓΝΗ	45°10B / 011°5
ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	AGNIA pampa	ΑΓΝΟΙΑ έρημος	43°45N / 069°40Δ
ΙΤΑΛΙΑ	AGNO river	+ΑΓΝΟΣ ποταμός	45°15B / 011°28A
ΓΚΑΝΑ	AGOGO	ΑΓΩΓΟΣ	06°47B / 001°04Δ
ΓΑΛΛΙΑ	AGON	+ΑΓΩΝ	49°02B / 001°34Δ
ΙΝΔΙΑ	AGRA	+ΑΓΡΑ*	27°11B / 078°01A
ΙΣΠΑΝΙΑ	AGRAMON	ΑΓΡΑΜΜΟΝ	38°26B / 001°38Δ
ΣΑΡΔΗΝΙΑ	AGRI river	ΑΚΙΡΙΣ* ποταμός.	40 13B / 016 44A
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ Luzon	AGRIA point	ΑΓΡΙΑ σημείον	15°22B / 121°25A
ΣΙΚΕΛΙΑ	AGRIGENTO-ACRAGAS	ΑΚΡΑΓΑΝΤΑΣ-ΑΚΡΑ ΓΑΣ=ΑΚΡΗ ΓΗ	37 19B / 013 35A
ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	AGRIO river	+ΑΓΡΙΟΣ ποταμός	38°21N / 069°43Δ
ΙΤΑΛΙΑ	AGRO plain	ΑΓΡΟΣ πεδιάς	41°25B / 012°55A
ΙΤΑΛΙΑ	AGROPOLI	ΑΓΡΟΠΟΛΙΣ	40°21B / 014°59A
ΤΟΥΡΚΜΕΝΙΣΤΑΝ	AIDIN	ΑΙΔΙΝΙΟΝ	39°20B / 054°50A
ΓΑΛΛΙΑ	AIME	ΑΙΜΟΣ*	45 33B / 006 39A
ΒΑΛΕΑΡΙΔΕΣ	AIR island	ΑΗΡ νησίς	34 48B / 004 16A
ΓΑΛΛΙΑ	AIX province	ΑΙΞ* επαρχία	43 32B / 005 26A
ΚΟΡΣΙΚΗ	AJACCIO	+ΑΙΑΚΙΟΝ*	41°55B / 008°43A
ΚΑΝΑΔΑΣ	AJAX	+ΑΙΑΣ	43°48B / 079°00Δ
ΛΙΒΥΗ	AKAKUS mount	+ΑΚΑΚΟΣ όρος	25°20B / 010°20A
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	AKRA	+ΑΚΡΑ	59°47B / 006°05A
ΓΚΑΝΑ	AKROKERI	ΑΚΡΟΚΕΡΙ	06°20B / 001°35Δ
ΚΑΝΑΔΑΣ Ontario	AKRON	+ΑΚΡΩΝ, ΑΚΡΟΝ	48°55B / 084°08Δ
ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ	ALAS	ΑΛΑΣ*	08°30N / 117°00A
ΤΟΥΡΚΙΑ	ALATA river	ΑΛΑΤΑ ποταμός	30°35B / 034°19A
ΙΤΑΛΙΑ	ALATRI	ΑΛΕΤΡΙΟΝ*	41 44B / 013 21A
Ν. ΕΥΡΩΠΗ	ALBANIA	ΑΛΒΑΝΙΑ	41°00B / 020°00A
ΙΤΑΛΙΑ	ALBANON mount	ΑΛΒΑΝΟΝ όρος	43°50B / 010°58A
ΓΑΛΛΙΑ	ALBI	ΑΛΒΗ*	43 56B / 002 09A
Μ. ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ	ALBION	+ΑΛΒΙΩΝ* Αρχαιο ον.	52°30B / 001°30Δ
ΣΑΡΔΗΝΙΑ	ALBO Mount	ΑΛΒΟ (λευκό) όρος	40°32B / 009°35A
ΠΕΡΟΥ	ALCA	+ΑΛΚΗ	15°03N / 072°40Δ
ΒΟΛΙΒΙΑ	ALEJANDRIA	+ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ	12°05N / 065°06Δ
ΓΑΛΛΙΑ	ALEX	+ΑΛΕΞΙΟΣ	45°54B / 006°14A
ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝ.	ALEXA bank	+ΑΛΕΞΙΑ ύφαλος	11°32N / 175°25Δ
ΚΑΝΑΔΑΣ Manitoba	ALEXANDER	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	49°50B / 100°20Δ
ΗΠΑ Alabama	ALEXANDER CITY	+ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΣ	32°57B / 086°00Δ
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ Queensland	ALEXANDRA river	+ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ποταμός.	18°14N / 139°64A
ΤΟΥΡΚΙΑ	ALEXANDRETTA	+ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΤΤΑ	36°37B / 036°08A
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	ALEXANDRIA	+ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ*	31°13B / 029°65A
ΙΟΡΔΑΝΙΑ	ALEXANDRIUM	ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟΝ	32°06B / 035°28A

ΝΕΑ ΓΗ	ALEXIS bay	+ΑΛΕΞΗΣ κόλπος	52°30B / 056°00Δ
ΚΑΝΑΔΑΣ Alberta	ALEXO	+ΑΛΕΞΩ	52°29B / 115°45Δ
ΙΣΠΑΝΙΑ	ALICANTE	ΑΛΙΚΑΝΤΗ*	38°21B / 000°29Δ
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ALGOZ	ΑΛΓΟΣ	37°10B / 008°18Δ
ΙΣΠΑΝΙΑ	ALIA	+ΑΛΙΑ*	39 27B / 005 13Δ
ΣΙΚΕΛΙΑ	ALIMENA	ΑΛΙΜΕΝΑ, ΑΛΙΜΕΝΗ	37°42B / 014°07Α
ΓΑΛΛΙΑ	ALISE Ste Reine	+ΑΛΗΣΙΑ*	47°33B / 004°30Α
ΜΕΞΙΚΟ	ALISOS river	ΑΛΥΣΟΣ ποταμός.	30°40B / 112°00Δ
ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ	ALKMAN	+ΑΛΚΜΑΝ	51 08B / 001 13Α
ΓΑΛΛΙΑ	ALLOS river	ΑΛΛΟΣ ποταμός.	44°14B / 006°38Δ
ΚΑΝΑΔΑΣ N. Brunsw.	ALMA	ΑΛΜΑ	45°36B / 064°58Δ
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ALME	ΑΛΜΗ	51°28B / 008°37Α
ΗΠΑ Washington	ALMIRA	ΑΛΜΥΡΑ	47°42B / 118°5
ΙΝΔΙΚ. ΩΚ. Marian.isl.	ALPHA hill	ΑΛΦΑ «Α» λόφος	46°55N / 037°47Α
ΕΥΡΩΠΗ	ALPS mounts	+ΑΛΠΕΙΣ* όρη	46°25B / 010°00Α
ΔΑΝΙΑ	ALS	ΑΛΣ*	56°46B / 010°18Α
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	ALYTOUS	+ΑΛΗΤΗΣ*	54 24B / 024 03Α
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	AMARANTE	ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ	06°14N / 042°50Δ
ΑΡΜΕΝΙΑ	AMASYA	+ΑΜΑΣΕΙΑ*	40 56B / 043 45Α
ΚΑΝΑΔΑΣ	AMAZON	+ΑΜΑΖΩΝ	51°31B / 105°28Δ
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	AMAZONAS river	+ΑΜΑΖΟΝΙΟΣ ποταμός.	00°10N / 049°00Δ
ΗΠΑ Missouri	AMAZONIA	+ΑΜΑΖΟΝΙΑ	39°54B / 094°53Δ
ΠΕΡΟΥ	AMBO	ΑΜΒΩΝ	10°05N / 076°07Δ
ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ Moluccas	AMBON	ΑΜΒΩΝ	03°41N / 128°10Α
ΗΠΑ Georgia	AMBROSE	+ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ	31°33B / 083°02Δ
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	AMBROSO	ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ	02°54N / 068°20Δ
ΙΤΑΛΙΑ	AMELIA	+ΑΜΕΛΙΑ, ΑΜΕΛΕΙΑ	42°33B / 012°25Α
ΚΑΝΑΔΑΣ Ontario	AMESON	ΑΜΕΣΩΝ	49°49B / 084°34Δ
ΒΟΡ.ΘΑΛΑΣΣΑ	AMETHYST gas field	+ΑΜΕΘΥΣΤΟΣ αερ/πηγ.	53°37B / 000°42Α
ΗΠΑ Idaho	AMMON	+ΑΜΜΩΝ(ΙΟΣ)	43°29B / 111°57Δ
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	AMMONITE	ΑΜΜΩΝΙΤΗΣ	25°50B / 026°30Α
ΗΠΑ Arizona	AMPHITHEATER	ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ	32°17B / 110°58Δ
Ν. ΣΙΝΙΚΗ ΘΑΛ. Parac.l.	AMPHITRITE Group	+ΑΜΦΙΤΡΙΤΗ νησίδες	16°25B / 112°20Α
ΙΣΡΑΝΙΑ	AMPURIAS	ΕΜΠΟΡΙΟΝ*	42°08B / 003°03Α
ΡΩΣΙΑ	ANADYR	ΑΝΑΔΥΡΟΣ*	65 45B / 177 29Α
ΤΟΥΡΚΙΑ	ANAMUR cape	ΑΝΕΜΟΥΡΙΟΝ ακρωτ.	36°07B / 032°47Α
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	ANASTASIO	ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	21°31N / 054°08Δ
ΗΠΑ Florida	ANASTASIA island	ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ νήσος	29°50B / 081°17Δ
ΤΟΥΡΚΙΑ	ANATOLIA region	ΑΝΑΤΟΛΗ περιοχή	38°30B / 029°00Δ
ΕΙΡΗΝ. ΩΚΕΑΝ.Vanuatu	ANATOM	ΑΝΑΤΟΜΙΚΟΝ	20°12N / 169°45Α
ΠΑΝΑΜΑΣ	ANCON	ΑΓΚΩΝ	08 57B / 079 33Δ
ΙΤΑΛΙΑ	ANCONA	ΑΓΚΩΝ*	43 37B / 013 31Α
ΚΟΛΟΜΒΙΑ	ANDES	ΑΝΔΕΙΣ	05°40B / 075°56Δ
ΙΣΠΑΝΙΑ	ANDILLA	ΑΝΤΗΛΙΑ(ΙΟΣ)	39°49B / 000°49Δ
ΙΤΑΛΙΑ	ANDRIA	ΑΝΔΡΕΙΑ	41°14B / 016°18Α
ΚΕΝΥΑ Mombasa	ANDROMACHE reef	+ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ύφαλος	04°06N / 039°41Α
ΗΠΑ Alaska	ANDRONIC Aisland	+ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ νήσος	55°20B / 160°06Δ
ΜΠΑΧΑΜΕΣ	ANDROS island	+ΑΝΔΡΟΣ* νήσος	24°26B / 077°57Δ
Ν. ΑΦΡΙΚΗ	ANEMOUS	+ΑΝΕΜΟΣ	29°17N / 017°34Α
ΚΑΜΕΡΟΥΝ	ANGALE	ΑΓΚΑΛΗ	02°51B / 010°13Α
ΗΠΑ California	ANGEL island	+ΑΓΓΕΛΟΣ νήσος	37°52B / 122°26Δ
ΗΠΑ N.York	ANGELICA	ΑΓΓΕΛΙΚΗ	42°18B / 078°02Δ
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ANGELO river	ΑΓΓΕΛΟΣ ποταμός.	23°43N / 117°45Α

■

Die Drachme - Die Geschichte einer Überlebenskünstlerin geht zu Ende

Stavros Stathoulopoulos

Herr Stathoulopoulos ist Botschaftsrat in der Griechischen Botschaft, in der Presse- und Informationsabteilung.

Entstehung und verbreitung der Drachme

Die älteste Währung Europas wurde im 7. Jahrhundert v. Chr. auf der Insel Ägina im Saronischen Golf vor Athen geprägt. Pheidon, König von Argos, zog den bis dahin gültigen Obolus zurück und führte stattdessen die Drachme ein. Ihr Wert entsprach sechs Obolusse, und so erhielt die neue Währung die Bezeichnung "Drachme" abgeleitet vom Verb "dratto". Drachme bedeutet "eine Hand voll". Die Vorderseite der Silbermünze zierte eine Schildkröte - Symbol der Langlebigkeit - als ob Pheidon geahnt hätte, dass der Drachme ein langes Leben beschert sein würde.

Die attische Drachme mit dem Kopf der Athene auf der einen und der Eule auf der anderen Seite fungierte als eine Art Leitmünze der Antike. Von der Handelsmetropole Athen aus fand sie ihre Verbreitung im ganzen östlichen Mittelmeerraum. Im Altertum war die Drachme nicht nur eine "harte Währung", sie hatte auch ein bemerkenswertes Gewicht: 43 Gramm Silber verliehen der Dekadrachme einen soliden Wert. Ein solches Zehn-Drachmen-Stück (5. Abb. 1) ist heute im Numismatischen Museum in Athen zu sehen. Neben der Dekadrachme gab das demokratische Athen auch Münzen in den Werten von einer, zwei, vier, sechs, acht und zwölf Drachmen heraus. Das geflügelte Wort "Eulen nach Athen tragen", also etwas völlig Überflüssiges tun, bezieht sich auch auf diese dort im Übermaß vorhandenen Silberlinge. Daher auch die Bemerkung in der satirischen Komödie "Die Vögel" von Aristophanes: "An Eulen wird es nie mangeln".

Abb. 1: Diese silberne Dekadrachme wurde um etwa 460 v. Chr. in Athen geprägt. Sie trägt auf der Vorderseite den Kopf der Athene und auf der Rückseite die heilige Eule, Symbol der Weisheit.

Alexander der Große (356 - 323 v. Chr.) etablierte in seinem hellenistischen Weltreich die makedonische Drachme. Sie diente als Bezugsmaßstab für alle übrigen kursierenden Münzen. Dieser historische Vorläufer des Euro förderte und erleichterte den Handel bis weit nach Asien und Nordafrika. Nach fast 800 Jahren verschwand die Drachme für lange Zeit. Ab dem 2. Jahrhundert n. Chr. dominierte im Mittelmeerraum der römische Denar.

Abb. 2: Die silberne makedonische Drachme gilt als der Euro der Antike. Sie war unter Alexander dem Großen und auch später während der hellenistischen Zeit internationales Zahlungsmittel in Nordafrika und Asien. Zu ihren "Nachfahren" gehört der marokkanische Dirham.

Die Drachme als nationale Währung des neugriechischen Staates

Vor dem griechischen Befreiungskampf von 1821 gegen die Osmanen herrschte im besetzten Griechenland Finanzchaos. Neben dem stark abgewerteten türkischen Groschen zirkulierten Gold und Silbermünzen anderer europäischer Staaten. Viele dieser Währungen wurden aus Gründen der Spekulation in den Osten transferiert. Der spanische Piaster, der Maria-Theresien-Taler und die goldene venezianische Zechine waren hingegen wegen ihrer Stabilität äußerst begehrt.

Die numismatische Geschichte des neuen Griechenland beginnt 1828, zwei Jahre vor der Anerkennung der Souveränität Griechenlands durch die Großmächte auf der Londoner Konferenz. Der erste Ministerpräsident der provisorischen Regierung Ioannis Kapodistrias (1776 - 1831) führte als nationale Währung den Phönix ein. Der mythische Vogel als Sinnbild der Unsterblichkeit schmückte die silbernen Münzen. Der Ministerpräsident ließ sie in seinem Haus auf Ägina prägen. Doch kaum hatte sich die neue Währung aus der Asche einer vierhundertjährigen Türkenherrschaft erhoben, ließ sie schon bald die Flügel sinken. 1831 wurden erstmalig Banknoten gedruckt. Diese Scheine waren nicht besonders ansehnlich und wirkten alles andere als vertrauenswürdig. Die Griechen vermissten bei ihnen den magischen Glanz des Edelmetalls. Nach dem Tod von Kapodistrias wird der Phönix endgültig zu Grabe getragen.

Abb. 3: Die erste griechische Drachme des neugegründeten Staates trägt als Erscheinungsdatum das Jahr 7832. In den nächsten 170 Jahren wird die Drachme das Land und seine Bevölkerung in guten wie auch in schlechten Zeiten begleiten.

Bald darauf wurde der bayerische Prinz Otto zum König von Griechenland gekrönt. Vom Geist der Antike beflügelt, ließ der junge König die Drachme wieder zum Leben erwecken. Sie war in 100 Lepta unterteilt und hatte ein Gewicht von 4,5 Gramm. Die silbernen Drachmen wurden 1832 nach den Entwürfen von Conrad Voigt und Karl Lange in München geprägt. Ein Jahr später kamen die 5- und 1-Drachmen-Stücke in den Verkehr. Auch die halben und ein Viertel Drachmen waren aus Silber, während die 20-Drachmen-Stücke, die so genannten "Othonia", aus massivem Gold bestanden. Auf der einen Seite der Münzen war das Konterfei von Otto I. zu sehen, auf der anderen sein Wappen. Zwar grollten die Griechen ihrem König wegen seines absolutistischen Gebarens bald und schickten ihn 1862 sogar ins Exil, aber der Drachme hielten sie die Treue.

Nach vielen Verhandlungen und der Bereitstellung eines Gründungskapitals von 1,5 Millionen Drachmen wurde 1841 die Nationalbank von Griechenland gegründet. Wichtigste Aktionäre waren, neben dem Staat, der Bankier und Philhellene Chevalier Eynard und Georgios Stavrou, der auch zum Bankdirektor bestellt wurde. Sein Porträt mit den markanten Gesichtszügen zierte für viele Jahrzehnte die Geldscheine. Die Nationalbank bekam von der Regierung das Exklusivrecht zur Herausgabe von Banknoten. Mit dem Druck der ersten Banknoten beauftragte Stavrou im gleichen Jahr Eynard in Frankreich, und zwar in den Werten 25, 50, 100 und 500 Drachmen.

Abb. 4: Von den 500-Drachmen-Scheinen wurden 1841 nur 600 Exemplare gedruckt, 276 von ihnen kamen in Umlauf. Sie hatten damals eine ungeheure Kaufkraft und werden heute unter Sammlern zu horrenden Preisen gehandelt.

Diese Banknoten trugen die Aufschrift "Ethniki Trapeza tis Ellados" (Nationalbank von Griechenland) und waren einseitig bedruckt. Auf schwarzem Grund am unteren Rand konnte jeder lesen, dass Geldfälscher mit schweren Strafen zu rechnen haben. Diesmal wurden die Scheine von der Öffentlichkeit gut aufgenommen, da ihr Gegenwert in Gold und Silber bei der Bank deponiert war.

1863 bestieg der knapp 18-jährige dänische Prinz Wilhelm Georg aus dem Hause Schleswig-Holstein-Sonderburg-Glücksburg als Georg I. (1845 - 1913) den griechischen Thron. Sein Porträt und sein Wappen schmückten jetzt die Drachme. Doch es blieb nicht allein bei dieser Neuerung. 1868 trat Griechenland der Lateinischen Münzunion bei. Die übrigen Mitglieder dieser zwischenstaatlichen Union waren Belgien, die Schweiz, Italien und Piemont-Sardinien. Rumänien, Spanien und Finnland übernahmen die selben Währungsstandards ohne formellen Beitritt. Die Mitgliedsländer verständigten sich über die Modalitäten der Ausprägung von Münzen wie Gewicht und Größe, behielten aber die nationale Bezeichnung bei und verfolgten zugleich eine gemeinsame Währungspolitik. Der Wert der Gold- und Silbermünzen wurde festgelegt und stand im Verhältnis 1 : 15,5. Allerdings setzte das voraus, dass die Gold- und Silberpreise stabil blieben. Es dauerte jedoch nicht lange bis dieser Versuch, die europäischen Währungen einander anzugleichen, in den Turbulenzen des Weltmarkts unterging.

Unterdessen passten die Unionsmitglieder ihr Währungssystem dem dominierenden französischen Franc an. Und so kamen in Griechenland neue Banknoten heraus, die auf der Rückseite die Bezeichnung "Franc" trugen. Der kurze Auftritt der Drachme auf dem internationalen Parkett bescherte ihr zum ersten Mal in ihrer jüngsten Geschichte einen hohen Wechselkurs. Ein durchschnittlicher Tageslohn betrug zu dieser Zeit zwei Drachmen.

Ab 1880 erlebte Griechenland eine Modernisierungsphase. Große Projekte wie der Bau des Eisenbahnnetzes und des Kanals von Korinth wurden realisiert. Der Aufbau hatte jedoch seinen Preis. In den folgenden Jahren nahm die Auslandsverschuldung zu. 1893 erreichte der Schuldenberg die für das kleine Griechenland astronomische Summe von 850 Millionen Drachmen. Schweren Herzens musste der Ministerpräsident Charilaos Trikoupi die Zahlungsunfähigkeit des Staates vor dem griechischen Parlament bekannt geben. Seine Erklärung war ebenso schlicht wie denkwürdig: "Leider sind wir pleite!" Doch Land und Währung zeigten in der Folge eine enorme Widerstandsfähigkeit. Trotz der schwierigen finanziellen Situation fanden 1896 die ersten Olympischen Spiele der Neuzeit in Griechenland statt.

Die wirtschaftliche Krise führte zu einer Auswanderungswelle der Griechen nach Nordafrika, Argentinien und in die Vereinigten Staaten. Erst um 1909 normalisierte sich die Lage wieder. Griechenland und seine Währung konnten nun aufatmen - wenn auch nur für kurze Zeit.

Abb. 5: Die zeitgenössische Karikatur zeigt Hellas in Gestalt einer zerlumpten, gebeugten Frau. Sie trägt schwer an der Schuldenlast, die ihr in diesem Fall der Ministerpräsident Theodoros Deligiannis aufbürdet.

Der Erste Weltkrieg und vor allem die Kleinasiatische Katastrophe von 1922 brachten das Land erneut an die Grenzen seiner Belastbarkeit. Rund 1,5 Millionen griechische Flüchtlinge kamen aus Kleinasien und mussten integriert werden.

Die politischen, sozialen und wirtschaftlichen Probleme hinterließen ihre Spuren auch bei der Drachme. Um die sich anbahnende Inflation abzuwenden, beschloss der Finanzminister Petros Protopapadakis, eine ungewöhnliche Zwangsanleihe einzuführen. Alle damals kursierenden Banknoten wurden in der Mitte durchgeschnitten. Die halbierten Scheine zirkulierten selbstverständlich auch zu ihrem halben Wert. Die linke Hälfte der Banknoten wurde beim Staat gegen Obligationen eingetauscht.

Abb. 6: Eine harte, doch effiziente Maßnahme: Bei der Zwangsanleihe von 1922 wurden alle Banknoten halbiert. Damit sollte dem gesteigerten Geldumlauf ein Riegel vorgeschoben werden. 1926 erhob der Staat eine neue Zwangsanleihe. Diesmal teilte man die Banknoten in 1/4- und 3/4-Scheine. Der 1/4-Abschnitt konnte gegen Pfandbriefe eingetauscht werden.

Ab 1924 zirkulierten vollständige Banknoten aus den Vorräten der Nationalbank, nachdem sie mit dem Wort NEON (Neu) gekennzeichnet worden waren. Der Stempel wurde auf das Staatswappen mit der Krone gesetzt, da Griechenland keine konstitutionelle Monarchie mehr war, sondern eine Republik. Auch von den Münzen verschwand das königliche Wappen.

Seit ihrer Gründung besaß die Nationalbank von Griechenland das Privileg, Banknoten herauszugeben. Im Gegenzug hatte sie sich verpflichtet, Gold- und Silberreserven in der Höhe der sich im Umlauf befindlichen Geldscheine anzulegen. Zeitweilig bekamen auch andere Geldinstitute das Herausgaberecht, so zum Beispiel die Ionische Bank, nachdem sich die Ionischen Inseln 1864 mit Griechenland vereinigten. Da die Nationalbank auch andere Bankgeschäfte abwickelte, gründete der Staat 1928 eine eigene Notenbank, die Bank von Griechenland. Die Scheine wurden bis 1947 im Ausland gedruckt.

Abb. 7: Auf dem 100-Drachmen-Schein von 1935 ist am oberen Rand die Bank von Griechenland als neue Notenbank aufgeführt. Damals wie heute werden bei der Gestaltung von Papiergeld und Münzen antike Motive bevorzugt wie der hier abgebildete Götterbote Hermes, der zugleich der Schutzpatron des Handels ist.

"Jasmin zu einer Drachme" hieß ein romantischer Schlager kurz vor Ausbruch des Zweiten Weltkrieges. Nach der Besetzung Griechenlands im April 1941 erlebte die Drachme ihren

tiefsten Fall. Die Inflation erreichte ungeahnte Ausmaße. Bündel von Millionen-Scheinen trugen die Griechen bei sich, doch auf dem Markt gab es kaum etwas zu kaufen. Die Drachme war zu einem Papierschnipsel geworden. 1944 zirkulierten nationale Pfandbriefe diesmal ausgestellt im Wert von Getreide. Das Politische Komitee der Nationalen Befreiung gab sie in den Werten von 5, 25 und 100 Oka Getreide (1 Oka = 1 280 Gramm) heraus. Zwar erschienen nach dem Krieg neue Banknoten, aber griechische Wirtschaft blieb weiterhin schwach.

Bei der Währungsreform von 1953 wurde die Drachme in ihrem Verhältnis zum US-Dollar abgewertet. Der bisherige Wechselkurs von 15 000 Drachmen = 1 US-Dollar wurde verdoppelt. Gleichzeitig sollte jede neue Drachme 1 000 alten entsprechen, so dass ein US-Dollar nun 30 Drachmen entsprach. Neben dem Dollar war das Goldene Pfund, das heißt die englische Goldmünze bei den Griechen hoch angesehen. Zu den favorisierten Devisen gehörte bald auch die Deutsche Mark, die die so genannten „Gastarbeiter“ griechischer Herkunft nach Hause schickten. Die harte D-Mark wurde hauptsächlich in Immobilien investiert. Nach der Währungsreform fand Griechenland den Weg zum wirtschaftlichen Wiederaufbau.

Abb. 8: Eine Athener Kleinfamilie Mitte der fünfziger Jahre beim Sonntagsausflug am Meer. Sichtbares Zeichen des neuen Wohlstands: der Geschäftswagen.

Das Hunderstel einer Drachme heißt Lepto. Die Münzen in den Werten von 5, 10 und 20 Lepta waren aus Aluminium. Im Volksmund wurden sie liebevoll Pentara, Dekara und Ikossara genannt. 1954 konnten sich Kinder für eine Pentara ein Bonbon kaufen. Sagte allerdings jemand: „Nicht eine Pentara gebe ich hierfür“, so war das ein Zeichen der Geringschätzung. Eine Zigarette ohne Filter kostete damals 20 Lepta. Das „dünne Geld“, so die wörtliche Übersetzung von Lepto, wurde in den 70er Jahren aus dem Verkehr gezogen.

Mit dem Euro erlebt die kleinste griechische Währungseinheit nun eine Wiedergeburt. Die griechischen Centmünzen tragen auf der nationalen Seite die Prägung Lepta (s. der Euro kommt Abb. 12).

Abb. 9: Diese Lepta Münzen wurden 1954 geprägt.

Die Drachme geht...

Der nostalgische Rückblick auf die Überlebenskünstlerin zeigt eine Auswahl von griechischen Münzen und Banknoten:

Tempels in Olympia sowie die archäologische Stätte selbst. 1984 wurde der 5000-Drachmen-Schein herausgegeben. Auch der abgebildete Nationalheld Theodoros Kolokotronis konnte nicht verhindern, dass die Kaufkraft der Drachme Inflationsbedingt mit der Zeit geringer wurde.

Abb. 10: Das kupferne Ein-Drachmen-Stück mit der Freiheitskämpferin Bouboulina kam 1988 heraus. Die Münze zirkuliert nicht mehr und wird unter Sammlern um das Vielfache gehandelt. Das Fünf-Drachmen-Stück aus Nickel mit Demokrit auf der Vorderseite ist die kleinste im Umlauf befindliche Münze. Der Kopf Alexander des Großen schmückt das 1986 geprägte 100-Drachmen-Stück. Im Jahr 2000 wurde eine Sechserreihe von 500-Drachmen-Stücken aus Nickel herausgegeben. Sie sind Gedenkmünzen für die Olympischen Spiele in Athen 2004 und im Handel zugelassen.

Abb. 11: Der 100-Drachmen-Schein kam 1978 heraus. Es zeigt auf der einen Seite den Kopf der Athene, auf der anderen das Porträt von Korais. Seit 1983 zirkuliert der 500-Drachmen-Schein, darauf sind Ioannis Kapodistrias und die Festung von Korfu abgebildet. Der Antike ist der 1000-Drachmen-Schein gewidmet. Er erschien 1987 und zeigt Apoll aus dem Fries des Zeus

...der Euro kommt

Griechenlands Weg zum Euro begann 1981 mit der Aufnahme in die Europäische-Gemeinschaft (EG). Für die griechische Regierung hatte der Beitritt in die Euro-Zone von Anfang Priorität. Mit einer strikten Sparpolitik führte der Ministerpräsident Konstantinos Simitis Griechen zur Euro-Reife.

Die Einführung des Euro bedeutet für Griechenland einen historischen Schritt. Den Wechselkursschwankungen, die für die griechische Wirtschaft eine Belastung darstellten, ist jetzt ein Ende gesetzt. Zudem fördert der Euro den Wettbewerb. Die Mehrheit der Griechen, etwa 77 Prozent, steht der neuen gemeinsamen europäischen Währung positiv gegenüber. Ab dem 01. Januar 2002 ist der Euro gültiges Zahlungsmittel in Griechenland. Der Handel akzeptiert die Drachme noch bis zum 28. Februar 2002. Danach geht die Ära der Drachme,

die wie keine andere Währung die Überlebenskunst beherrschte, endgültig zu Ende. Die Drachme erlebte in einer fernen Vergangenheit glorreiche Zeiten. In ihrer jüngsten Geschichte wurde sie von den Griechen oft besungen, doch auch mit einem gewissen Misstrauen betrachtet. Mit Würde meisterte sie Schicksalsschläge wie Inflation und Entwertung und steuerte mit einem ungebremsten Optimismus den Hafen der Europäischen Wirtschafts- und Währungsunion an. Die Drachme ist eine Teileinheit des Euro und der festgelegte Kurs lautet:

1 Euro = 340,75 Drachmen.

Abb. 12: Die Drachme lebt im Euro weiter. Viele bekannte Motive aus der Geschichte der Drachme sind auf der nationalen Seite des Euro zu finden. So ist auf der Zwei-Cent-Münze eine Korvette abgebildet, die früher die Eine-Drachme-Münze schmückte. Das Modell einer Athener Trireme aus den Zeiten Kimons (1 Cent) und ein modernes Tankschiff (5 Cent) erinnern daran, dass der Seehandel eine wichtige Stützsäule der griechischen Wirtschaft ist. Herausragende Persönlichkeiten des Landes wie Rigas Velesinlis Fereos (10 Cent) und Ioannis Kapodistrias (20 Cent) sowie Eleftherios Venizelos (50 Cent) werden die Griechen auf der neuen Währung vorfinden. Und schließlich kommt die berühmte Eule der attischen Drachme wieder zur Geltung (1 Euro), während die mythologische Szene (2 Euro) darauf hinweist, dass nach der griechischen Sage Europa eine Königstochter war, die von Zeus in Gestalt eines Stiers entführt wurde. Auch trägt jeder Euroschein unter der lateinischen Schrift die griechische Bezeichnung "EYPO", eine Abkürzung von Europa.

■

Mitgliederliste

Alexandridis, Aristoteles (Dr.)
Zahnarzt
Goethestr. 3
50968 Köln
0221 / 341191

Apostolidis, Christos (Dipl.-Ing.)
Dipl. - Bauingenieur
Alsstraße 55
41063 Mönchengladbach
02161 / 15263

Athanasiou, Elisabeth
Studienrätin
Ernst-Wilhelm-Nay-Str. 40
50935 Köln
0221 / 439125

Bikakis-Hohn, Maria
Ärztin f. Dermatologie-Allergologie
Frankenstr. 65
50858 Köln
0221 / 9483317

Calkanis, Zoe
Fachärztin f. Psychiatrie
Ringelnatzstr. 25
50996 Köln
0221 / 9359922

Chaziteodorou, Georg (Dr.)
Priv.-Doz. Dr., Geologe
Grabenäcker 2
34246 Vellmar
0561 / 827096

Christopoulos, Anastasios
Lehrer
Nordstr. 12
40477 Düsseldorf
0211 / 4981045

Daskalaki-Alexandropoulou, Georgia (Dr.)
Zahnärztin
Hilgenstockstr. 11
44263 Dortmund
02304 / 45266

Dimakos, Christos (Dr. med.)
Arzt f. Chirurgie
Heinrich Sträter Str. 7
44229 Dortmund
0231 / 736676

Duda, Eduard
Diplomsoziologe
Rauendahlstr. 4
58452 Witten
02302 / 33718

Galani, Evangelia (Dr.)
Doktor Phil.
Adlerstr. 12
44137 Dortmund
0231 / 141554

Georgakakis, Polyefktos (Erzpriester)
Erzpriester-Theologe
Sedanstr.7
58507 Lüdenscheid
02351 / 380202

Alexiadou-Rudolf, Chariklia (Dr.)
Ärztin
Carl von Linne Str. 74
50226 Frechen
02234 / 64923

Aspiotis, Antonios (Dr.)
Arzt f. Urologie
Türkisweg 8
44267 Dortmund
0231 / 7248172

Bamidis, Theodoros (Dr.)
Kieferorthopäde
Stadtwaldgürtel 49
50935 Köln
0221 / 407771

Bolis, Georgios
Zahnarzt
Wiescherhöfenstr. 54
59077 Hamm
02381 / 40919

Chassilidis, Lazaros (Dr. med.)
Arzt
Volmerswerther Str. 26
40221 Düsseldorf
0211 / 8982401

Chovolos, Athanassios
Arzt
Mühlenweg 9
58300 Wetter
02335 / 73620

Codjambopoulos, Phedon
Arzt f. Radiologie
Christian-Gau-Str. 5
50933 Köln
0221 / 491815

Daskalakis, Christos (Dr. med.)
Arzt f. Chirurgie
Gottenstr. 152
58239 Schwerte
02304 / 45266

Doulgeridis, Sotirios
Arzt f. Chirurgie
Sternstr. 69
40479 Düsseldorf
0211 / 465346

Eideneier, Niki
Philologin, Verlegerin
Venloerstr. 30
50672 Köln
0221 / 525740

Georgakakis, Panagiotis
Mathematiker
Sedanstr.7
58507 Lüdenscheid
02351 / 380700

Georgiadis, Kleanthis
Zahnarzt
Keussenstr.2
50935 Köln
0221 / 433905

Anastasopoulou, Alexandra
Ärztin
Birresborner Str. 32
50935 Köln
0221 / 4783362

Athanasiadis, Sotirios (Dr. med.)
Arzt für Chirurgie
Ahrstraße 100
47139 Duisburg
0203 / 8001-125

Baraliakos, Xenofon
Arzt
Unser Fritzstr. 101
44653 Herne
02325 / 559995

Botsios, Spyridon
Arzt f. Kardiochirurgie
Kirchlinder Feld 43
44379 Dortmund
0231 / 6102970

Chatziioannidou, Marina
M.A. Philologin
Cramerstr. 5
44793 Bochum
0234 / 6404321

Christodoulou, Dimitrios (Dr.)
Arzt f. innere Medizin
Bachstr. 14
59590 Geseke
02942 / 7410

Dagres, Nikolaos (Dr. med.)
Arzt f. innere Med., Kardiologie
Rellinghauser Str. 161
45128 Essen
0201 / 236065

Daskalakis, Emmanuel-Ioannis
Arzt
Wilhelmplatz 6
44149 Dortmund
0231 / 615023

Drisis, Leonidas (Dr.-Ing.)
Dr.-Ing. Maschinenbau
Cramerstr. 5
44793 Bochum
0234 / 6404321

Filos, Ioannis
Zahnarzt
Melatengürtel 2
50933 Köln
0221 / 542160

Georgakakis, Pavlos
Apotheker
Clemens-August-Str. 76/96
53115 Bonn
0228 / 263352

Giakoumis, Pantelis (Dr.)
Sozialwissenschaftler
Breisacher Weg 16
48151 Münster
0251 / 776471

Giannopoulos, Stylianos Arzt f. Gynäkologie Castroper Hellweg 440 44805 Bochum 0231 / 756250	Giaxidis, Christos Dipl.-Kaufmann Harkortstr. 61 44225 Dortmund 0231 / 791114	Godolias, Georgios (Prof. Dr. med.) Arzt für Orthopädie Garatherweg 42 40789 Mülheim a.d. Ruhr 02173 / 64595
Golidis, Stylianos Apotheker Fichtenweg 15 50767 Köln 0221 / 7902671	Grzybowski, Chariklia Arbeitsamt-Angestellte Lessingstr. 52 40699 Erkrath 02104 / 44181	Hadjiangelou, Orestis (Prof. Dr.) Arzt f. Kieferchirurgie Hoffnungsthalerstr. 43 51503 Rösrath 02205 / 86783
Halkevopoulos, S. (Dr.) Arzt f. innere Medizin Am Sonnenhang 18 49201 Dissen 05421 / 8872	Hiltemann, Anna Diplom Musikerin Uppenkampstiege 15 48147 Münster 0251 / 518053	Iossifidis, Panteleimon Arzt f. Innere Medizin Beringweg 7 59457 Werl 02922 / 7637
Jakobidis, Th. (Dr. med.) Arzt für Allgemeinmedizin Brinkertstraße 3 45699 Herten 02366 / 39374	Kapsalis, Ioannis Dipl.-Chemie Ingenieur Bonifazstr. 6 50968 Köln 0221 / 341657	Karaguni Ioanna-Maria Diplom Biologin Haferkampstr. 40 44369 Dortmund 0231 / 676500
Karanis, Panagiotis (Dr.) Sigmund-Freud-Str. 25 53127 Bonn	Karathanasopoulos, Evangelos (Dipl.-Ing.) Dipl.-Ing. Raumplanung Schwanenstr. 71 44135 Dortmund 0231 / 524363	Karatza-Meents, Aglaia (Dr. med.) Ärztin für Psychotherapie Klettenberggürtel 61 50939 Köln 0221 / 4303381
Katsanakis, Anastasios Arbeitsstelle Griechenland/Univ. Münster Spiekehof 40-43 48143 Münster	Kirakis, Konstantinos (Dipl.-Betriebswirt) Dipl.-Betriebswirt Annostr. 61 41462 Neuss 02131 / 798605	Kirkopoulos, Stavros (Dr. med.) Arzt, OA d. Anästhesiologie Danziger Str. 7 41352 Korschenbroich 02161 / 642452
Kitsiou, Chariklia Dipl.- Vorschulpädagogin Fr. Engels Allee 283 42285 Wuppertal 0202 / 82321	Kitsiou, Dimitra Dipl.- Biologin Fr. Engels Allee 283 42285 Wuppertal 0202 / 82321	Koulopoulos, Andreas (Dr. iur.) Journalist / Rechtsanwalt Robert-Koch-Str. 118 53127 Bonn 0228 / 281385
Koulousakis, Athanasios (Dr.) Arzt f. Neurochirurgie Kinkelstr. 18 50935 Köln 0221 / 434596	Koulousakis, Maria Studienrätin Kinkelstr. 18 50935 Köln 0221 / 434596	Kouros, Dimitrios Rechtsanwalt Mozartstr. 66 53115 Köln 0221 / 343438
Kourtis, Panagiotis (Dr.) Frauenarzt Martin-Heyden-Str. 32 52511 Gelsenkirchen	Lehmann, Eleftheria (Dr.) Präsidentin d. Landesanstalt f. Arbeitsschutz Odinweg 36 44229 Dortmund	Liupis, Athanassios (Dr. med.) Gynäkologe Im Mähdenkamp 27 52525 Heinsberg 02452 / 66222
Malimis, Anastasios Diplomvolkswirt Gilgastr. 74 51149 Köln 02203 / 16643	Maratos, Panagis (Dr. med.) Augenarzt Emilienplatz 4 58097 Hagen 02331 / 28720	Margaritis, Tilemachos (Erzpriester) Erzpriester-Theologe Splintstr. 6 44139 Dortmund 0231 / 141282
Margaritou, Maria (Dr.) Zahnärztin Am kleinen Rahm 102 40878 Ratingen 02102 / 80339	Mastragelopoulos, Nikolaos (Dr. med.) Chefarzt f. Chirurgie Haagwinkel 4 52525 Heinsberg 02452 / 24340	Mavridis, Omiros (Prof. Dr.) Prof. Dr. Dipl.-Psych. Am Pass 6 44227 Dortmund 0231 / 759274
Mavroidis, Euripidis (Dr.) Urologe Friedenstr. 107 47053 Duisburg 02031 / 338446	Mitsialos, Konstantinos Dipl.-Kaufmann Taubenstr. 4 40479 Düsseldorf 0211 / 5136304	Moissidis, Perikles Arzt f. Urologie Mallinckrodtstr. 162 44147 Dortmund 0231 / 830463
Moissidou, Eleni Rechtsanwältin Mallinckrodtstr. 162 44147 Dortmund 0231 / 830463	Mpatsikostas, Lampros Arzt für innere Medizin Schönebeckerstr. 143 42283 Wuppertal 0202 / 8704973	Papadakis, Ioannis (Dr.-Ing.) Ingenieur Wasserwirtschaft Werksstr. 15 45527 Hattingen 02324 / 55300

- Papadimitriou, Aristidis (Dipl.-Ing.)
Dipl.-Ing.
In den Elsen 15
46569 Hünxe
0203 / 5225022
- Papageorgiou, Fuli
Ethnologin-Soziologin
Diepenbeekallee 9
50858 Köln
02234 / 70896
- Papagiannopoulos, Themis (Dipl.-Ing.)

Schillerweg 7
58566 Kierspe
02359 / 6539
- Paraskewopoulos, Spiros (Prof. Dr.)
Betriebswirt
An der Wielermaar 23
51143 Köln
02203 / 85199
- Patsourakou, Stavroula
Rechtsanwältin
Venloerstr. 601-603
50827 Köln
0221 / 582795
- Pilavas, Ioannis (Dr.)
Arzt
Am Amtshaus 6
44359 Dortmund
0231 / 337822
- Pölderl, Horst (Dipl.-Volksw.)
Diplom-Volkswirt
Driburger Str. 7
51109 Köln
0221 / 692473
- Pourtoulidis, Stavros
Offizier, Luftwaffe
An der Marienkapelle 10-12
53179 Köln
0228 / 357037
- Ramoglou, Anastasios
Dipl.-Chemiker/Lehrer
Drachenfelsstr. 51
50939 Köln
0221 / 9435296
- Schwind, Wassiliki
Ärztin f. Anästhesie
Birresbornerstr. 18
50935 Köln
0221 / 4301850
- Soukara, Marianthi (Dipl. Phys.)
Physikerin, Lehrerin
Bornstr. 85
44145 Dortmund
0231 / 818410
- Stefanopoulos, Charalabos (Erzpriester)
Erzpriester, Theologe
Uellendalerstr. 407
42109 Wuppertal
0202 / 700762
- Tassouli, Antonia
Lehrerin
Fürstenbergstr. 4
53173 Bonn
0228 / 333834
- Papadopoulos, Nikolaos (Prof. Dr.)
Physiker
Mainzerweg 4
55263 Wackerheim
06132 / 59566
- Papageorgiou, Nikolaos
Arzt f. Urologie
Gelsenkirchener Str. 16
44649 Herne
02325 / 52704
- Papantoniou, Ioannis (Dr.)
Apotheker
Christophorusweg 2
45659 Recklinghausen
02361 / 906888
- Parussis, Emmanuel (Dr.)
Arzt f. Pathologoanatomie
Wilhelmstr. 42 / 44
38100 Braunschweig
0531 / 49393
- Pertsemliadis, Ioannis
Arzt f. Gynäkologie
Wilhelmstr. 35
46145 Oberhausen
0208 / 665598
- Pirpiri, Pelagia (Dr. med.)
Ärztin
Hohenstaufenring 20
50674 Köln
0221 / 2409747
- Pollatou, Kalomira
Juristin-Botschaftsrätin
Driburger Str. 7
51109 Köln
0221 / 692473
- Provas, Georgios (Dipl.-Ing.)
Diplom Ingenieur Elektrotechnik
Brombergerstr. 69
42281 Wuppertal
0202 / 5127443
- Roggenkamp, Maria
Juristin
Fuchsweg 17
44267 Dortmund
- Siamantouras, Konstantinos (Dipl.-Ing.)
Dipl.-Ing. Maschinenbau
Engelberstr. 13
58636 Iserlohn
02371 / 26405
- Soukaras, Georgios
Diplom Betriebswirt
Bornstr. 85
44145 Dortmund
0231 / 818410
- Stoltidis, Ilias (Dr.)
Dipl.-Geologe
Ketteler Str. 18
52531 Übach-Palenberg
02451 / 43647
- Tatsios, Johannes (Dr. med.)
Arzt f. Orthopädie-Sportmedizin
Ambrosiusweg 14
59368 Werne
02389 / 533596
- Papageorgiou, Athanasios
Dozent-Sportlehrer
Diepenbeekallee 9
50858 Köln
0221 / 4982439
- Papageorgiou, Platon
Arzt f. Gynäkologie
Milchpfad 36
45659 Recklinghausen
02361 / 482640
- Parameritis, Jaques (Dr.)
Arzt f. Allg.-Med.-Gynäkologie
Frankenstr. 23
46427 Emmerich
02822 / 967000
- Paschos, Emmanuel (Prof. Dr.)
Physiker
Heidufenerweg 51
44229 Dortmund
0231 / 735044
- Petsos, Georgios (Dr.)

Auf dem Rode 10
58849 Herscheid
02357 / 3433
- Pliatskas, Eleftherios
Diplom Ingenieur
Hügelstr. 27
45473 Mülheim
0208 / 763544
- Polonidis, Efsthathios
Arzt, Anästhesiologie
Resserweg 11
45699 Herten
02366 / 82273
- Psarakis, Ioannis (Erzpriester)
Erzpriester, Theologe
Am Schönenkamp 1
40599 Düsseldorf
0211 / 741051
- Rountos, Dimitris (Dr.)
Arzt f. Orthopädie
Annastr. 3
44649 Herne
02325 / 796800
- Sklavounos, Spyridon (Dr. med.)
Arzt f. Chirurgie
Am Hessenberg 34
58313 Herdecke
02330 / 623710
- Stamboulache-Sonntag, Dimitrula
Anästhesistin
Karlstr. 81
53604 Bad Honnef
02224 / 76471
- Tamiolakis, Evmenios (Bischof)
Bischof-Theologe
Jesuitenstr. 6
52062 Aachen
0241 / 29696
- Theodoridis, Konstantinos (Dipl.-Ing.)
Diplom-Ingenieur Architekt
Kölnerstr. 21
51503 Roesrath
02205 / 912747

Theodoridou, Maria (Dipl.-Inf.)
Diplom-Informatikerin
Kronenstr. 18
44789 Bochum
0234 / 332039

Tsagalidou, Martha
Ärztin für innere Medizin
Schönebeckerstr. 143
42283 Wuppertal
0202 / 8704973

Tsiakommi, Paraskeui
Ärztin für innere Medizin
Schlüterweg 2-4
44799 Bochum
0234 / 3848365

Tsitsa, Alexandra (Dr.)
Zahnärztin
Adlerstr. 16
44137 Dortmund
0231 / 162231

Tsoplektsis, Apostolos (Dr.)
Arzt f. Gynäkologie
Helmholzstr. 2
50825 Köln
0221 / 383244

Tzivras, Ioanna (Dr. med.)
Ärztin-Anästhesistin
Gysenbergstr. 51
44627 Herne
02323 / 961733

Vassiliadis, Irini
Dipl.-Ing. Architektin
Schwanenstr. 71
44135 Dortmund
0231 / 524363

Vretos, Spyridon (Dr.)
Arzt f. Orthopädie u. Sportmed.
Spandauerstr. 5
57072 Siegen
0271 / 22743

Zacharopoulos, Georgios
Diplom Chemiker-Ingenieur
Rosenstr. 8
58313 Herdecke
02330 / 4826

Titakis, Michalis
Dipl.-Ing. Architekt
Kruckelerstr. 12
44229 Dortmund
0231 / 1815910

Tsagoudis, Ioannis
Lehrer, Diplompädagoge
Rolandstr. 18
42105 Wuppertal
0202 / 456974

Tsigara, Margarita
Philologin (Germanistik, Anglistik)
Annstr. 61
41462 Neuss
02131 / 798605

Tsobanelis, Argyro
Rechtsanwältin
Nordseestr. 112
45665 Recklinghausen
02361 / 491552

Tsouli-Vogiatzis, Zoi (Dr.)
Zahnärztin
Harpener Weg 43
44629 Herne
02323 / 25107

Vaghidas, Diogenis
Jurist
Luxemburgerstr. 124
50939 Köln

Vavitsas, Christos
Diplom Physiker
Hardel 10
58455 Witten
0177 / 5896258

Vretos, Zois
Arzt f. Innere Med.-Kardiologie
Auf dem Hee 16
58455 Witten
02302 / 585703

Zwadler, Jörg-Michael
Internist, Pneumologe, Allergologe
Markt 22
41812 Erkelenz
02431 / 3710

Tripatzis, Ioannis (Dr. med.)
Priv.-Doz. Univ. Hannover
Langensalza Str. 1
30169 Hannover
0511 / 9887494

Tsagurnis, Emanuel (Dr. med.)
Arzt f. Chirurgie
Bülowstr. 47
46562 Voerde
0281 / 43969

Tsirigoti, Thomaida
Ärztin
Taubenstr. 4
44789 Bochum
0234 / 3250977

Tsobanelis, Georg (Dr.)
Arzt f. Orthopädie
Nordseestr. 112
45665 Recklinghausen
02361 / 491552

Tzivras, Gerasimos (Dr. med.)
Arzt f. Chirurgie
Gysenbergstr. 51
44627 Herne
02323 / 961733

Vassiliadis, Argirios
Diplom Sportlehrer
An der Ronne 1
50859 Köln
02234 / 74681

Vergini, Panagiota-Kalliopi
Diplom-Ökonomin
Von-Schmoller-Str. 8
45128 Essen
0201 / 7268242

Zacharioudakis, Georgios
Diplom-Ingenieur
Düsseldorfer Str. 192
47053 Duisburg
0203 / 6694717

Ehrenmitglieder

Hohn, Ernst-Wilhelm (Dr.)
Arzt f. Allgemeinmedizin
Frankenstr. 65
50858 Köln
0221 / 9483317

Kaminski, Hanno
Direktor der Spielbank Hohensyburg
Hugo-Grotius-Weg 16
58239 Schwerte
02304 / 9982280

Müller, Norbert (Dr.)
Jurist und Notar
Am Schröer 24
45257 Essen
0201 / 484661

Beitrittserklärung

Hiermit erkläre ich meinen Beitritt zur Gesellschaft griechischer Akademiker Nordrhein-Westfalen e.V.

Bankverbindung des Vereins:

Deutsche Bank Köln (BLZ 370 700 24)

Konto-Nummer: 321 689 200

Name, Vorname:

Titel, Amtsbezeichnung:

Strasse, Nummer:

PLZ, Ort:

Tel.:

Fax:

E-mail:

Beruf, Tätigkeit:

Institution:

Ort, Datum:

Unterschrift:

Einzugsermächtigung

Hiermit ermächtige ich den Kassenwart der Gesellschaft griechischer Akademiker Nordrhein-Westfalen e.V., bis zum Widerruf dieser Erklärung, den Jahresbeitrag für den Verein von meinem Bankkonto:

Kontoinhaber:

Kontonummer:

bei der Bank:

Bankleitzahl:

durch Lastschrift abzubuchen.

Ort, Datum:

Unterschrift:

Bitte senden Sie Ihre ausgefüllte Beitrittserklärung einem der Vorstandsmitglieder zu (die Adressen erscheinen auf S. 2).

G
R
E
K
A

